

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

Darovi za predsjednicu

BROJ
712

Subotica, 9. prosinca 2016. Cijena 50 dinara

Sv. Nikola
među mališanima

Mediji na pauzi

Blagdan sv. Barbare
u Vrdniku i Beočinu

INTERVJU
Đurđa Adlešić

HKUD Vladimir Nazor Sombor

80 godina

SADRŽAJ

RAZGOVOR POVODOM

19

Josip Volarić, predsjednik Hrvatske čitaonice
Fischer, Surčin

OSNOVATI NOVE SEKCIJE

REGIJE

24

U Zagrebu održana pjesnička večer Hrvata iz
Srijema, Bačke i Banata

SVJETIONICI HRVATSKE RIJEČI

REPORTAŽA

26-27

Zanimljivo putovanje Kornelija Vizina iz
Subotice

VIJETNAM I LAOS U 50 DANA

KULTURA

30-31

Znanstveni kolokvij ZKVH-a u Monoštoru

**ISTRAŽENI DIJELOVI BAŠTINE
ŠOKAČKIH HRVATA**

KULTURA

33

Dani hrvatske kulture u Somboru

RIČ O RIČI

SPORT

51

Stevan Mihaljev, trener ŽRK Sonta

DOKAZUJE SE SEBI I DRUGIMA

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ: Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić, Martin Bačić, Josip Stantić, Ladislav
Suknović, Petar Pifat, Antun Borovac, Andrej
Španović, Josip Dumenžić, Thomas Šujić**DIREKTOR**Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK**GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

LEKTORI: Jelena Dulić Bako
Zlatko Romić**REDAKCIJA:**Davor Bačić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarije.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA: Thomas Šujić (tehnicki@hrvatskarije.rs)
(tsujic@hrvatskarije.rs)
Jelena Ademi (graficka@hrvatskarije.rs)
(jademi@hrvatskarije.rs)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarije.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA: Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarije.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarije.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarije.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarije.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;
++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarije@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarije.rs**TISAK:** *Sajnos* doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Ocrni se strasno

Da vam netko, nedajbože, kaže da ocrnite Srbiju što biste uradili? Da ste dijetе, stvar biste vjerojatno shvatili doslovce (dakle, najispravnije) i obojili biste mapu Srbije crnom bojom, ne pitajući se za simboliku ili metaforičnost zapovijedi. Da ste, međutim, novinar – *Informera*, *Kurira* ili što ti ja znam *Subotičkih novina* ili *Večernjih novosti* – upravo bi vam simbolika i metaforičnost bili glavni stilski oslonci u svakodnevnom grozničavom, a tako plemenitom poslu otkrivanja onih koji čine tako ružna djela kao što je

ocrnjivanje Srbije. I taman kada vam se učini(lo) da su sve priče već ispričane, a teme, poput Sorosevih špijuna i privatnih života oporbenjaka, istrošene dogodi vam se – Žigmanov!

»Žigmanov? Ko je sad taj? Aaa, ček' malo: da to nije onaj Hrvat o kom nismo pisali da je bio s Vučićem i onom Kolindom? I šta veliš: ocrnio Srbiju? Ne Srbiju nego vlast? Pa, dobro, to je isto. A šta drugo i može da se očekuje od takvih. Šalji! I tako smo u deficitu sa 'svežim mesom', poluzainteresirano će reći iskusni urednik svom dopisniku iz provincije.

Rečeno-učinjeno. Nakon što je već iz naslova »Duh iz boce Žigmanova« metaforički nagoviješteno da taj čovjek radi nešto okultno u podnaslovu »najtiražnijeg dnevnog lista u Srbiji« prešlo se na jasniju simboliku: »Lider DSHV ocrnio Srbiju, pa se žalio Vučiću i zatražio zaštitu«.

U odnosu na *Subotičke novine* (koje su prošloga petka cijelu stranu posvetile samo reagiranjima na Žigmanovljevo pismo Vučiću) *Večernje novosti* – poznate po sloganu »brzo, kratko, strasno« – 3. prosinca donose znatno skraćeniju i činjenicama potkrepljeniju verziju događaja sa sjednice Skupštine grada (24. studenoga), ali zato obogaćenu osobnim autorskim impresijama (»Taman umirene nacionalističke duhove probudio je nastup Tomislava Žigmanova«, te sugeriranje »što se zaključilo« na temelju onoga što se moglo čuti i vidjeti).

I upravo to aromatiziranje izvještaja (*Večernje novosti*) ili njegovo izostavljanje zarad ustupanja prostora svakoj vlasti (*Subotičke novine*) na najjabolji način svjedoče o prirodi većine medija u Srbiji, bile one prijestolničke ili lokalne. Ta je čud, da se parafriziram još jednom, utemeljena na radodajnom koketiranju sa svim što čini poluge moći ovoga društva: vlašću, tajkunima, sportašima koji igraju pod zastavom Srbije a porez plaćaju, recimo, u Monaku ili u trenucima zabave i kulture s – Cecom. Stoga je u ovom kontekstu predsjednik DSHV-a došao kao naručen: s Pásztorom se već odavno ne smije ići u klinč, o Zukorliću je osobno premijer ustvrdio da mu ne može ništa, nitko od Albanaca već odavno nije izjavio nešto protiv države, pa je u tako suženom društvu ocrnjivača Srbije ostao još jedino Žigmanov. Em je Hrvat, em se – prije no što uopće ocrni Srbiju – ne obrati svakom vijećniku u lokalnom parlamentu s informacijom da se zalaže za prava Srba u Hrvatskoj.

Ali, šalu na stranu, jer situacija ipak nalaže koncentraciju. Ako je konstatacija o radodajnoj naravi većine medija spram Moći u ovoj državi točna, onda su upravo mediji ti koji svakodnevno ocrnjuju Srbiju svojim ulizivačko-prokazivačkim tekstovima i prilozima. Ako ova konstatacija nije točna, što najvjerojatnije i jeste, onda imam prijedlog za uredništvo: ocrnimo autora.

Z. R.

UNIŠTENA IZLOŽBA O VUKOVARU U NOVOM SADU

Ubijanje jednog grada

Izložba **Srđana Veljovića** »Vukovar – ubijanje jednog grada« postavljena u Novom Sadu uništena je 5. prosinca, nakon što su vandali razbili izloge i pocijepali fotografije. Izložbu, koja je trebala trajati mjesec dana, postavili su 18. studenog u Prolazu Milana Mladenovića u Zmaj Jovinoj 22 Art klinika i *Žene u crnom* na 25. godišnjicu pada Vukovara. Na izlozima su se prvo pojavili natpisi »A ubijanje Srba?«, »Stoko«, »Je*o vas Vukovar«, da bi u ponedjeljak uvečer bili polupani izlozi u kojima su stajale fotografije, javio je portal 021.rs.

Autor izložbe Srđan Veljović kazao je za 021 da je namjera bila fotografijama podsjetiti na uništavanje Vukovara. On dodaje da ga nije iznenadila ni ovakva reakcija. »Prvi dojam je da su vandali lijeni, jer im je dugo trebalo da primijete izložbu i reagiraju. Međutim, to smo i imali na umu, jer tema proizvodi takvu vrstu reakcije. Dok sam birao fotografije, gledao sam da budu neupitne i očišćene od svih politika o tome tko je prvi počeo, i tko smo 'mi', a tko 'oni'. Poruka iza ovakvog čina

je da i dalje postoji jedan mlad i bijesan svijet. Zbog toga mi je žao, jer njima je vjerovatno teško u životu. Tako da ako im je uništavanje učinilo estetski ugodaj, onda je i to neka korist od izložbe«, rekao je Veljović. On dodaje da je ideja postav-

»To je čitava generacija odraslih ljudi. Trebalo bismo razmisliti o odnosima među nama, što je tu moglo bolje? Kako sam imao određeni strah da će izložba završiti ovako, postoji i strah da će moja i tuđa djeca doći u situaciju da se tako nešto

nim teritorijima dovela je do toga da 25 godina kasnije ljudi ne žele živjeti na ovim prostorima«, zaključio je autor izložbe. Veljović je još rekao da za sada još nisu odlučili što će uraditi s postavkom, odnosno hoće li izložbu ponoviti na istoj ili drugoj lokaciji.

Poznati novosadski umjetnik iz *Art klinike* **Nikola Džaf**o kazao je za B92 kako nije vjerovao da bi izložba mogla ovako završiti.

»Nisam očekivao ovo. Ja još uvijek imam tu utopiju da ne vjerujem da bi u 'gradu kulture', kako se još zvao 'grad heroj', grad 'srpska Atina', mogao dozvoliti sebi ovakav jedan eksplicitni ispad. Da ruši, da razbija. Napose u ovakvoj klimi kada se mi spremamo za pomirenje.«

Nije slučajno što je izložba o razaranju Vukovara postavljena baš u Novom Sadu. To je, kaže Džaf, prilika da se taj grad prisjeti koju je ulogu u uništavanju Vukovara imao tadašnji Novosadski korpus bivše Jugoslavenske narodne armije.

»Mora se ući u dijalog i da se stvarno i utvrdi gdje je bio najveći regrutni centar, tko je sve to radio i tko stoji iza svega toga.«

ke bila ukazati na to da je postojao jedan grad i da je on uništen. Istovremeno, autor je želio da se nakon četvrt stoljeća okrenu karte.

ponovi. Opet, nasuprot tome, postoji paradoks u tome da s teritorija za koje se moja generacija tako zdušno klala, svi žele otići. Ta energija o nedosanja-

Božićni darovi predsjednici Hrvatske

Predstavnici dvaju hrvatskih udruga iz Subotice i Tavankuta, Katoličkog društva *Ivan Antunović* i Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Matija Gubec* 3. prosinca bili su gosti predsjednice Hrvatske **Kolinde Grabar-Kitarović**. Generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša** posredovao je ovome posjetu. Predstavnici ove dvije udruge tom su prigodom predsjednicu darovali simbo-

ličkim darovima, elementima svojeg identiteta: *božićnjakom*, tradicionalnim kolačom, i ukra-

sima za bor izrađenim od slame. Tako će ovog Božića bor u uredu predsjednice biti ukrašen deko-

rativnim elementima od slame, a ispod će stajati *božićnjak*. Predsjednicu su posjetili generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici Velimir Pleša, vlč. **Ivica Ivanković Radak**, predsjednik društva *Ivan Antunović*, **Jelena Piuković**, **Lazo Cvijin**, **Marija Vukov**, predsjednik HKPD-a *Matija Gubec* **Ladislav Suknović**, **Branko Horvat**, **Katarina Skenderović** i **Ivica Dulić**.

I. D.

9. prosinca 2016.

PLENKOVIĆ S PREDSTAVNICIMA HRVATSKE MANJINE U SRBIJI

Potpورا matice

Predsjednik Vlade Plenković ponovio svoj stav o nužnosti poštivanja prava hrvatske manjine u Srbiji na način kako to ova hrvatska Vlada radi u smislu uključenosti srpske manjine u Hrvatskoj * Jednake šanse u srbijanskom društvu nećemo ostvariti bez pomoći Hrvatske, kaže Tomislav Žigmanov

Hrvatski premijer **Andrej Plenković** sastao se prošloga tjedna u Banskim dvorima s predstavnicima Hrvata u Srbiji, koji su ga upoznali s otvorenim pitanjima i izazovima s kojima se suočava hrvatska manjina. Kod premijera Plenkovića bili su predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i zastupnik u Skupštini Srbije **Tomislav Žigmanov**, te predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić**.

Plenković je nakon sastanka na konferenciji za novinare ponovio svoj stav o nužnosti poštovanja prava hrvatske manjine u Srbiji na način kako to čini hrvatska Vlada kada je riječ o srpskoj manjini u Hrvatskoj.

»Smatramo da njihov položaj našom aktivnom politikom, osobito kroz rad Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske, kroz rad Ministarstva vanjskih i europskih poslova, kao i kroz projekte, možemo ojačati i u pogledu zastupljenosti u predstavničkim tijelima, njihovih kulturnih prava, obrazovnog sustava, kao i sudjelovanja u medijskom životu i na svaki drugi način«, rekao je Plenković i najavio kako će položaj Hrvata u Srbiji biti jedna od glavnih tema u razgovorima između Zagreba i Beograda.

VRH LEDENE SANTE

Nakon sastanka u Banskim dvorima, Tomislav Žigmanov je svoje dojmove iznio i u razgovoru za *Večernji list*. U svezi otvorenih pitanja s kojima se susreće hrvatska manjina u

Srbiji Žigmanov je rekao kako nakon susreta premijera **Vučića** i predsjednice **Grabar-Kitarović** ima određenih pomaka kada je riječ o izdavanju udžbenika na hrvatskom jeziku, otvaranju novih odjela u obrazovanju te povećanju broja sati programa na hrvatskom jeziku na Radiju Novi Sad, ali je naglasio da je

najveći problem i dalje integracija pripadnika hrvatske manjine u srbijanskom društvu te politička reprezentacija Hrvata u Srbiji.

»Sadašnji model ne odgovara pripadnicima hrvatske zajednice kao relativno male, teritorijalno disperzirane i ranjene zajednice koja je trpjela fizičko nasilje 90-ih godina, gdje još postoje rašireni strah i osjećaj nesigurnosti. Nevidljivi smo u području javnosti, čak i kada su u pitanju etnički motivirana nasilja i govor mržnje, kao da postoji cijela jedna strategija da se prešućuje ono što se događa kada je u pitanju etnički motivirano nasilje spram Hrvata. Posljednji slučaj kada je u Apatinu pretučen **Josip Bukovac** može biti ogledni primjer kako su javni

mediji prešućivali tu vrstu brutalnog etničkog incidenta. To je tek vrh ledene sante.«

KAKO DO JEDNAKIH ŠANSI?

O problemima s kakvim se u svakodnevnom životu susreću Hrvati u Srbiji Žigmanov je

su stanovništva, od 200 zaposlenih ili imenovanih u subotičkoj gradskoj upravi Hrvata ima – tri. Mi hoćemo jednakost, dostojanstvo i ravnopravnost u srbijanskom društvu čiji smo lojalni članovi, gdje uredno i iznad prosjeka plaćamo poreze. Želimo jednake šanse, no to teško možemo ostvariti bez potpore i interesa Hrvatske.«

Žigmanov je rekao da Vlada Hrvatske izdvaja na godišnjoj razini 650 tisuća kuna za ovdašnje Hrvate i da je to nedovoljno, jer se od Srbije ne dobiva dovoljno za hrvatsku manjinsku infrastrukturu.

»Jasno smo rekli da je taj iznos 400 puta manji od onog koji Mađarska izdvaja za svoju zajednicu i neusporedivo manje nego što Srbija izdvaja za Srbe u Hrvatskoj. Naravno, mi očekujemo da u državi u kojoj živimo i plaćamo poreze imamo na raspolaganju sredstva u cilju očuvanja identiteta, ali očekujemo i jaču potporu Vlade Hrvatske.«

Žigmanov je istaknuo i kako posljednjih pet godina nije bilo bilateralnog susreta predstavnika hrvatske zajednice i institucije premijera, kao ni s njegovom Srpskom naprednom strankom.

»Službena komunikacija na najvišoj razini ne postoji i sve to usložnjava dosege političke reprezentacije mene kao zastupnika u Narodnoj skupštini, kolegice zastupnice u vojvođanskom Parlamentu i nekoliko kolega Hrvata u skupštinama gradova. Za razliku od hrvatskih Srba, mi nemamo institut zajamčenih mandata«, rekao je Žigmanov.

Z. S.

NOVE MEDIJSKE STRATEGIJE NITI NA VIDIKU

Mediji na pauzi

Medijske reforme za tri godine ostavile su pustoš u manjinskom informiranju i umanjile stečena prava manjina

Status quo doima se kao pozitivno razdoblje za medije s manjinskim sadržajima, znajući na koji način je ostvarena vlasnička transformacija prilikom stupanja na snagu i početka provođenja seta aktualnih zakona koji se tiču informiranja i medija u Srbiji. Zakoni su usvojeni na temelju Strategije o informiranju i medijima (Strategija razvoja javnog informisanja u Republici Srbiji do 2016. godine), koja je unatoč inzistiranju sudionika u kreiranju medijskih sadržaja na jezicima nacionalnih manjina u Srbiji, ali i onih koji su dionici medija na većinskom jeziku, zadržala načelo da se sadržaji na jezicima nacionalnih manjina realiziraju putem sredstava iz javnih natječaja koje raspisuje lokalne samouprave, Pokrajina i Republika.

Mala je pozornost obraćena na posljedice ovakvog rasplesa događaja, ali u tome i jest poanta. Manjine, koje god da su, nemaju mogućnost u velikoj mjeri utjecati na pravila igre kojima se određuje njihova sudbina. Otud i potreba za pozitivnom diskriminacijom, koja je izostala u ovom krugu medijskih reformi.

SUŽAVANJE MANJINSKE MEDIJSKE SCENE

Promjene kojima smo bili svjedoci nakon prilagodbe legislaive europskim standardima većinom se svode na sužavanje manjinske medijske scene, što se očituje prije svega gašenjem ili lošom vlasničkom transfor-

macijom medija koji su desetljećima proizvodili programe na manjinskim jezicima. Set medijskih zakona usvojen 2014. godine rezultirao je nejednakim konačnicama u većinskim, a uglavnom pogubnim u manjinskim medijima. Sadašnja medijska strategija imala je za cilj, među ostalim, uspostavljanje demokratskih i tržišnih odnosa u tom području. Ključni element Strategije čini povlačenje države iz vlasništva nad medijima kroz donošenje i implementaciju kompleta medijskih zakona, uz Pravilnik o sufinanciranju projekata za ostvarivanje javnog interesa.

U međuvremenu, do donošenja nove medijske strategije u Srbiji i sukladno tomu medijskih zakona, Hrvatsko nacionalno vijeće (HNV) poduzima korake na očuvanju programa i sadržaja na hrvatskom jeziku. Nakon što je lokalno informiranje na manjinskim jezicima dovedeno na rub postojanja, Radio-televizija Vojvodine, uz potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća i Udruge novinara *Cro-info*, otvorila je svoj prostor za proširenje programa na hrvatskom jeziku.

Radio-televizija Vojvodine nedavno je promijenila programsku shemu čime je povećan broj medijskih sadržaja na hrvatskom jeziku. Riječ je o dvije polusatne emisije na drugom programu Radio Novog Sada, koje se namjesto dosadašnje u prilično nepopularnom terminu, subotom navečer, emitiraju utorkom i subotom u 14 sati i 15 minuta.

»Za hrvatsku nacionalnu manjinu je u ovome razdoblju tranzicije, privatizacije medija i gubljenja svakodnevnog radijskog programa na hrvatskom jeziku u Subotici, kao i medija u Baču i Somboru, bitno da postoji barem nekakva namjera da se nešto promijeni i da se na pokrajinskom javnom servisu ipak čuje koja riječ više na hrvatskom jeziku«, navodi član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za informiranje **Ivan Ušumović**.

nije uzeo maha, iako su smjernice u trenutno važećim okvirima zacrtani do konca ove godine. Ipak, neki su koraci učinjeni, a tiču se neovisne točke gledišta spram potreba i stanja u medijima nacionalnih manjina. Kako bi nova medijska legislativa bila što bolje usuglašena sa stvarnim potrebama, provodi se cjelovita, komparativna studija pod radnim nazivom »Informiranje na jezicima nacionalnih manjina – Prijedlozi za nove politike«, pod okriljem Centra za razvoj

Posao izrade novoga nacrt medijske strategije u Srbiji još nije uzeo maha, iako su smjernice u trenutno važećim okvirima zacrtani do konca ove godine. Ipak, neki su koraci učinjeni, a tiču se neovisne točke gledišta spram potreba i stanja u medijima nacionalnih manjina. U međuvremenu, do donošenja nove medijske strategije u Srbiji i sukladno tomu medijskih zakona, Hrvatsko nacionalno vijeće (HNV) poduzima korake na očuvanju programa i sadržaja na hrvatskom jeziku. Nakon što je lokalno informiranje na manjinskim jezicima dovedeno na rub postojanja, Radio-televizija Vojvodine, uz potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća i Udruge novinara *Cro-info*, otvorila je svoj prostor za proširenje programa na hrvatskom jeziku.

Također, HNV razvija vlastitu strategiju iz područja informiranja. Tekst se privodi kraju, očekuju se i rezultati aktualnih istraživanja, a uvode se i smjernice koje će omogućiti fleksibilan pristup realizaciji ove teme, najavljuju u HNV-u.

JESU LI MANJINE JEDNAKO TRETIRANE?

Posao izrade novoga nacrt medijske strategije u Srbiji još

civilnog društva. Ona će zapravo dati rezultate spram cjelokupnog stanja manjina u Srbiji povezano s izradom novoga zakona o nacionalnim manjinama, ali je uže usmjerena prema medijima.

»Na razini svake zajednice ponaosob su uočeni pojedinačni i autentični problemi, a istraživanje bi trebalo pomoći da se eventualno uoče i neki novi. Komparativna studija pokazat će jesu li nacionalne manjine jednako tretirane, u kom smislu su

neke bolje pozicionirane od drugih, a cilj je dosegnuti praktične posljedice, poput popravljivanja položaja određenih zajednica», rekao je suradnik na ovome projektu **Željko Rakovac**.

Rezultati istraživanja i nova slika ostvarivanja prava nacionalnih manjina mogu se očekivati početkom sljedeće godine.

PRIVATIZACIJA I SUFINANCIRANJE

Općenito gledano, reforma informiranja i medija u Srbiji pokazala je nekoliko ozbiljnih nedostataka, a na njih je jasno ukazivano još tijekom javne rasprave. Primjerice, nedovoljno precizno definirana procedura privatizacije medija predstavlja prvi veliki jaz u medijskoj reformi. Naime, medije određene za privatizaciju mogli su kupiti svi zainteresirani, bez mogućnosti utvrđivanja podrijetla njihove imovine. Izostalo je i jasno naznačenje određenja tko može biti novi vlasnik medija, i pored zahtjeva novinarskih i medijskih udruženja da se postavi takozvani medijski uvjet prema kojem bi medije mogli kupovati samo pravne i fizičke osobe koje imaju prethodna iskustva u medijskom području.

Premda članak 142 Zakona o javnom informiranju predviđa da se mediji, ukoliko ne nađu kupca, privatiziraju prijenosom dionica na zaposlene, ovaj proces obilježen je brojnim nepravilnostima. Veliku zabunu unišla je Vlada odlukom da prava na besplatne dionice imaju samo zaposleni koji prethodno nisu došli u posjed dionica državnih poduzeća. S obzirom na to da je veliki dio građana ranije došao u posjed takvih dionica, ova odluka Vlade onemogućila je velikom broju zaposlenih postati vlasnicima medija u kojima rade. Tako je obesmišljena jedna od ključnih komponenata procesa privatizacije medija, na kojoj su inzistirala medijska udruženja u Srbiji. Ono što je dodatno kočilo proces besplatnog prijenosa dionica je odluka Vlade ne dozvoliti vlasnicima

dionica državnih poduzeća odreći ih se i tako postati podobnima za ulazak u proces privatizacije medija u kojem rade.

Proces sufinanciranja koji nije bio uvijek dostupan oku javnosti, što ilustrira činjenica da više od polovine rješenja o dodjeli sredstava nije objavljeno na internetskim stranicama tijela vlasti, nedovoljna količina novca gdje se tek jedan posto iz lokalnih proračuna izdvaja za medijske sadržaje, favoriziranje pojedinih medija od lokalnih samouprava što podrazumijeva diskriminirajuće kriterije u

natječajima, upitna reprezentativnost pojedinih članova povjerenstava i problematika javnih nabavi u medijima, što se odnosi na neusklađenost Zakona o javnim nabavama s medijskim zakonima, još su dio velikih i neriješenih problema u području natječajnog sufinanciranja, a koje je od bivšeg ministra ocijenjeno »besprijekornim«.

Još početkom godine najavljeno je donošenje novoga teksta Strategije iz ovoga područja prema planu, no za sada ga nema niti u nacrtu. Hrvatsko nacionalno vijeće očekuje da

bude uključeno u izradu novoga nacarta, i očekuje poziv na suradnju. Ali, teško je predvidjeti što Hrvati, kao konzumenti sadržaja na jednom od jezika nacionalnih manjina u Srbiji mogu očekivati pod okriljem novih pravila u medijskom svijetu. Nove medijske legislative trebale bi davati novi zamah i određivati nove ili verificirati stare smjerove, ali čini se da su mediji svaki put ponovno zaustavljeni ili usporeni kada stigne novi okvir za poštovanje.

Siniša Jurić

IZ POVIJESTI BUNJEVAČKIH I ŠOKAČKIH HRVATA (VII.)

Hrvatski toponimi

Još od XVIII. st. na području koje su u južnoj i središnjoj Ugarskoj naseljavale različite hrvatske subetničke skupine pa sve do razdoblja između dva svjetska rata nekoliko je različitih naselja u svojem nazivu imalo hrvatsko ime.

HRVATSKI GRAD

Hrvatski grad (*njem.* Kroatenstadt, *lat.* Suburbium croaticum) je nekadašnje ime dijela Budima sjeverno od budimske tvrđave, današnja Hrvatska ulica (Horvát utca) s okolicom. Taj je dio Budima hrvatskim boravištem već u XII. st., kad je »bosansko-dalmatinske katoličke Slavene« ovamo preselio ugarski kralj **Bela IV.** vrativši se s juga, kamo se bio sklonio od Tatara. Više povjesničara slaže se da se veća seoba Hrvata pod Budim zbila u vrijeme kralja **Žigmunda** na početku XV. st. Godine 1602. Turci ovamo preseljavaju i Hrvate da im obnove razrušene zidine. Pod okrilje kršćanske vlasti na taj se prostor slilo golemo mnoštvo hrvatskoga stanovništva, osobito nakon oslobođanja Budima 1686. U zemaljskom popisu 1720. Budim se dijeli na Tvrdavu, Vodeni grad, Taban i Hrvatski grad (Suburbium croaticum). Ovaj posljednji obuhvaća i četvrt zvanu Državna cesta (Országút), gdje je župa utemeljena 1729., a crkva posvećena sv. **Stjepanu Kralju**. Godine 1785. ovamo, u napušteni augustinski samostan, prisiljeni su iz budinskoga Vodenoga grada preseliti se bosanski franjevci, koji su svoje novo boravište razvili u svojevršno hrvatsko središte. Za župnikovanja **Josipa Jakošića** tijekom 1790-ih skupljeno je 7.000 knjiga i mnoštvo rukopisa, koji su pohranjeni u današnjem franjevačkom arhivu pokraj franjevačke župne crkve u Ulici mučenika (Mártírok úti ferences plébániatemplom). U toj crkvi pokopani su istaknuti hrvatski kulturni

djelatnici **Matija Petar Katančić**, **Grgur Čevapović** i **Marijan Jaić**. Neko vrijeme u toj je crkvi služio i vođa mađarskoga jakobinskoga pokreta **Dominik (Ignacije) Martinović** (1755. – 1795.). Prema zabilješkama u matičnim knjigama tamošnje župe, koje se vode od 1700., Hrvati se bave ratarstvom, vinogradarstvom, obrtom i trgovinom. Među mnoštvom njihovih prezimena izdvajaju se Anikić, Bilić, Čurbanović, Donosilović, Eškulić, Francisković, Glavadanović, Ivanović, Josipović, Kešić, Lesković, Makarović. Onodobni srpski izvori to stanovništvo najčešće spominju kao Hrvate, odnosno Šokce, a njemački i mađarski dokumenti kao Race, eventualno kao katoličke Race. Taj nametnuti naziv postupno prihvaćaju i oni sami. Tijekom vremena hrvatski se puk postupno odnario; već u drugoj polovini XVIII. st. bio je u manjini, pa se ponijemčio, a u prvoj polovini XX. st. pomadžario.

HRVATSKO SELO

Hrvatsko Selo (*lat.* Pagellum Croaticum, *njem.* Croaten Dorff, Croatendörfel, *srp.* Terfl, Tervl) bilo je nekadašnje naselje uz lijevu obalu Dunava na području današnjega Novoga Sada. Podigli su ga naseljenici iz Hrvatske u blizini tadašnjega Petrovaradinskoga Šanca (»Racke Varoši«, iz koje se poslije razvio Novi Sad), nasuprot Švapskomu Selu (*njem.* Schwabendorff) i Petrovaradinu, koji su se nalazili na suprotnoj obali Dunava. Seoce je bilo smješteno otprilike kod današnjega željezničkoga mosta, na vodoplavnom terenu ne sasvim uz Dunav. Imalo je dvije ulice, a cestom je bilo povezano s Petrovaradinskim Šancem. Stanovnici su mu bili Šokci, koji su se bavili ribarstvom (zato se u izvorima naziva još i Fisherndörfel) i lađarstvom (održavanjem plovlja). Godine 1778. imalo je 361

Hrvatsko Selo 1716. godine

Najpoznatiji toponimi s hrvatskim nazivom u Bačkoj i sjevernije, u okolici Budima, jesu Hrvatski Grad (Budim), Hrvatsko Selo (Novi Sad) i Hrvatski Majur (Subotica). Hrvatsko Selo se u potpunosti utopilo u Novi Sad tako da danas više nema spomena o njegovu imenu, ostaci imena Hrvatski Grad sadržani su nazivu današnje Hrvatske ceste u Budimu, a Hrvatski Majur kraj Subotice i danas postoji, premda je očuvan tek maleni broj salaša.

stanovnika. Potkraj 1780-ih, budući da su stanovnici zbog čestih poplava kasnili s plaćanjem poreza ili dobivali porezna oslobođenja, gradsko je poglavarstvo naložilo njihovo preseljenje iz toga podgrada u grad, na obližnji visok i suh brijeg. Na tom prostoru nalazi se današnja Kamenička ulica, gdje su ribarske obitelji živjele sve do međuraća. Dio se hrvatskoga stanovništva nakon preseljenja pomadžario, dok je drugi dio, skupa s ostalim tradicionalnim šokačkim stanovništvom u Novom Sadu, sačuvao identitet sve do Drugoga svjetskog rata, iako su u razdoblju Kraljevine Jugoslavije službeno svrstavani u Srbe.

HRVATSKI MAJUR

Hrvatski Majur je salašarsko naselje oko 10 km jugozapadno od Subotice, između Somborske i Beogradske ceste, na nekadašnjoj Pačirskoj pruzi, tj. pruzi Subotica – Crvenka. Ime je dobilo nakon Prvoga svjetskoga rata prema željezničkoj postaji u čijoj je neposrednoj okolici bilo nastanjeno više obitelji s prezimenom Horvacki. Naselje je smješteno između dvaju atara: Bečar-atara na jugu Žitničkoga na sjeveru, a između njih je Malobošnjački atar i Verušički dol. Nekada je naselje činilo oko 150 salaša, od kojih je danas naseljeno tek desetak. Geografsko i društveno središte jest raskrižje Đurđinskoga puta (proširao se uz Pačirsku prugu) i Malobošnjačkog atara – činili su ga križ, željeznička postaja, škola, cestarska kuća, dvije »mijane« i četiri šora salaša. Križ je, kao jedno od najstarijih obilježja Hrvatskog Majura, podigao **Ivan Gabrić** 1894., a obnovljen je i posvećen po rukama njegova sina svećenika **Antuna Gabrića** 1994. Od 1995. svake se godine u nedjelju nakon spomen-dana sv. **Marka Križevčanina** (7. rujna) kod Gabrićeva križa održava proštenje.

Željeznička je pruga građena od 1907. do 1910., a zatvorena je za promet 1973. kao nerentabilna, te je demontirana. Zgrada pučke škole izgrađena je 1912., a poslije je dobila ime *Mijo Mandić*. Znalo

ju je polaziti i stotinjak učenika. Među ostalima, u njoj se školovalo pet budućih svećenika: **Leopold Ivanković** (1922. – 2005.), **Antun Gabrić** (1922. – 2008.), **Ivan Skenderović** (1946.), **Antuš Kopilović** (1952.) i **Andrija Anišić** (1957.), te najveći bunjevački skupljač umjetnina, liječnik **Vinko Perčić** (1911. – 1989.). Zatvorena je 1981. Cestarska je kuća izgrađena 1922., prvi cestar bio je **Ivan Mamužić**. Dužnost cestara bila je pozivati ljude na »kuluk« (javne radove) i koordinirati radove oko popravka atarskih putova. Sredinom Hrvatskoga Majura prolazi Verušički dol, čiji su najvažniji lokaliteti Vrtlog i Metkova bara – nekad su služili za napajanje stoke, a ljeti i za kupanje.

Dolazeći prugom iz Subotice, s lijeve strane, između Žitničkoga atara i dola, bio je šor koji su činili salaši obitelji Gabrić, Budinčević, Bašić Palković, Bedić, Gudanović, Lulić, Miković, Nimčević, Vojnić Hajduk, Antunović i dr. Nasuprot njima, s desne strane pruge, bili su salaši obitelji Francišković, Vidaković, Matković, Kubatović, Pijuković, Kopunović, Stantić i dr. Usporedno s dolom prema Đurđinu prolazio je Malobošnjački atar. Lijevo od pruge, između dola i Malobošnjačkoga atara, bili su Anišićevi, Tumbasovi, Budimčevići, Crnković, Nađheđšijevi i Sivićevi salaši. S desne strane pruge, između dola i Malobošnjačkoga atara, bili su salaši obitelji Bukvić, Gabrić, Mujić, Skenderović, Perčić i dr. Između Malobošnjačkoga i Bečar-atara, s lijeve strane pruge, bili su salaši obi-

Bife na Hrvatskom Majuru

telji Šarčević, Balog-Kempec, Dekanj, Horvacki, Iršević, Lipozenčić i dr., a nasuprot njima, s desne strane pruge, salaši obitelji Ivanković, Tikvicki, Vujković Lamić i Kuntić.

Poslije demontiranja pruge, zbog loše komunalne infrastrukture, prije svega nepostojanja asfaltne ceste, te zbog nepovoljnih uvjeta za poljoprivrednu proizvodnju, znatno je ubrzano raseljavanje puka s Hrvatskoga Majura, najviše u Malu Bosnu i Suboticu. Danas se Hrvatski Majur često spominje kao simbol nestajanja jednoga načina života svojstvenoga Hrvatima na sjeveru Bačke.

Slaven Bačić

Sveti Nikola ove godine zaobišao petrovaradinske mališane

Sveti Nikola, kojemu se i petrovaradinska dječica svake godine toliko raduju, ove ih je godine zaobišao. Netko bi pomislio da ih je zaboravio. Ne! Nije. Samo nije dobio dopuštenje da dođe u župe i to od upravitelja petrovaradinskih župa koji bi i sami, po primjeru svojih prethodnika i brojnih župnika u susjedstvu, trebali biti inicijatori ovakvih i sličnih okupljanja (a ne Društvo *Jelačić* koje to čini već godinama).

Prava je sreća da je sv. Nikoli uopće dopušten ulazak na teritorij Srijemske biskupije, pa su darivanje djece i prigodni program priređeni u župi Našašća sv. Križa u susjednom naselju Srijemska Kamenica, Božjom providnošću i susretljivošću tamošnjeg župnika vlč. **Zdravka Čabrajca**. Premda u hladnoj crkvi (za razliku od petrovaradinskih koje se preko zime griju), dječja radost ovom neočekivanom situacijom nije bila umanjena. Iako su jedni odustali, dobar dio roditelja, baka i djedova uputio se sa svojim najmlađima, poput izbjeglica, u drugo mjesto, kako bi se susreli sa svetim Nikolom. Najposlije, kad je sveti Niko tu i darovi koje dijeli, ništa nije teško, pa ni otići mu ususret u drugu župu, dok tri katolička sakralna spomenika Petrovaradina tu večer služe kao obična dekoracija, čuvajući svetu tišinu svojih neotvorenih prostora i antenu mobilnog operatera VIP. Sramota!

Tako je jedna lijepa i duga tradicija, običaj ispunjen brigom i osjećajem za one najmanje kojih je ionako sve manje u našim župama, naišla na zidove podignute od onih koji bi ih trebali uklanjati. Takvim gestama dokida se kult svetog Nikole u mjesnim okvirima kojemu oduvijek posvećujemo našu djecu, što ide u prilog Djedu Mrazu i drugim budalaštinama koje nam servira zapadna civilizacija.

Žalosti nas i razočarava takva pojava u našem malom stadu čiji pastiri se ni ne oglašuju na molbe i vapaje pojedinih članova župa, te izvješće o Sv. Nikoli koji ove godine nije došao u Petrovaradin, mora doći u ovaj tjednik. Doći će, ako bude trebalo, i u dnevni tisak, dokle god se u Petrovaradinu nešto ne promjeni na bolje, a to će biti moguće tek onda kada odgovorni voditelji župa počnu raditi ono na što ih poziva ništa drugo doli njihov poziv, a to su služenje i briga o onim najmanjima, uvažavanje njihovih duhovnih i ljudskih potreba, suosjećanje i ljubav.

I dok će druge župe i mjesta naših vojvođanskih biskupija popunjavati stranice ovog lista izvještajima o proslavama svetog Nikole, iz Petrovaradina, zbog situacije u kojoj se nalazi, mogu doći samo tuga i ogorčenje.

Grupa župljana župa sv. Rok i Uzvišenja sv. Križa

Na temelju članka 209. Zakona o općem upravnom postupku (Službeni list SRJ, br. 3397 i 31/2001 i Službeni glasnik RS, br. 30/2010) i članka 51. stavak 1. točka 5. Statuta grada Subotice (Službeni list Općine Subotica, br. 26/08 i 27/08-ispravak i Službeni list Grada Subotice, br. 46/11 i 15/13), gradonačelnik Grada Subotice donosi

ZAKLJUČAK

o ispravku tehničke pogreške u Odluci o raspisivanju javnog oglasa za davanje u najam i na korištenje poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu u Gradu Subotici

I.

Vrši se ispravak tehničke pogreške u Odluci o raspisivanju javnog oglasa za davanje u najam i na korištenje poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu u Gradu Subotici broj II-320-128/2016 od 29. 11. 2016. godine, tako što se stavak 1. točke VII. mijenja i glasi:

Najpovoljniji ponuđač je u obvezi u roku od osam (8) dana od pravodobnosti odluke dostaviti dokaz o uplati najamnine u iznosu utvrđenom pravomoćnom odlukom o davanju u najam poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu, umanjenom za iznos uplaćenog pologa, koje će dostaviti Ministarstvu poljoprivrede i zaštite okoliša preko Gradske uprave Grada Subotice.

II.

U ostalom dijelu teksta Odluka iz točke I. ovoga Zaključka se ne mijenja.

Gradonačelnik
Bogdan Laban

OBAVIJEST:

Praznik hrvatske zajednice

Srdačno Vas pozivamo da svojom nazočnošću uveličate obilježavanje proslave jednoga od četiri praznika hrvatske zajednice u Republici Srbiji – Dana izbora za prvo Hrvatsko nacionalno vijeće.

Proslava će biti održana u velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici (Trg slobode 1) u petak, 16. prosinca 2016. godine, s početkom u 19 sati i 30 minuta.

Osim prigodnoga kulturno-umjetničkoga programa, tijekom proslave bit će svečano dodijeljena priznanja zaslužnim pripadnicima hrvatske zajednice.

U očekivanju susreta,

dr. sc. Slaven Bačić, predsjednik

PRIOPĆENJE SAVJETA FESTIVALA EUROPSKOG FILMA *PALIĆ*

Smjena bez obrazloženja ili kvalitativne ocjene rada

Na 6. sjednici Skupštine grada Subotice donijeta je odluka o razrješenju filmskog redatelja **Zoltána Siflisa** s mjesta člana Savjeta Festivala europskog filma *Palić*, a na prijedlog Gradskog vijeća. Tim povodom članovi Savjeta spomenutoga festivala su u priopćenju za javnost izrazili zabrinutost zbog nedostatka bilo kakvog obrazloženja ili kvalitativne ocjene rada Zoltána Siflisa koje bi opravdalo ovakav postupak.

»Kao članovi Savjeta osjećamo dužnost da dosadašnji rad Zoltána Siflisa ocijenimo najvišim ocjenama, prije svega zbog njegovog nesebičnog zalaganja u promoviranju mađarske kinematografije, kao i višegodišnjih bliskih kontakata s najvišim filmskim institucijama te zemlje na čelu sa Magyar Filmunió što je rezultiralo činjenicom da je program *Novi mađarski film* jedan od najposjećenijih i najaktualnijih programa festivala na Paliću. Osim toga, gospodin Siflis je prisustvujući svakoj sjednici Savjeta u velikoj mjeri pridonio razvojnim smjernicama ove manifestacije putem stručnih ocjena i prijedloga, zahvaljujući kojim je Festival europskog filma *Palić* i došao na mjesto najrespektabilnijih filmskih manifestacija u Srbiji što potvrđuje i ocjena europske stručne javnosti i potpora Europske komisije kroz program Kreativna Europa MEDIA«, navodi se u priopćenju.

Članovi Savjeta Festivala izražavaju zabrinutost i zbog odluke o postavljanju **Gabrielle Vadlövö** na mjesto članice Savjeta bez priložene biografije i bez konzultacija sa stručnim Savjetom *palić-*

kog Festivala, direktorom Festivala, niti Otvorenim sveučilištem Subotica kao izvršnim producentom koji već godinama kao tim uz veliki napor uspijevaju postaviti ovu manifestaciju u sami vrh europske kinematografije, usprkos konstantnom smanjenju proračunskih sredstava.

»Savjet je vrhovno savjetodavno tijelo Festivala europskog filma *Palić* i kao takvo sastavljeno je isključivo od stručnih lica, u ovom slučaju filmskih profesionalaca. Također, napominjemo da članovi Savjeta ne primaju nikakvu nadoknadu za svoj rad, već svojim iskustvom, zalaganjem i znanjem pridonose razvojnim smjernicama ove manifestacije od nacionalnog značaja za Republiku Srbiju. Mandat Savjeta u ovom sastavu traje do veljače 2018. godine. Smatramo da ovakva praksa ni u kom pogledu ne pridonosi razvoju kulture Grada Subotice, pokrajine Vojvodine, niti Republike Srbije. Grad Suboticu vidimo kao svog saveznika i aktivnog sudionika u razvoju Festivala europskog filma *Palić* u cilju što kvalitetnije međunarodne promocije samog grada, kao i kulture Srbije i Europe uopće«, zaključuje se u priopćenju kojega potpisuju članovi Savjeta Festivala europskog filma *Palić*: **Mira Banjac** – glumica, predsjednica Savjeta; **Radoslav Zelenović**, direktor Festivala europskog filma *Palić*; **Szabolcs Tolnai**, filmski redatelj; **Branislav Lečić**, glumac; **Gordan Mihić**, scenarist i **Petar Mitrić**, selektor FEF *Palić*.

CGV O »NECENZURISANIM LAŽIMA« I SMJENAMA STRUČNJAKA U KULTURI:

»Okupacija« na neodređeno vrijeme

Otkazivanjem projekcija filmova na Otvorenom sveučilištu zbog izložbe »Necenzurisane laži« Srpska napredna stranka, kao organizator ove manifestacije, još je jednom pokazala da joj je pravo jačeg osnovno načelo u kreiranju kulture ovog grada. Naime, zbog izložbe o kojoj se nagađa koliko će uopće trajati članovi Filmskog kluba onemogućeni su puštati filmove u maloj dvorani Otvorenog sveučilišta, a da stvar bude još gora čelni čovjek ove kuće odbio je izjasniti se o detaljima koji su vezani uz ovaj događaj. Na taj način dobitnici su samo Gradski odbor Srpske napredne stranke i njihovi slijepi vjernici, koji su okupacijom predvorja Otvorenog sveučilišta na neodređeno vrijeme uskratili ljubiteljima filma da uživaju u projekcijama koje su bez najave ukinute.

Centar građanskih vrijednosti podsjeća da su Srpska napredna stranka i Savez vojvođanskih Mađara na posljednjoj sjednici Skupštine grada bez ikakvog obrazloženja smijenili člana Savjeta Međunarodnog filmskog festivala *Palić* **Zoltána Siflisa** i na njegovo mjesto imenovali **Gabriellu Vadlövö** o kojoj nisu priložili nijedan podatak niti su se prije toga o tome konzultirali s članovima Savjeta. To što pomenutom vladajućem političkom dvojcu imena članova Savjeta poput glumice **Mire Banjac** (predsjednice), dugogodišnjeg direktora *Jugoslovenske kinoteke* **Radoslava Zelenovića**, redatelja

Szabolcsa Tolnaja, glumca **Branislava Lečića**, scenariste **Gordana Mihića** i selektora Festivala **Petra Mitrića** – a koji su se usprotivili Siflisovoj smjeni – ne znači ništa govori ne samo u prilog tome da je politika sile duboko zašla i u oblast kulture nego prije svega o tome koliko su nivo i kulturni potencijali kadrova SNS-a i SVM-a, koji čine ogromnu većinu lokalne vlasti.

Sirova politička volja, a o čemu se Centar građanskih vrijednosti jedini obratio javnosti, provedena je i prilikom donošenja odluke o dodjeli zvanja Počasnog građanina Subotice **Matiji Bečkoviću**, pri čemu predlagači nisu podnijeli nijedan utemeljeni argument čime je dotična persona zadužila ovaj grad i njegove građane.

Samo na temelju tri navedena primjera, a ima ih mnogo više, Centar građanskih vrijednosti smatra kako je riječ o pukom namirivanju političkih interesa između Srpske napredne stranke i Saveza vojvođanskih Mađara koji na taj način nanose direktnu ili indirektnu štetu svim građanima Subotice koji s njihovom trgovinom ne žele imati bilo kakve veze. Zbog toga Centar građanskih vrijednosti poziva sve članove i simpatizere dvije navedene stranke, a koji su to još u stanju, da otvore oči i vide da se oko njih, osim isključivo politički motiviranih smjena, događa i ordinarna uzurpacija prostora koja iz javnog danas može prijeći i u privatni sutra.

OBILJEŽENO 80 GODINA HKUD-A VLADIMIR NAZOR U SOMBORU

Obljetnica za ponos

Svečanom akademijom i godišnjim koncertom u subotu, 3. prosinca, HKUD Vladimir Nazor obilježio je 80 godina neprekidnog rada

Marija Hornjak ovog prosinca proslavit će 80. rođendan, pa se može reći da je vršnjakinja HKUD-a *Vladimir Nazor* u kome je godinama bila aktivna članica. **Saši Kiršneru** tek je 15 godina, a već je istaknuti član folklorne i tamburaške sekcije. Za **Bojana Jožića** moglo bi se reći da pripada onoj mlađoj generaciji *Nazorove* uprave od koje se očekuje da u godinama koje dolaze preuzme ni malo laku zadaću, a to je očuvanje onoga čemu su temelji postavljeni davne 1936. godine. Neće biti lako, ali zar je u ovih osam desetljeća i bilo puno tih lakih godina? Nije bilo lako kada se 180 osnivača, predvođenih **Antunom Tunčom Matarićem**, okupilo tog 6. prosinca 1936. godine riješeni da osnuju udruhu koja će okupiti bunjevačke i šokačke Hrvate. Nije bilo lako ni krajem 50-tih godina prošlog stoljeća kada je iz naziva brisan hrvatski predznak. Nije bilo lako ni kada iz sigurnosnih razloga 1992. godine nije održano prelo... Nije lako ni danas kada uprkos svim izazovima treba održati članstvo, privući mlade, očuvati manifestacije, tradiciju, običaje...

IZ GENERACIJE U GENERACIJU

U povodu obilježavanja 80. obljetnice *Nazora* zaslužnim članovima i prijateljima Društva dodijeljena su priznanja. Među onima koji su od predsjednika HKUD-a *Vladimir Nazor* primili priznanje je i Marija Hornjak. S ponosom nam priča da će i ona kao i *Nazor* za koji

Akademija je održana u Županiji

dan napuniti 80-tu i da je jedna od najstarijih članica društva.

»Članica *Nazora* sam od svoje 13. godine, a počela sam u folklornoj sekciji. Bilo je to davno, ali je brzo prošlo i eto ja sam sada jedna od najstarijih članova *Nazora*. Moj stric i strina bili su članovi, roditelji također. Znači Hrvatski dom bio je nekada mjesto okupljanja, druženja, susreta, razgovora. Posebno su ljudi rado u Hrvatski dom svra-

ćali poslije nedjeljne mise. Ovo priznanje me je iznenadilo, ali je velika čast primiti ga i hvala upravi društva što se sjeća i nas starijih članova«, rekla je Marija Hornjak. Obiteljsku tradiciju vezanosti uz *Nazor* nastavlja i Bojan Jožić.

»Član je bio moj dida, tata, sada sestra i ja. To je nekako uvijek bilo prirodno, kako je koja generacija stasavala tako se aktivirala u udruzi. Zahvaljujući

svim tim članovima sada obilježavamo obljetnicu za ponos. Nadam se da ćemo i mi i ovi mlađi koji stasavaju u folklornoj i tamburaškoj sekciji ostati na tragu ideje kojim su bili vođeni svi koji su prije nas bili članovi ovog društva«, kaže Bojan.

Saša Kiršner, istaknuti je igrač mlađe folklorne sekcije *Nazora*, a iako ima tek 15 godina iza njega je nekoliko godina igračkog »staža«.

»Prvo sam postao član folklorne sekcije, a kada je formirana tamburaška sekcija učlanio sam se i u nju. Moj dida je bio vrsni igrač, i danas i on i baka daju svoj doprinos u radu društva, pa ja eto nastavljam tu tradiciju«, kaže Saša.

Naši sugovornici samo su jedan djelić povijesti koja traje osam desetljeća i u kojoj su ostala upisana imena nekoliko tisuća Hrvata.

AKADEMIJA I GODIŠNJI KONCERT

Na te povijesne činjenice je na svečanoj akademiji, koja je upriličena u svečanoj dvorani Županije, podsjetio predsjednik *Nazora Mata Matarić*. On je govorio o povijesti Društva, sekcijama, manifestacijama i svečanostima, izdavaštvu, priznanjima...

»Često se zaboravlja što smo mi to sve radili proteklih desetljeća i tko su ljudi koji su sve to uradili, zato sam želio podsjetiti na to. Kada je obilježavana 50. obljetnica, zabilježeno je da je za pol stoljeća kroz *Nazor* prošlo 9.000 članova i simpatizera. A za ovih 30 godina taj broj veći je za nekoliko tisuća. Postavit ću pitanje mnogima – sjećaju li se svoje vlastite uloge u događajima u Hrvatskom domu i neka procijene jesu li Društvu dali jednako koliko je ono njima

dalo i jesu li spremni još više pridonijeti uspješnom radu Društva u budućnosti? Svjesni smo da živimo u multikulturalnoj sredini kao što je Sombor i sve aktivnosti i programi od osnutka Društva odraz su toga.

AKTIVNOSTI

U HKUD-u *Vladimir Nazor* aktivno rade folklorna, tamburaška, dramska, pjevačka, literarna i sportska sekcija. Redakcija *Miroljuba* već 19 godina priprema list koji izlazi četiri puta na godinu, dok likovna sekcija istrajava u organiziranju slikarske kolonije *Colorit*.

Prirodno je da je naglašeno očuvanje tradicije, običaja i jezika Hrvata. U godinama koje slijede čekaju nas brojni izazovi, a jedan od njih je i smjena generacija u folklornoj sekciji. Ali, istovreme-

i rekao bih da današnja proslava potvrđuje da je *Nazor* na pravom putu«, kazao je Matarić.

Za doprinos u radu i afirmaciju HKUD-a *Vladimir Nazor* priznanja su na sveča-

noj akademiji uručena Mariji Hornjak, Bojanu Joziću, **Janji Pekanović**, **Klari Oberman**, **Zoranu Čoti**, **Joliki Raič**, **Sofiji Vuković**, **Gašparu Matariću** i Karmelskom samostanu u Somboru.

Svečanoj akademiji i godišnjem koncertu prisustvovali su predstavnici Hrvatske matice iseljenika, Državnog ureda za Hrvate izvan RH, Konzulata RH u Subotici, ZKVH-a, HNV-a, Pokrajine, Grada Sombora, *Šokačke grane* iz Osijeka i hrvatskih udruga iz Sombora i okolice.

»Višestoljetni opstanak Hrvata na ovim prostorima nije uvijek bio lak. Međutim, što je ugrožavanje nacionalnog identiteta bilo jače, to je jača bila nacionalna svijest Hrvata. Zahvaljujući svojoj samoorganiziranosti na ovim prostorima u potrebi očuvanja svog hrvatstva Hrvati su ovdje uspjeli izgraditi institucionalnu infrastrukturu, a Hrvatska je pomogla koliko je mogla. Vi ste Hrvatskoj zaista važni i Hrvatskoj je interes očuvanje hrvatskog nacionalnog bića na ovim prostorima« kazala je **Dubravka Severinski** iz državnog ureda za Hrvate izvan RH.

I ovu obljetnicu *Nazor* je obilježio koncertom na kome su svoj rad predstavile sekcije Društva. Igralo se, glazbovalo, pjevalo, recitalo, glumilo... Kao jedno veliko hvala svima koji su ispisali povijest dugu 80 godina i potpora onima koji tek trebaju ispisati svoje stranice u *Nazorovoj* povijesti.

Zlata Vasiljević

ĐURĐA ADLEŠIĆ, PREDSDJEDNICA UDRUGE HRVATSKA POMAŽE

Pomoći se može i bez politike

Kada smo osnivali Udrugu Hrvatska pomaže, kada su gradovi odlučili biti fleksibilni i pomagati tamo gdje država možda reagira sporije, onda smo tu stavili naglasak i na Hrvate koji žive izvan domovine

Razgovor vodila: Zlata Vasiljević

Đurđa Adlešić bila je jedan od osnivača HSLS-a u Bjelovaru, bila je predsjednica te stranke, gradonačelnica Bjelovara, potpredsjednica Vlade i Sabora. No, politikom se više ne bavi od isteka mandata Vlade **Jadranke Kosor**. Od 2012. godine bila je na čelu Zaklade *Hrvatska bez mina*, ali je tu dužnost napustila kada se prihvatila mjesta predsjednice Udruge *Hrvatska pomaže*. Ta udruga nedavno je pomogla Tavankutu, točnije HKPD-u *Matija Gubec* u izgradnji ljetne terase na Etnosalašu *Balažević*.

HR: Udruga *Hrvatska pomaže* osnova-

na je prije dvije godine, a gradovi osnivači bili su Zagreb, Dubrovnik i Osijek. Zašto jedna ovakva udruga i zašto su osnivači baš ova tri hrvatska grada?

Udruga je osnovana kada se dogodila poplava u Gunji i kada se vidjelo da je svaka država, zbog toga što je to veliki aparat, u rješavanju nastalih problema puno sporija nego što su to lokalne samouprave. Zato su tri grada – najsjeverniji Osijek, najjužniji Dubrovnik i glavni grad Zagreb odlučili osnovati udrugu koja bi provodila neke zajedničke programe, koje ni jedan od tih gradova ne može sam. Tako je osnovana Udruga *Hrvatska*

pomaže s ciljem da pomogne ugroženim skupinama ili da realizirajući zajedničke programe ostvari bolje rezultate, nego li da se ti programi provode pojedinačno u svakom od ova tri grada. Otišla sam iz Zaklade *Hrvatska bez mina* i prihvatila sam poziv tadašnjih, a i sadašnjih gradonačelnika da preuzmem vođenje Udruge. Već prve godine osigurali smo besplatne udžbenike za djecu stradaluu poplavama, organizirali smo im ljetovanje, izložbu zlatoveza iz Gunje u Beču u Hrvatskom kulturnom centru. Pomagali smo u onim prvim interventnim situacijama, a moram priznati i ove godine smo zajedno radili na

nabavi udžbenika za tu djecu i osiguranju besplatnog ljetovanja

HR: Jesu li se udruzi za ove dvije godine priključili i drugi, gradovi, pojedinci, organizacije?

Zagreb, Osijek i Dubrovnik su osnivači ove udruge, a svi ostali koji surađuju s nama su naši partneri. Jedan od partnera je Državni ured za Hrvate izvan domovine, surađujemo i s ministarstvima, naročito Ministarstvom branitelja, i upravo se ja sada i nalazim na jednoj edukaciji za branitelje. Za Udrugu specijalne policije radimo protuminsku edukaciju, jer po Otavskoj konvenciji stanovnici koji žive uz minska polja

ili uz minski sumnjiv prostor, a Hrvatska će to biti do 2019. godine, moraju biti educirani o opasnostima koje im prijete. Procijenili smo da su najbolji izvršitelji takvih, da kažem obveza, pripadnici specijalne policije, odnosno naši branitelji koji imaju i respekt kod građana, ali isto tako i znanje koje mi samo želimo obnoviti, i tako odrađuju posao za koji su drugi možda manje spretni, ili imaju manje znanja ili volje za to. To je jedan od naših projekata koji trenutačno realiziramo.

HR: Što biste izdvojili kao najzanimljivije aktivnosti, projekte koje ste do sada uradili? Kako osiguravate sredstva za aktivnosti, projekte...?

Za sredstva se morate potruditi, tako da mi apliciramo na natječe koje se raspisuju u Hrvatskoj. Nisu to samo natječaj ministarstava ili gradova, već i natječaj Europskog socijalnog fonda. Pišemo projekte i na natječajima uglavnom prolazimo. Ciljna grupa su nam određene ranjive skupine. Spomenula bih jedan zanimljiv program koji smo radili, a to je NTC program asocijativnog učenja za djecu u vrtićima. To je meni osobno, osim ovog projekta s braniteljima, jedan od vrlo dragih projekata. Radili smo s djecom i njihovim odgovornostima iz Sarajeva, Zagreba i Bjelovara. Naravno, ne možete pomoći svima kojima biste htjeli i kojima je pomoć potrebna, pa smo se mi specijalizirali za pomaganje ranjivim skupinama kao što su branitelji, djeca i protuminske aktivnosti. Dok sam bila angažirana u Saboru, Vladi i Zakladi bavila sam se, među ostalim, i protuminskim aktivnostima, pa tako radimo edukacije ciljnih skupina kako bismo smanjili stradanje od mina. Tu doista imamo dobre rezultate i ta znanja prenosimo samo dalje, ne samo u Hrvatskoj već i Bosni i Hercegovini, Iraku, Libiji. Educiramo ljude, jer nažalost to je problem koji će u svijetu postojati dokle god je ratova.

HR: Koliko su u fokusu pažnje Vaše udruge Hrvati izvan Hrvatske, prije svega iz zemalja okruženja, kao što su Srbija i BiH?

Hrvatska ima ustavnu obvezu pomagati svojim građanima koji žive izvan domovine. Ta obveza, naravno, odnosi se na Vladine institucije. Međutim, kada smo osnivali Udrugu Hrvatska pomaže, kada su građovi odlučili biti fleksibilni i pomagati tamo gdje država možda reagira sporije, onda smo tu stavili naglasak i na Hrvate koji žive izvan domovine. Upravo nam je prošao jedan projekt vezan za prenošenje protuminskog znanja u Bosnu i Hercegovinu i to na području gdje uglavnom žive Hrvati. Pripremamo jedan projekt za Janjevo (Kosovo), za djecu koja žive u Janjevu i Letnici. Udruga iz Tavankuta bila mi je, moram priznati, izuzetno simpatična kada smo se upoznali, zbog velika snage i entuzijazma, pa smo odlučili pomoći im kako bi još poboljšali uvjete za svoj iznimno dobar rad.

HR: Koliko je važno ne čekati da netko pomogne, već tražiti, kucati na mnoga vrata, nametati se dobrim idejama i projektima? Jesu li Tavankučani dobar primjer tome?

Oni su sjajan primjer kako treba funkcionirati. Kao što znate, u svakom poslu uvijek rezultati dolaze zahvaljujući angažmanu nekih pojedinaца koji su puni entuzijazma i snage. Upravo je takvo vodstvo udruge iz Tavankuta. Potrudili su se doći do informacija tko im može pomoći i s kakvim projektima bi se trebali pojaviti. Fascinirani smo onim što smo vidjeli u Tavankutu i pomagat ćemo im i dalje. Razumijem ja i one koji su pomalo izgubili nadu, pa se osjećaju zapostavljenim, ali naprosto bez vrijednog vodstva, bez pravih lidera, bez puno volje, snage i puno kucanja na vrata rezultata nema.

Most suradnje bio je Crveni križ grada Zagreba s kojim mi također surađujemo (orga-

niziramo ljetovanje za djecu iz ranjivih skupina s područja koja su pod posebnom državnom skrbi) i na jednom od tih susreta u Crvenom križu pojavile su se kolege iz Tavankuta. I kada su počeli pričati što sve rade i pozvali nas na suradnju, ja sam to predložila kolegama u Upravnom odboru i brzo je pala odluka – idemo im pomoći, oni to doista i zaslužuju.

HR: Planirate li osim Tavankuta suradnju s još nekim udrugama Hrvata iz Vojvodine?

Otvoreni smo za suradnju, čekamo informacije i pozive i rado ćemo se odazvati.

HR: Spomenuli ste i Janjevo i Letnicu, područja na Kosovu gdje žive Hrvati. Koliko ste upoznati s poteškoćama njihovog života tamo i kako im namjeravate pomoći?

Tek smo uspostavili prve kontakte i iz tih prvih kontakata moj dojam je da su oni netko kome je zaista potrebno pomoći. Za sada pripremamo dolazak djece u Hrvatsku, kako bi malo poboljšali znanje hrvatskog jezika, ali isto tako smo organizirali i dodatne sadržaje koje će sigurno pamtit i kada se vrate. Iznenadena sam koliko je tamo ostalo malo Hrvata i koliko je malo djece.

HR: Što, osim toga, planirate u narednoj godini?

Dio naših planova ovisi o okolnostima na koje ne možemo utjecati, a to su prirodne nepogode, koje uvijek usmjere neke od naših aktivnosti. Naravno, ovisimo i o financijskim sredstvima. Očekujemo početak naredne godine kada će biti raspisani natječaj, a do tada pripremamo projekte. Ove godine naglasak smo stavili na Janjevo, ali svakako mislimo surađivati s Hrvatima u Bosni i Hercegovini i Vojvodini. Također se pokazuje i interes vezan za Hrvate koji žive u Molizeu. I naravno: ono što ostaje u fokusu naših aktivnosti su marginalizirane skupine.

HR: Da se zadržimo na Hrvatima u Srbiji i BiH. Po Vašem sudu koliko im država Hrvatska pomaže i može li ta pomoć biti i veća i sveobuhvatnija?

Podsjećam na ustavnu obvezu brige o Hrvatima koji žive u drugim zemljama. Nekada je o tome brinulo Ministarstvo vanjskih poslova, ali meni je jako drago što je osnovan Vladin Ured za Hrvate izvan domovine. Tu radi gospodin Zvonko Milas koji je zaista jedan vrijedan i ambiciozni čovjek i sigurna sam da će napraviti i određene pomake. Važna je materijalna pomoć, ali nije ona uvijek ni nužna, ni dovoljna. Bitno je da Hrvati osjete da njihova matična domovina zna da oni postoje, da zna da imaju probleme i da im želi pomoći.

HR: Godinama ste bili aktivni u politici, obnašali ste visoke dužnosti, je li politički angažman dio povijesti ili mislite da u politici niste još sve rekli?

Iako se kaže da nikada ne treba reći nikad, ja doista mislim da to mogu reći, jer je odlazak iz politike bio moja odluka. Nakon četiri godine mandata u Saboru, jednog mandata u Vladi, dva gradonačelnička mandata mislim da naprosto treba pustiti neke druge, mlađe ljude, da sve to rade s jednom novom energijom. Mi naprosto možemo pomoći ako nas netko nešto pita. Meni politika ne nedostaje, jer mislim da nevladin sektor može također puno napraviti. U politiku sam i ušla iz nevladinog sektora. Moj prvi angažman bio je iz nevladinog sektora, kada sam u ratu pomagala u *Bedemu ljubavi*, u brizi za branitelje diljem Hrvatske. Tada sam prvi puta osjetila potrebu da se angažiram izvan svog posla. Mislim da svaki čovjek može pomoći, samo ako to želi. Nije nužno biti u politici da bi se nešto napravilo. Mene jako veseli nevladin sektor, jer tamo gdje su vlade spore nevladin sektor može biti mnogo brži. Ja to dobro znam.

PSIHOLOŠKI PROBLEMI, IZAZOV SUVREMENOG ČOVJEKA

U začaranom krugu

Važno je ne otići u drugu krajnost i svaki životni problem gledati kao poremećaj. To neće pomoći onima koji imaju problem, već će im možda i otežati, jer ljudi kada dobiju neku dijagnozu osjećaju neku vrstu pritiska i postoji bojazan da budu stigmatizirani, kaže psihologinja Dragana Brdarić

Stres je bolest suvremenog čovjeka. Depresija će do 2020. godine biti druga bolest po učestalosti. Otudenost i usamljenost bolesti su suvremenog društva. Ovih nekoliko rečenica oslikava život današnjeg čovjeka. Kako se nositi sa svim tim problemima? Kako sebi priznati da nam je potrebna pomoć psihologa i kako tu pomoć potražiti u psihološkom savjetovalištu? Jesmo li prošli vrijeme stigmatizacije onih koji imaju psihološke probleme?

STIGMATIZACIJA

Poremećaji mentalnog zdravlja u Srbiji su trenutačno među šest najčešćih nezaraznih bolesti. Podaci Instituta za javno zdravlje Batut pokazuju da su najčešće bolesti srca i krvnih sudova, maligni tumori, šećerna bolest, opstruktivna bolest pluća, ozljede i trovanja, poremećaji mentalnog zdravlja. Problemi mentalnog zdravlja predstavljaju sve veći zdravstveni problem, pa da je identifikiranje grupa stanovništva koje su u riziku važno za kreiranje preventivnih programa. Jedan od najrasprostranjenijih poremećaja je depresija, a 4,1 posto domaćeg stanovništva pokazuje neke od simptoma depresije, dok u europskim zemljama svaki 15. stanovnik ima simptome ove bolesti. Depresija se češće javlja kod žena nego kod

muškaraca, češće kod starijih nego kod mlađih i češće među siromašnijim slojem stanovništva. Među psihološkim problemima koji su sve uočljiviji su i poremećaji ličnosti, što je danak eri prebrzih promjena, s previše događanja i previše informacija. Mentalni problemi ne poznaju državne granice i jesu svjetski problem, ali različita društva i kulture različito se nose s tim. Najmanje mentalnih problema javljaju se u onim zajednicama gdje postoji dobra društvena povezanost, gdje postoji mreža psihološke potpore.

Načelnik psihijatrijskog odjela bolnice Dr. Radivoj Simonović u Somboru dr. **Milojko Vlaški** kaže da su psihijatrijski bolesnici i dalje stigmatizirani, a da bi se to promijenilo ključni korak je borba protiv predrasuda.

»Potreba za psihijatrijskom i psihološkom intervencijom je sve veća. Naš odjel u preventivnoj psihijatriji godišnje ima 15.000 pregleda. Trenutačno na odjelu leži oko 60 pacijenata i još 50 imamo u dnevnoj bolnici. Činjenica je da ljudi imaju sve više problema, a mi se bavimo poremećajima koje ti problemi izazivaju. Od svih kategorija psihijatrijskih bolesnika najviše je diskriminirana staračka populacija«, kaže dr. Vlaški.

Poslije Zrenjanina Sombor je bio drugi grad u Vojvodini u kome je počela raditi dnevna

bolnica. »Liječimo grupe neuroza i grupe psihoza. Problem je što usluge dnevne bolnice mogu koristiti samo oni u gradu, dok je dnevna bolnica pacijentima sa sela nedostupna«, kaže dr. Vlaški.

UMJESTO BOLNICE SAVJETOVALIŠTE

Jedan od načina da se potraži pomoć u rješavanju psiholoških problema jesu i savjetovališta. U Somboru je Psihološko savjetovalište SELF osnovano 2012. godine sa željom da se pruži pomoć građanima Sombora, jer u tom momentu nije postojalo nijedno psihološko savjetovalište.

»Prepoznali smo da postoji potreba kod ljudi da se neko me i negdje obrate za psihološku pomoć, a jedino što su imali bila je psihijatrijska bolnica. Od prvog dana otvaranja savjetovališta javljali su nam se ljudi, unatoč skepsi koju su

imali i naši najbliži prijatelji, koji su govorili da je Sombor mala sredina za takav pothvat. Iz iskustva koje imamo iz protekle četiri godine mogu kazati da ono što vidimo kao promjenu je da su se ljudi ohrabрили pratiti različite grupne programe. To jeste na početku bio problem u Somboru. Dolazili su na individualna savjetovanja, ali uvijek kada bismo organizirali neke grupne radionice to je bio problem. Iz razgovora smo doznali da je razlog tomu stid i bojazan da će ih na tim grupnim savjetovanjima netko prepoznati. To se mijenja i u protekle tri godine

NOVI ISKORAK

»Ono što planiramo je psihološka potpora onima koji žele izgubiti kilograme. U svijetu postoje brojni programi koji se time bave. Često se pitanje mršavljenja svodi na motivaciju, istrajnost, mijenjanje navika. Ono što se kod nas u praksi događa da ljudi kada žele mršaviti na raspolaganju imaju nutricionistu i eventualno fitnes trenera, ali istrajnost i motivacija su ono što moraju sami izgurati i baš tu se često obeshrabre«, najavljuje novi projekt SELF-ovog Brdarić.

uspijevamo i u Somboru organizirati grupne treninge», kaže psihologinja **Dragana Brdarić**, jedna od osnivača *SELF-a*, psihološkog savjetovališta koje je poslije Sombora savjetovalište otvorilo i u Novom Sadu, a djelatnost s proširilo i na sadržaje namijenjene profesionalnom osnaživanju psihologa.

»Jedan od projekata koji radimo od kraja 2012. godine, i koji je besplatan je online psihološko savjetovalište za mlade. Mladi imaju mogućnost da mailom pošalju pitanje i dobiju odgovor. Ljubavni problemi, problemi u vezi sa školom, izbor karijere, odnosi u obitelji, pitanja su koja nam se iznova i iznova postavljaju. Ono što nije toliko bilo očekivano za nas je čest komentar mladih da nemaju s kim pričati o svojim običnim životnim problemima. Izgleda da mladi imaju problem pronaći osobu od povjerenja s kojom mogu podijeliti svoje brige, strahove, dileme«, kaže Brdarić.

Po njenim riječima ljudi se općenito najteže nose s velikim

promjenama u svom životu, kao što su gubitak posla, loši uvjeti na poslu, problemi u obitelji i braku. Ono što često uznemiruje su problemi s djecom.

»Sve češće se judi javljaju zbog toga. Obično su to roditelji djece pri kraju osnovne škole i roditelji srednjoškolaca koji se osjećaju bespomoćno ili nevješto da pomognu svojoj djeci i treba im neka vrsta savjeta kako da izađu na kraj s tim problemima. Definitivno je dobro što su ljudi prepoznali psihološku potporu kao jedan od načina da im se pomogne. To je pomak, jer je u našoj sredini još uvijek tabu tema govoriti o psihološkim poremećajima i problemima«, kaže naša sugovornica iz *SELF-a*.

Na pitanje živimo li u vremenu kada se povećava broj ljudi s psihičkim problemima ona kaže da toj procjeni treba prići oprezno.

»U javnosti i u samoj struci postoje polemike oko toga jesmo li mi sve bolesnije društvo. Važno je znati da je to vrlo

složeno pitanje i da postoje utjecaji više faktora. Ako pogledamo bilo koji klasifikacijski sustav o mentalnim poremećajima, onda uvidamo da kako protiču godine u svakom narednom priručniku imamo sve veći broj dijagnostičkih kategorija koje opisuju neku vrstu mentalnog poremećaja. Porast dijagnostičkih kategorija koje se pojavljuju u tim priručnicima ne mora nužno značiti da se u stvarnosti pojavljuje veći broj poremećaja. Moguće je da samo imamo sve blaže kriterije da bi nekoga proglasili kao osobu koja ima neku psihološku smetnju. Možda to najbolje ilustrira primjer da je u posljednjoj verziji američkog priručnika za mentalne poremećaje tugovanje poslije smrti bliske osobe bilo uvršteno kao oblik psihološkog poremećaja. Kasnije je to nakon reagiranja struke i javnosti revidirano. Važno je ne otići u drugu krajnost i svaki životni problem gledati kao poremećaj. To neće pomoći onima koji imaju problem, već će im možda i otežati, jer ljudi kada dobiju neku

dijagnozu osjećaju neku vrstu pritiska, postoji bojazan da budu stigmatizirani. Zato je važno biti pažljiv, ali isto tako s druge strane ljudima koji pate i kojima treba pomoć treba omogućiti da tu pomoć i dobiju, ali nažalost u Srbiji imamo nedovoljan broj stručnjaka koji se bave psihološkom potporom«, zaključuje Dragana Brdarić.

MOJ ŽIVOT U MOJIM RUKAMA

Kako pozitivno razmišljati i kako pomoći sebi u prevladavanju svakodnevnih briga i problema? Lakog i jednostavnog odgovora na to pitanje nema. Zato je u Somboru Centar za individualni razvoj i unaprjeđenje društva *Psihozon* osmislio projekt *Mala škola pozitivne psihologije*.

»To da živimo u teškim i stresnim vremenima svima nam je jasno. Treba zato tražiti načina kako sebi olakšati sve to vrijeme. Učili smo kako da pozitivno mislimo, kako da u moru problema s kojima se borimo, primijetimo i one pozitivne stvari koje nam de događaju svakog dana. Treba naučiti izboriti se sa svakodnevnim stresovima, prepoznati naše reakcije na stresove. Bavili smo se i brigama. Često vjerujemo da ćemo ako brinemo na neki način uspjeti sprečiti negativne događaje, zaštititi sebe i svoje bližnje, ali to nije tako, pa smo na ovim radionicama učili kako odvojiti one nepotrebne brige koje ne zaslužuju ni naše vrijeme ni energiju«, kaže autorica ovih radionica, psihologinja **Izabela Rašković**.

»Ovo je u Somboru prvi program otvorenog tipa namijenjen svima koji su zainteresirani za poboljšanje kvalitete svog života, pa su u *Psihozonu* zadovoljni odazivom. Sudionici su različitih uzrasnih kategorija, a najstarija je baka ušla u deveto desetljeće života koja nam je pokazala kako se na pozitivan način izboriti sa životnim problemima«, kaže Rašković.

Zlata Vasiljević

Što Vam je donijela i odnijela ova godina?

ANTUN ČONKA,
Sonta

Put k boljem životu

Ovo pitanje djeluje toliko nevino, ali je u suštini vrlo kompleksno. Podsjetilo me na djetinjstvo. U tim bezbrižnim danima, kad bi se primaknuo kraj godine, često bih pomišljao jesam li se dovoljno kupao na našem seoskom kupalištu zvanom Bara, zbog čega sam za kaznu posljednji od braće i sestara dobio tenisice, jesam li i ja, poput mogega dvije godine starijeg brata od strica, zaslužio da mi otac kupi kožnu loptu, bicikl i još ponešto. Sada, kada sam stariji i drugačije razmišljam, prepušten sam zamkama potrošačkog društva, u kojem je sustav vrijednosti potpuno poremećen. Nekako se povlačimo u sebe, sve smo tiši, trpimo i strahujemo zbog mogućih posljedica po našu golu egzistenciju ukoliko dignemo glas. Moramo paziti da se ne zamjerimo nekom moćniku ili moćnicima, a svoja razmišljanja i ideale ostavljamo po strani. Ekonomska kriza i tranzicija kroz koju još uvijek prolazimo odražavaju se vrlo negativno na naš socijalni status. Mi jednostavno moramo izaći iz letargije u koju smo upali i bez obzira na sve probleme moramo početi raditi na podizanju svijesti i opće kulture života. Sami moramo stvoriti uvjete za bolji život svih građana. Meni osobno ova godina je donijela više duhovnih vrijednosti u osobnom i obiteljskom životu. Glede materijalnih vrijednosti većina ljudi je nezasita, bez obzira na to što nam one samo stvaraju dodatne brige i probleme. Želio bih da nam 2017. godina bude ona koja će nam donijeti boljitak na svim poljima i da će osmijeh sijati na licima svih mojih prijatelja.

I. A.

MANUELA MILOŠEVIĆ,
Beočin

Godina preobraćenja

Ovu godinu mi je posebno obilježila činjenica da sam krenula tek od Uskrsa u Katoličku Crkvu. Imala sam dugu stanku i onda sam se ponovno odlučila nastaviti i svakim mjesecom sam se sve više upoznivala s euharistijom i približavala se Isusu Kristu i Bogu. Na neki način to me je skroz preobratilo i promijenilo. Upoznala sam sjajne ljude koji su obilježili kako ovo razdoblje, tako i cijeli moj život. Župnik je bio taj koji je najveći utjecaj imao na mene, koji je utjecao na moje preobraćenje. Smatram da ću pamtiti ovu godinu po jednom daru od Boga što sam dobila i koji će me pratiti cijelog života. Za sve je to zaslužna i moja okolica, ali i moja osobna odluka. Doma sam se redovito molila, ali nisam slušala euharistiju koja je također veoma važna. Od iduće godine očekujem da živim na neki način bolje, u svjedočanstvu vjere kojeg polako postajem svjesna, što mi je i cilj da budem na njegovoj visini. Također, željela bih nastaviti to zajedništvo s Bogom, da nađem što je bogougodno ponašanje i prosto, bogougodan način života i da ljubim kako svoje bližnje, tako i samu sebe i prije svega Boga. Da mi Bog uvijek bude na prvom mjestu, a tek onda svi ostali. Voljela bih i nastaviti sviranje violine i usavršavati se u tome s obzirom na to da sam profesorice violine. Željela bih i širiti evanđelje. Jer postoje mladi bračni parovi koji odlaze i u druge zemlje da bi to činili, a to je upravo jedan od mojih nauma i time ću se sigurno baviti cijelog svog života.

S. D.

MARINKO VUJKOVIĆ
LAMIĆ, Subotica

Godina je bila dobra

Mogu reći kako sam veoma zadovoljan proteklom godinom. Bila je dobra i dao Bog da tako bude i sljedećih godina. Što se tiče mog osnovnog posla dimnjičara uspješno sam ga obavljao i maksimalno sam posvećen svakom radnom zadatku, bilo na krovu ili kući korisnika naših usluga. S druge strane, imam određenih poslovnih planova u budućnosti, da se jednoga dana osamostalim kao privatni poduzetnik, pa u tom kontekstu usavršavam znanja u pogledu rada s korpom na visini. Ova 2016. godina je početak mojih stremljenja u tom smjeru i zbog toga ću je uvijek pamtiti. Osim poslovnih i privatnih obveza tijekom cijele godine sam redovito odlazio na probe zbora u Franjevačku crkvu u Subotici, gdje svake nedjelje pjevamo na misi na hrvatskom jeziku. Volim pjevanje i ono je na određeni način, kao i svih proteklih, obilježilo i ovu godinu koja je već polako za nama. U protekloj godini sam uspio skupa s obitelji otići na more u Zadar, a stigli smo i do Međugorja i Aljmaša. Volim voziti motorkotač, pa sam i ove godine dosta vremena proveo na cesti, uživajući u vožnji i putovanjima. Nekada idemo na kraće relacije, a nekada su to dalje destinacije, no uvijek je jednako zadovoljstvo. Najvažniji moj komentar za ovu godinu je ipak to da sam izuzetno zadovoljan svojom djecom, koja dobro uče i vrlo su aktivni na glazbenom polju, na što sam osobito ponosan. Samo neka tako bude i ubuduće.

D. P.

**RAZGOVOR POVODOM OTVARANJA
HRVATSKE ČITAONICE FISCHER U SURČINU**
**JOSIP VOLARIĆ, PREDSEDNIK HRVATSKE
ČITAONICE FISCHER, SURČIN**

Osnivati nove sekcije

Koncem ljeta u Surčinu je osnovana nova hrvatska kulturna udruga, Hrvatska čitaonica *Fischer*. Otvaranjem čitaonice, Srijem je postao bogatiji za još jednu hrvatsku kulturnu udrugu koja je za Surčince iznimno značajna zarad očuvanja hrvatskog identiteta, ali i značaja promocije hrvatske kulture. Prilikom samog osnutka, u književnom fondu čitaonice u Surčinu nalazilo se oko 2.000 književnih djela, prikupljenih od raznih donatora, kako iz Hrvatske tako i od nekoliko hrvatskih udruga iz Srijema. Prilikom posjeta Surčinu razgovarali smo s predsjednikom Hrvatske čitaonice *Fischer* Josipom Volarićem, koji nas je upoznao s novinama u radu udruge kao i planovima za daljnje djelovanje.

Je li od osnutka čitaonice u Surčinu došlo do izvjesnog pomaka u radu i ostalih sekcija u okviru rada ove udruge?

Od osnutka do danas dobili smo još dosta knjiga, ali i ima i onih koje ovih dana trebamo popisati i uvesti u bibliotekarski fond. Kada smo osnovali čitaonicu, posjedovali smo veći fond knjiga koje smo željeli sačuvati. Novije knjige donirao nam je bivši

đakovački nadbiskup **Marin Srakić**, a dosta knjiga smo dobili od Hrvatske čitaonice *Ilija Okrugić* iz Zemuna, kao i od naših župljana. Čitaonica nam je osnovna djelatnost, mada se trudimo organizirati još neke sekcije. Tako smo u međuvremenu uspjeli organizirati muzičku sekciju. U suradnji s vjeroučiteljem imamo planove organizirati i recitatorsku sekciju s djecom kako bismo i mlade uspjeli uvesti u rad naše udruge. Mladi nam zaista nedostaju, jer smo ovdje uglavnom svi stariji i trebali bismo im prenijeti naša iskustva kako bi oni mogli jednog dana nastaviti djelovati u radu ove udruge. Jer naš cilj je da ovu našu čitaonicu oživimo i da oni koji ne znaju saznaju da i ovdje u Surčinu žive i postoje Hrvati koji žele sačuvati svoju tradiciju i kulturu.

Imate li suradnju i potporu državnih institucija i surađujete li s ostalim hrvatskim udrugama i sa župom?

Mi dobro surađujemo s Općinom Surčin. Predsjednik Općine nam je u dva navrata bio u posjetu kada smo osnivali udrugu i održavali Likovnu koloniju. Što se tiče suradnje sa župom, mi smo praktično jedno. Naš župnik **Marko Kljajić** uvijek je rad pomoći nam u svemu, a on je i glavni inicijator otvaranja ove čitaonice. Ni župa nema druge ljude osim one koji dolaze u čitaonicu, a tako ni čitaonica. Kada se župljani okupe u crkvi, neminovno je da poslije mise dođu u čitaonicu gdje se družimo, razmjenjujemo iskustva, a to je ujedno prilika i da se preporuči ili pročita neka dobra knjiga.

Od kolikog značaja je za Surčince postojanje ovakve čitaonice u njihovom mjestu?

S obzirom na to da je u Surčinu mali broj Hrvata, što ne znači da je njihovo zanimanje za očuvanjem identiteta i svoje kulture manje, smatram da im je postojanje čitaonice iznimno važno. Još uvijek se nisu javno izjasnili, ali sudeći po broju učlanjenih zaključio bih da im čitaonica s hrvatskim predznakom puno znači. Broj učlanjenih je zadovoljavajući u odnosu na broj stanovnika u Surčinu. Ljudi često ovdje

dolaze, zanimaju se što se događa, kakve su aktivnosti u planu, a mislim da će zanimanje biti mnogo veće kada se stvore uvjeti za proširenje aktivnosti i otvaranje još nekih sekcija.

S kojim hrvatskim udrugama imate dobru suradnju i imate li u planu proširiti suradnju i s ostalim udrugama?

Najbolju suradnju smo uspostavili s onim udrugama koje su nam teritorijalno najbliže, a to su udruge u Zemunu i Golubincima. Oni nam uvijek izađu u susret i uvijek se rado odazovu svim našim pozivima i uvijek su nam dragi gosti. No, u planu nam je da proširimo suradnju i s ostalim udrugama koji njeguju našu tradiciju i kulturu i uvijek ćemo biti otvoreni za suradnju sa svima.

Uskoro se bliži i kraj godine, vrijeme je da se sumiraju rezultati i planiraju neke nove aktivnosti za narednu godinu. Kakvi su Vaši planovi?

U dosadašnjem radu pokazala se velika zainteresiranost žena koje su iskazale volju da žele nešto novo naučiti u izradi ručnih radova. Kao što sam rekao, ovdje je puno nas starijih i mi smo im obećali da ćemo nešto učiniti kako bismo ovdje stvorili uvjete za tako nešto. Sva ova događanja u okviru rada čitaonice je nešto potpuno novo za njih i oni u neku ruku očekuju i još neke aktivnosti kako bi se pronašli u nekima od njih. Mi ćemo nastojati da im te želje i ispunimo. Očekujemo i neke donacije i ako Bog da bit će ih. Ali isto tako očekujemo da i mi sami svojim radom dođemo do nekog većeg iznosa sredstava. Nadam se da će doći neko bolje vrijeme i da ćemo uspjati ostvariti svoje planove. A planovi su vrlo ambiciozni, i ja se nadam, s obzirom na to da smo neprofitna organizacija, da ćemo dobiti potporu od nadležnih institucija, koje su do sada prepoznali našu volju i želju da i u ovom dijelu Srijemu očuvamo i njegujemo sve vrijednosti koje hrvatska nacionalna zajednica posjeduje. Tu su na prvom mjestu kultura i naši običaji, koje nikako ne smijemo zaboraviti i koje moramo prenositi na naše mlade naraštaje.

S. Darabašić

Prozori s pogledom na centar grada

NEKAD
i
SAD

Na prostoru od Trga Republike k dječjem igralištu i parkiću kod Franjevačke crkve, i u osamnaestom stoljeću su postojale kuće, tu u najbližem okruženju stare tvrđave i crkve podignute na temeljima i zidovima utvrđenja iz srednjeg vijeka. Kuće su kroz vrijeme mijenjale izgled, na mjestu starih prizemnih objekata narasle su palače, a dijelom i građevine s više katova u novije vrijeme. Palača s trokutastim oblicima na fasadi (na fotografijama s desne strane) podignuta je polovicom devetnaestog stoljeća, kako se pretpostavlja prema oskudnim podacima o nastanku objekta. U to vrijeme su prozori ove palače gledali na Pijačni trg (na tom mjestu je u naše vrijeme plava fontana i park). Vlasnik placa i dvije prizemne kuće na ovoj lokaciji u prvo vrijeme bio je **Antun Rudić**, a potom, kada je palača podizana pa proširivana, **Jovan Ostojić** i **Imre Jakopčić**. Trag o vremenu nastanka građevine nađen je na balkonskoj ogradi od kovanog željeza (»Gradotvorci I«, autori **Gordana Prčić Vujnović**, **Viktorija Aladžić** i **Mirko Grlica**).

U ovoj i svim palačama u istom nizu, od samog nastanka je u prizemlju bio poslovni prostor, a na katu stambene cjeline. Pod njihovim prozorima je uvijek živo; tu se desetljećima odvijaju manifestacije, ljeti su postavljene terase slastičarne i kafića, rade trgovine, tu se odvija život najužeg središta grada. Stara fotografija nastala je 1961. godine na Dječjem festivalu.

K. K.

Državni proračun

Prosinac je višestruko interesantan mjesec. On je posljednji mjesec u godini, i kada se ona završi, stiže nam (sretna) Nova godina. To je mjesec i došašća, kada većina kršćanskih vjernika iščekuje dolazak, rođenje Božjeg Sina, Isusa. Mnoge obitelji cijele godine štede da bi u ovom mjesecu potrošili svu ušteđevinu, na proslavu božićnih blagdana, vezanih i uz darivanje članova obitelji. Naravno, ovo je i vreme »disnotora« (kolinje) kada se osigurava hrana za nastupajuću godinu. U većini europskih zemalja u ovom mjesecu se usvajaju proračuni za sljedeću godinu i neusvajanje proračuna može imati dalekosežne posljedice, počevši od pada Vlade, a zaključno s novim parlamentarnim izborima. Najnoviji primjer: predsjednik Italije zamolio je premijera te zemlje da službeno ne podnese ostavku na tu poziciju dok se ne usvoji proračun, očekujući da će poslije njegove ostavke u Italiji početi politički kaos i previranje.

ŠTO NAM DONOSI MIKULAŠ?

Kada sam ja bio dijete u rano doba socrealizma i u poslijeratno vreme, mi djeca očekivali smo u prosincu dvojicu darodonositelja. Prvi je bio Mikulaš, koji je uredno stizao šestog prosinca i ovisno, jesmo bili dobri, donio nam je darove ili »virgač« (šibu). Uvjet ovome je bio da očistimo svoje cipele i da ih stavimo u prozor. Kada sam odlazio kod moje bake u Vučidol (dio Subotice), obično sam dobio jednu jabuku, kasnije naranču, par oraha i obvezno gurable. Drugi dardonositelj je bio sam Isus, kojeg smo mi zvali Jezuška; on je svoje darove ostavljao ispod okićenog bora.

Današnje potrošačko društvo, čije ponašanje se generira uglavnom iz SAD, promijenilo je ovaj prosti, jednostavni sustav. Znajući da ljudi štede cijele godine za ovaj mjesec, već uoči prve nedjelje došašća-adventa, u svim velikim robnim kućama se organizira tzv. crni petak, kada se uz velike popuste nudi svakakva roba, koja treba ili ne treba kupcima (trgovci će je kasnije svakako otpisati, prodali je ili ne). Ova

ci, novinari ali i lokalni političari iščekivali početak rasprave i naravno usvajanje proračuna za sljedeću godinu kada će saznati što im je »donio Mikulaš«.

PLAUDITE!

Na koncu kazališne predstave glumci starog Rima ovakvom molbom su pozivali gledatelje da im aplaudiraju i time odaju priznanje za njihov trud. Pomalo

»ajoj«, čas i publika (zastupnici) izvode svoje »perforanse« kako je to nazvao sam premijer, umjesto dobacivanja pokazujući crteže ili na papir pisane komentare tipa »nije istina, laž itd.«. Što smo za ovih dana saznali? »Ovo je dosad najbolje krojen i realno krojen proračun« kaže premijer (kod nas se veli: »hvalite me moja usta, razbit ću vas«). Zatim, najavio je da će se »Zakon o financiranju Vojvodine izraditi zajedno s pokrajinskom Vladom«. (Po mom znanju to već »rade zajednički« više od devet godina). No, ima nešto što je on izrekao, možda u žaru rasprave, što mi je zapelo za uho. U jednom momentu, misleći valjda na financiranje subotičkog Kazališta, on reče: »svejedno je da li Pokrajina sudjeluje s 45 posto, ionako mi dajemo taj novac!« Time je okončan prvi čin.

ČIJI SE NOVAC DAJE?

Po mom shvaćanju demokracije, na slobodnim izborima mi smo odabrali Vladu da u naše ime i u našu korist upravlja sredstvima koja mi, kao porezni obveznici, uplaćujemo u zajedničku kasu. Vlada ne dijeli svoj vlastiti novac, ona bi trebala samo upravljati našim novcima. Naravno, u jednoj strogo centraliziranoj državi ovo zvuči kao utopija, jer se nakon republičkog donosi pokrajinski proračun shodno »danim novcima«. Isto tako je i s gradovima i općinama: koliko novca dobiju tako će ih rasporediti. Naravno, tko ima »jači argument« taj dobija više. No, predstava još nije okončana. Slijedi još nekoliko činova do usvajanja proračuna, a valjda 17. prosinca i nova drama – susret sa MMF-om.

Koliko će nama Vojvođanima »dati«?!

pomama za kupovinom traje sve do iza Nove godine, kada se obavljaju posljednje rasprodaje preostale robe. Glavni lik postao je Djed Mraz, koji je pomalo potisnuo iz dječje svijesti i Mikulaša i Jezušku. Umalo zaboravih: u prosincu je i u našoj državi započeo proces donošenja državnog proračuna za 2017. godinu. Republička Skupština je neuobičajeno svoj rad počela druge nedjelje adventa, istina bez TV prijenosa. Kao što su djeca nekad čekala Mikulaša, tako su zainteresirani, stručnja-

gledajući izravni TV prijenos, pomalo slušajući izvještaje TV novinara, za ova dva dana (ponedjeljak i utorak, u srijedu je stanka) stekao sam dojam kao da sjedim u jednom antičkom, ali ujedno i modernom kazalištu. Prvo, sama koncepcija skupštinske dvorane podsjeća na stari grčki teatar, polukružni oblik »gledališta«, a središnji dio, gdje sjede članovi Vlade liči na pozornicu. Suvremena teatarska koncepcija je da i »gledatelji« aktivno sudjeluju, čas plješću, čas se čuje glasni sarkastični

BLAGDAN SVETE BARBARE U VRDNIKU

U spomen na veliku mučenicu

U prostorijama vrdničke Kasine prošloga tjedna održana je manifestacija povodom blagdana svete Barbare – zaštitnice rudara. Svečanost je organizirao HKUD *Sveta Barbara* iz toga mjesta. Manifestaciji je, između ostalih, prisustvovao i pokrajinski tajnik za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama **Miroslav Štatkić**. Čestitajući praznik, Štatkić je rekao da simbolika obilježavanja svete Barbare, kao velike mučenice je davno ukorijenjena u obiteljima rudara, koji su simbol Vrdnika i njegovog rudnika. »Moje zadovoljstvo je tim veće, što sam u Vrdniku počeo i prve pedagoške dane, radeći kao nastavnik glazbenog u OŠ *Milica*

radinskih skladatelja **Ilije Okrugića Srijemca** i **Franje Štefanovića**. Klapskom izvedbom popijevke *Vilo moja* upotpunjeno je predstavljanje raznolikog repertoara pjevačke sekcije društva *Jelačić* koja je, uz još petero sudionika – zborova iz Nove Gradiške, Cerne, Lipika, Požege i Davora, nastupila tu večer na spomenutoj manifestaciji.

Ovacije za nastup, Društvo je dobilo ne samo nakon nastupa u Novoj Gradiški, već i u Osijeku gdje je sutra dan u tamošnjoj organizaciji Gradskog saveza za sport i rekreaciju *Sport za sve* sudjelovalo u proslavi Dana grada. Uspjeh je istodobno imala i sportska ekipa HKPD-a *Jelačić* čiji su članovi osvojili 2. mjesto na natjecanju u sportskoj disciplini viseća kuglana.

Domaćini HKPD-u *Jelačić* bili su članovi ogranka Zajednice protjeranih Hrvata Srijema, Bačke i Banata.

P. P.

Stojadinović Srpkinja i tih davnih godina se družio s Vrdničanima«, rekao je Štatkić i dodao kako zato vrlo dobro zna, koliki je značaj svete Barbare u rudarskim životima, njihovim obiteljima, ovom mjestu, koje je simbol multietničnosti i multikulturalnosti.

U sklopu svečanosti nastupili su Dječji tamburaški orkestar HKPD-a *Matija Gubec* iz Rume i Srpsko pjevačko društvo *Javor Vukovar*.

H. R.

KLAPA I ZBOR HKPD JELAČIĆ

Gostovanje u Novoj Gradiški i Osijeku

Prigodom obilježavanja 130. obljetnice Hrvatskog pjevačkog društva *Graničar* iz Nove Gradiške, mješoviti pjevački zbor i klapa Hrvatsko kulturno-prosvjetnog društva *Jelačić* iz Petrovaradina sudjelovali su u petak, 2. prosinca na svečanom koncertu u tome gradu, prezentirajući opus duhovnih i svjetovnih skladbi petrova-

U SUSRET BOŽIĆU

Radionica za izradu božićnjaka i izložba

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Matija Gubec* iz Tavankuta već nekoliko godina organizira radionicu izrade božićnih figura i izložbu *božićnjaka*. Na ovogodišnjoj radionici okupila se grupa zainteresiranih različite životne dobi, od kojih su neke već vješte u ovome poslu, a nekima je ovo prvi susret s načinom izrade ovog tradicionalnog božićnog kolača. Zahvaljujući demonstratoricama **Kseniji Horvacki**, **Mandi Prčić** i **Branki Vujić**, koje su pomogle oko tehničke organizacije izrade figurica za *božićnjak*, polaznici su mogli vidjeti nekoliko načina pristupa radu izrade figurice za *božićnjak*.

Nastalo je desetak lijepih *božićnjaka*, koji su bili prikazani na izložbi 3. prosinca u Galeriji prve kolonije naive u tehnici slame, istog dana kada je sv. Nikola obradovao mališane darovima na Etnosalašu *Balažević*. Izložba je otvorena do 22. prosinca.

I. D.

Dok je svita i vika
za ljubav materinsku
kazivat ćemo dragu nam
čestitku:

Faljen Isus, gazdarice,
čestitamo Materice!

TJEDAN U BAČKOJ

Jednaki i još jednakiji

Odlučio je Grad Sombor (čitaj vlast somborska) da svoje građane za kraj godine obraduje besplatnim koncertom barda jugoslavenskog glumišta **Radeta Šerbedžije** i orkestra koji ga prati. Ideja dobra, ali se po svemu sudeći (ne prvi puta) pretvorila u svoju suprotnost. Tako bi se u najmanju ruku moglo nazvati ono što se dogodilo s podjelom besplatnih karata, kojih je bilo samo za odabrane. Kada kažem odabrane, pri tome ne mislim na one Somborce koji su redoviti posjetitelji kazališta već na one koji u to isto kazalište svrnu s vremena na vrijeme (čitaj: kada zahvaljujući uposlenju u lokalnoj vlasti ili javnim poduzećima, ili angažiranju u politici dobiju besplatne ulaznice).

Uzalud su tako Somborci u danu kada je najavljena besplatna podjela karata čekali na biletarnici u poprilično dugom redu za dvije besplatne ulaznice (koliko se dijelilo po osobi). Sreće da do karata dođu bili su samo oni koji su došli nekih sat prije početka rada biletarnice i to malobrojni. Licitira se da je samo tridesetak ljudi dobilo karte, prije nego li što je promrzlim Somborcima rečeno da karata više nema. Oni naivniji i neupućeniji u lokalne priče i tračeve čudom su se čudili kako to kada u somborskom kazalištu ima oko 350 sjedala. Oni bolje upućeni iznenađani bili nisu, jer se već dan-dva prije najavljene besplatne podjela znalo da karata skoro više i nema i da će besplatna podjela biti samo jedna farsa. Zna se i zašto. I tako je nešto što je trebalo biti novogodišnji poklon Somborcima, nešto što je plaćeno novcima tih istih Somboraca, postalo prilika da oni jednakiji opet pokažu da i od jednakih ima jednakijih. Onima jednakima za utjehu ostaje da će možda u Somboru biti organiziran doček Nove godine u centru grada, pa ako se ne plaše petardi i ostalog »teškoga« naoružanja (bez čega se u Somboru ne može zamisliti doček) evo im prilike da i onim uživaju u blagodetima besplatnog koncerta.

I sjeti me ovo na jednu epizodu od prije nekoliko godina. Redovita konferencija za novinare tadašnjih čelnika lokalne vlasti i direktora javnih komunalnih poduzeća. Baš nekako u vrijeme kada su (osim onih stvarno zaslužnih) nagradnim zimovanjem u nekadašnjem općinskom odmaralištu u Kranjskoj Gori počašćeni i oni jednakiji. Na moje pitanje što je bio kriterij odgovoreno mi je – da Vam nije krivo što i Vi niste išli. Ne, nije mi, gospodine, krivo, bila sam tamo dva puta kao đak i moji roditelji su to platili. Taj što je to pitao i dalje je jednakiji, ali sada u drugoj stranci.

Z. V.

U ZAGREBU ODRŽANA PJESNIČKA VEČER HRVATA IZ SRIJEMA, BAČKE I BANATA

Svjetionici hrvatske riječi

Unizu događanja, koje je udruga protjeranih vojvodanskih Hrvata organizirala prigodom svoje 25. obljetnice, održana je 2. prosinca u Kulturnom centru u zagrebačkoj Dubravi i pjesnička večer. Bila je to jedinstvena prilika zagrebačkoj publici, ali i brojnim protjeranim Hrvatima iz svoga zavičaja tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća da u jednoj večeri čuju pjesme hrvatskih pjesnika iz Srijema, Bačke i Banata. Od pjesnika su nastupili **Lajčo Perušić**, **Zvonimir Nemet** i mlada pjesnikinja – amaterka **Tatjana Čačić** iz Golubinaca. Profesor **Đuro Vidmarović** održao je predavanje o pjesništvu iz Srijema, Bačke i Banata, a cijelu večer uveličali su svojim nastupom *Zwizde*, ženski vokalni ansambl koji njeguje tradiciju šokačkih Hrvata. Napraviti izbor pjesama prigodom 25. obljetnice nije bio jednostavan zadatak, no cilj je bio da se čuje za što više zavičajnih pjesnika, kako onih poznatih tako i pjesnika amatera koji uvijek pišu s ljubavlju o zavičaju.

PJESME IZ BANATA

Voditelj pjesničke večeri **Zlatko Žužić** podsjetio je na sve one članove Zajednice koji više nisu živi, a među njima i na poznatog Slankamenca **Ivana Bonusa**, jednog od njezinih utemeljitelja. Snimka na kojoj recitira svoju pjesmu *Ej, kad bi...* i zatim pjeva, publiku je vratila u vrijeme dok je bio živ i uživao recitirajući i pjevajući o svome kićenom Srijemu. Hrvatski književnik, povjesničar i likovni kritičar prof. **Đuro Vidmarović**, je govorio o hrvatskom pjesništvu u Srijemu, Bački i Banatu, a poimence je izdvojio i neke pjesnikinje i pjesnike koje je nazvao »svjetionicima hrvat-

ske riječi«. Među njima je spomenuo preč. **Marka Kljajića**, **Jasnu Melvinger**, **Petka Vojnića Purčara**, **Aleksu Kokića**, **Antu Sekulića**, **Tomislava Žigmanova**, **Milovana Mikovića**, **Lajču Perušića**, **Ljubicu Kolarić-Dumić**, **Đuru Palaića**, **Miroslava Slavka Mađera** i druge.

Lajčo Perušić

U glavnom dijelu pjesničke večeri pjesme su čitali pjesnici **Lajčo Perušić** i **Zvonimir Nemet**, autor knjige *Slankamen – takog sela nigdi nema* **Zvonimir Pažin**, te **Bojana Poljaković** (predsjednica Mladeži Bačke i Srijema), **Daniela Šutija** i **Tatjana Čačić** iz Mladeži Bačke i Srijema.

Pročitane su dvije pjesme iz Banata – **Ivana Baranjeka** iz Pančeva i **Franje Berovića** iz Vršca. Nakon Banata, voditelj **Zlatko Žužić** pozdravio je Bačku i bačke Hrvate, podsjetivši prisutne da je njihova neprekidna borba za očuvanjem svoje »riči«, tradicije i korijena koji su oduvijek vezani uz Hrvatsku danas vjerojatno žesća nego ikad prije. Dio večeri posvećen njima započeo je pjesnik rodom iz Subotice, a s adresom u Zagrebu **Lajčo Perušić**, a potom su pročitane pjesme **Alekse Kokića**, **Luke Štilinovića**, **Tomislava**

Žigmanova i **Ante Sekulića**. Prije negoli je započeo srijemački dio pjesničke večeri, pročitana je pjesma **Ivana Andrašića** iz Sonte i **Mare Švel-Gamiršek**, pjesnikinje iz Srijemske Mitrovice. Osim navedenih, publika se te večeri mogla upoznati i s pjesničkim stvaralaštvom **Milovana Mikovića**, č. s. **Blaženke Rudić**,

Slavka Mađera, **Franje Nilića**, te **Miroslava Čakića Tomlekina**. Golubinčanka **Tatjana Čačić** najprije je pročitala svoju pjesmu, a potom pjesmu također Golubinčana **Ilije Žarkovića Žabara**.

Posebno mjesto na pjesničkoj večeri imao je preč. **Marko Kljajić**, koji je svojim radom i kao svećenik i kao publicist i književnik zadužio Hrvate, napose one u vojvodanskome dijelu Srijema. Njegove pjesme čitao je **Zvonimir Nemet**, te je pročitana i pjesma **Pavla Pavlovskog**, pjesnika iz Surčina, jednom od mjesta u kojemu je preč. **Kljajić** danas župnik.

Finale pjesničke večeri posvećeno je svestranom svećeniku porijeklom iz Srijemskih Karlovaca, dugogodišnjem petrovaradinskom župniku i ravnatelju svetišta Tekije, koji je u svim svojim djelima svjedočio koliko je volio Hrvatsku i Srijem. Riječ je o **Iliji Okrugiću Srijemcu**. Pušten je snimak poznate starogradske pjesme *Za jedan časak radosti* u izvedbi Mješovitoga zbora HKPD-a *Jelačić* iz Petrovaradina, čiji je autor upravo **Okrugić**.

Pjesničku večer Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata još svečanijom učinile su *Zwizde*, već nagrađivani ženski vokalni ansambl iz Zagreba, koji od 2007. okuplja djevojke iz Bačke i Srijema, ali i Slavonije i Baranje, te ostalih krajeva Hrvatske. Trenutačno ima 15 članica, među kojima su i **Bojana Poljaković** i **Tatjana Čačić**, sudionice programa Pjesničke večeri Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. Cilj im je očuvanje i promicanje šokačke baštine, te su jedinstvena grupa u Hrvatskoj koja se bavi isključivo napjevima prostora na kojima žive šokački Hrvati.

Ivana Andrić Penava
Fotografija: **Nenad Baor**

**HRVATSKO KULTURNO-UMJETNIČKO
PROSVJETNO DRUŠTVO STANISLAV PREPREK
IZ NOVOG SADA RASPISUJE**

Natječaj za kratku priču

Natječaj je javni, a pravo sudjelovanja imaju svi građani Republike Srbije, te iz inozemstva, koji pišu standardnim hrvatskim jezikom.

Tema priče je slobodna.

Autori mogu poslati do tri neobjavljene priče, a uz to trebaju navesti svoje puno ime i prezime, broj telefona i adresu, te priložiti svoju fotografiju i kratak životopis. Priče pod pseudonimom neće biti objavljene, kao ni ulomci iz većih proznih cjelina, ili već objavljeni radovi te radovi poslani na druge natječe.

Priče se ne honoriraju, a rukopisi se ne vraćaju.

Priča može imati najviše 8.000 znakova (s bjelinama), u programskom jeziku Word, u fontu Times New Roman i veličini fonta 12.

Priča se šalje poštom, na CD-u, uz prilaganje ispisa na papiru, na adresu:

HKUPD Stanislav Preprek,

Cara Dušana 4,

21 000 Novi Sad,

ili na e-mail adresu: tomlekin@eunet.rs, pri čemu u rubrici subjekt treba naznačiti ime i prezime autora.

Rok slanja priče je 1. kolovoza 2017. godine.

Peteročlano uredništvo odabrat će najbolje radove za Zbirku kratkih priča *Preprekova jesen 2017.*, koja će biti tiskana od strane Društva, te će tročlani žiri rangirati prve tri.

Na promociji Zbirke, predviđenoj za 10. listopada 2017. godine uz prigodni program članova HKUPD Stanislav Preprek, prvoplasirane tri priče će pročitati autori.

Ivanka Horvatić
predsjednica HKUPD Stanislav Preprek

TJEDAN U SRIJEMU

Planovi i ostvarenja

Kraj godine je vrijeme kada sumiramo urađeno i planiramo što će nam biti prioriteta u idućoj godini. Tako bi barem trebalo biti. Planirano se ponekad teško ostvaruje. Proteklih dana često sam imala priliku slušati koji su planovi lokalnih samouprava u Srijemu u idućoj godini, kada su u pitanju infrastrukturni projekti, razne investicije...

Tako, npr., općina Šid svoju razvojnu šansu vidi u dobivanju financijskih sredstava koju može iskoristiti zbog trenutačno aktualne migrantske krize. Neki od projekata već su i realizirani. Oni se odnose na investiranje u sportske terene koji će biti namijenjeni kako lokalnom stanovništvu tako i migrantima smještenim na teritoriju šidske općine. Šid je već dobio jedan takav teren u mjestu Adaševci, a ovih dana na gradskom trgu u Šidu svečano će biti otvoreno klizalište. U planu su za iduću godinu još neki projekti koji će biti realizirani uz pomoć kako donatorskih sredstava tako i iz općinskog proračuna, a jedan od glavnih projekata bit će konačno rješavanje vodoopskrbe fruškogorskih sela.

Za razliku od Šida, u Srijemskoj Mitrovici građani su imali priliku preko participativnog budžetiranja sami odlučiti koji projekt će sljedeće godine biti financiran iz gradskog proračuna. Od ukupnih 360 glasača, 45 posto građana glasalo je da to bude projekt opremanja seoskih ambulanti koji će biti uvršten u gradski proračun na pozicijama gradske uprave za zdravstvenu i socijalnu zaštitu, u iznosu od tri milijuna dinara. Osim ovog iznosa koji će biti osiguran za opremu, pet milijuna bit će utrošeno i za sanaciju pojedinih objekata domova zdravlja.

No, udarna vijest proteklog tjedna odnosila se na općinu Ruma kojoj je stiglo veliko priznanje iz Europske unije. Naime, ovoj srijemskoj općini je u okviru projekta *Europa za građane i građanke*, izabrana kao jedini nositelj projekta iz Srbije. Općini Ruma kao nositelju projekta odobrena su bespovratna sredstva u iznosu od 142.500 eura, uz pomoć kojih će realizirati projekt *Umrežavanje gradova i uključivanje građana za zaštitu vodnih resursa u europskoj H2O WR*. Ovaj veliki projekt uključuje i partnerske gradove iz Mađarske, Hrvatske, Češke, Slovenije, Bugarske, a uz centralnu temu zaštite vodnih resursa, kao važeće prateće aktivnosti projekta su i smanjenje euroskepticizma kroz promidžbu Europske unije, njenog kulturnog i povijesnog naslijeđa i demokratičnosti. Ostala ostvarenja pokazat će nam iduća godina, koja i pored mnogih obećanja, neće biti nimalo laka.

S. D.

ZANIMLJIVO PUTOVANJE KORNELIJA VIZINA IZ SUBOTICE

Vijetnam i Laos u 50 dana

Želja da upozna neku drukčiju, nezapadnjačku kulturu, ali i financijski razlozi (jeftiniji smještaj i hrana u odnosu na neke druge destinacije) odveli su profesora subotičke Muzičke škole **Kornelija Vizina** protekloga ljeta na, za većinu nas egzotično putovanje – u Vijetnam i Laos. U jugoistočnu Aziju vratio se nakon što je godinu dana ranije bio na Tajlandu i u Kambodži. Ovogodišnja »misija« trajala je punih 50 dana. U tom razdoblju prešao je ukupno 6800 kilometara i to avionom, autobusom, vlakom i brodom, obišavši više desetina mjesta. Putovao je sam u vlastitoj režiji.

»Iako se na prvi pogled čini da se za pedeset dana može puno toga obići, ukoliko želite obići cijelu državu morate

dobro planirati svoj put. Tako sam zbog relativno kratkog vremena putovanja, uglavnom obilazio poznate turističke destinacije, a glavni cilj mi je bio: doživjeti taj svijet. Bilo je trenutaka kada sam samo promatrao kako tamošnji 'život teče'. Ako baš moram izdvajati neke od glavnih atrakcija najviše su mi se svidjeli budistički hramovi – Wat That Luang i Wat Xieng Thong u Laosu, Dolina ćupova u gradu Phonsavan, slap Kuang Si, kao i Carski grad u vijetnamskoj drevnoj prijestolnici Hue«, priča Vizin.

A koje su kulturološke razlike vidljive na »prvu loptu«? »Stanovnici Laosa i Vijetnama će sve učiniti da ostave dobar dojam i da ne 'izgube obraz'. Dosta su srdačni i nasmijani. U Vijetnamu još uvijek ima

Buddha park, Vientiane, Laos

Ceremonija davanja milostinje budističkim monasima u Luang Prabangu, Laos

Slap Kuang Si, Laos

Noćni život u Hanoi-u, Vijetnam

Ljudi koji su nepovjerljivi prema strancima, ali, s druge strane, ima i onih koji žele načiniti 'selfie' s nepoznatim 'bijelim čovjekom', što su i meni tražili 2-3 puta«, kaže Vizin.

Ukoliko volite da vam bude toplo tijekom cijele godine, onda je taj dio »globusa«, odli-

čan za vas. Bez obzira na veliku vlažnost zraka od koje se, kako napominje Vizin, jako znojite. »Zanimljivo je da život teče non-stop i noću. Živi se praktički na ulici. Na ulici se uglavnom i jede, a najbolja preporuka je da jedete tamo gdje to čini lokalno stanovništvo. Sve je više 'zapad-

njaka' koji žive tamo, uglavnom predaju engleski, pobjegli su od užurbanog života i jurnjave za novcem koja vlada na Zapadu«, neki su od dojmova našeg sugovornika.

Iako je putovao sam, Vizin je upoznao dosta ljudi, a s nekimima je i danas u kontaktu. »Upoznao

sam puno ljudi koji putuju sami. Mislim da je to iskustvo koje bi trebao svatko iskusiti, jer tako se čovjek mijenja kao osoba, postaje otvoreniji, proširuje svoje vidike i jača svoje samopouzdanje«, zaključuje on.

D. B. P.

Wat That Luang, Vientiane, Laos

Tavankučani u Zaprešiću

ZAPREŠIĆ – Delegacija HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta, koje je predvodio predsjednik **Ladislav Suknović**, službeno su 2. prosinca posjetili grad Zaprešić u Hrvatskoj, gdje ih je primio gradonačelnik **Željko Turk** sa suradnicima. U večernjim satima je u Kupljenovu priređen Božićni koncert na kojem su se predstavili KUD *Kupljenovo* i KUD *Pojatno*. Vlasnica *Turk tekstila* iz Kupljenova i predsjednica KUD-a *Pojatno* **Nada Turk** tom je prigodom tavankutskoj udruzi donirala pedeset kompleta posteljine, a kao potporu razvoju seoskog turizma u Tavankutu.

Glavni organizator ovog susreta bio je prof. **Ivica Ivanković** iz KUD-a *Kupljenovo*. »Hrvatska bi trebala više podupirati hrvatske manjine u susjednim zemljama. Mi, kao pojedinci ili KUD, to činimo na jedini način na koji možemo, a to je preko kulturne suradnje. Svakako priželjkujemo da Zaprešić i Tavankut postanu 'gradovi ili općine prijatelji' u budućnosti. A u sklopu projekta *Pasijske baštine* u 2017. planiramo i gostovanje u Subotici i Tavankutu s koncertima korizmenih pjesama«, kaže Ivanković.

»Hrvati iz Srbije su gosti dva naša kulturno-umjetnička društva«, kaže gradonačelnik Zaprešića **Željko Turk**. »Isto tako reći ću da smo mi kao grad prijatelji s našim Hrvatima iz Kiseljaka u Bosni i Hercegovini. Vjerujem da ćemo moći uzvratiti posjet dragim Tavankučanima.«

I. D.

Monografija HosanaFesta

SUBOTICA – Udruga Festival hrvatskih duhovnih pjesama – *HosanaFest* izdala je monografiju *Naših prvih deset festivala*. Kako kaže urednik knjige, vlč. **Marinko Stantić** ovom monografijom otrgnulo se od zaborava i objedinilo svih deset godina *HosanaFesta* kroz fotografije, notne zapise nagrađenih pjesama i osnovne informacije o svakom izdanju festivala. Vlč. Stantić ističe da zbog financijskih razloga knjiga nije objavljena prošle godine, kada je održan jubilarni deseti *HosanaFest* te da je u planu i organiziranje promocije knjige. Tiskanje monografije potpomogli su Zagrebačka županija i Grad Subotica.

Izložba božićnjaka u Subotici

SUBOTICA – Katoličko društvo *Ivan Antunović*, u okviru Etnografskog odjela *Blaško Rajić*, priređuju XX. izlož-

bu božićnjaka, koja će biti otvorena večeras (petak, 9. prosinca), u predvorju Otvorenog sveučilišta u 18 sati. Izložba će biti otvorena do 16. prosinca, svakim radnim danom. Mogu se pogledati i dvije prodajne izložbe, Likovnog odjela HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice i Likovno-slamarskog odjela HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta.

Godišnji koncert HKC-a Bunjevačko kolo

SUBOTICA – HKC *Bunjevačko kolo* organizira svoj Svečani godišnji koncert koji će biti održan sutra (subota, 10. prosinca) u 19 sati u sportskoj dvorani Tehničke škole *Ivan Sarić* u Subotici. Na koncertu će nastupiti sve folklorne skupine Centra koje priprema umjetnički voditelj Folklornog odjela **Andrija Bašić Palković**, a pratit će ih orkestar Centra pod ravnanjem voditelja Muzičkog odjela **Danijela Horvatskog**. Posebni gosti koncerta su HGD *Sv. Cecilija* Korčula, KUD *Mate Balota* Pula i ženska pjevačka skupina *Mendule* Vrsar, Republika Hrvatska.

Cijena ulaznice je 300 dinara, a mogu se nabaviti na dan koncerta ili u uredu HKC-a svaki radni dan od 8 do 14 sati.

Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini

SUBOTICA – Treći i završni dio ovogodišnjeg *Ciklusa hrvatskog filma u Vojvodini* bit će održan sutra (subota, 10. prosinca) u Art kinu *Lifka* u Subotici. Program je posvećen je **Milanu Bukovcu**, jednom od najistaknutijih predstavnika hrvatskog eksperimentalnog filma. Bit će prikazana četiti njegova ostvarenja: *Back home* (1995.), *Sonata za Ernesta G* (1997.), *Tour retour* 1999. – 2000. (2000.) i *Mind games* (2003./04.). Publika će imati prilike pogledati i dokumentarni film *Brodovi ne pristaju* (2008.) **Mihovila Pansinija**, koji je nosio titulu »majstora amaterskog filma« na prostoru bivše zajedničke države te film *Pismo – Letter* (1992./93.) **Ivana Ladislava Galete**. Početak je u 19 sati, a ulaz na projekcije je slobodan.

Gibonni u Subotici

SUBOTICA – Poznati hrvatski glazbenik Gibonni održat će 22. prosinca koncert u Subotici, u Dvorani sportova. Prošlo je šest godina od njegovog posljednjeg koncerta u ovom gradu. Početak je u 20.30 sati. Cijena ulaznice u pretprodaji po cijeni od 1.500 dinara. Pretprodaja ulaznica putem mreže www.gigstix.com ili u subotičkom caffeu *Borsalino*. Pretprodaja VIP paket ulaznica na telefon: 066/5920000.

Koncert u čast Arsenu Dediću

NOVI SAD – HKPD *Jelačić* Petrovaradin organizator je koncerta u čast poznatom skladatelju i kantautoru **Arsenu Dediću** pod nazivom *Sve što znaš o meni* koji će biti priređen u srijedu 14. prosinca u 20 sati, u amfiteatru SPENS-a u Novom Sadu. Osim klape društva *Jelačić*, sudjeluju još: Ansambl *Zorule*, Maestralni bend, Dječji zbor *Suncokreti*, **Nemanja Nešić**, **Maja Benc**, *Yupidu* i **Nemanja Čurčić**. Ulaz je besplatan.

U SUBOTICI PREDSTAVLJENA KNJIGA PROF. MILANE ČERNELIĆ *BUNJEVCI – ISHODIŠTA, SUDBINE, IDENTITETI*

Kruna višedecenijskog znanstvenog rada

Tomislav Žigmanov, Jadranka Grbić Jakopović, Milana Černelić, Slaven Bačić

Znanstvena aktivnost prof. dr. sc. **Milane Černelić** s Filozofskog fakulteta u Zagrebu je od velikog značaja i za etnologiju i povijest bunjevačkih Hrvata u Podunavlju. Ona se bunjevačkom tematikom i problematikom bavi već četrdesetak godina, od studentskih dana.

Rezultat toga je i njezina najnovija knjiga *Bunjevci – ishodišta, sudbine, identiteti* objavljena u listopadu u sunakladi Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju, FF pressa i Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata. Knjiga je predstavljena prošloga petka u Subotici.

»Kada su u pitanju studije vezane za Bunjevce i etnologija, Milana Černelić je na prvom mjestu. To je posljedica njezinog dugotrajnog istraživačkog i znanstvenog rada u tom relativno zatomljenom i ne uvijek korektnom znanstvenom elaboracijom obilježenom prostoru«, kazao je ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov**.

TRILOGIJA O BUNJEVCIMA

Ovo je treća knjiga prof. Černelić o bunjevačkim Hrvatima, nakon *Uloge i nazivi oda-*

branih svatova u Bunjevaca iz 1991. i Bunjevačkih studija iz 2006. »Profesorica je puno objavljivala na bunjevačke teme, ali to nisu teme koje se tiču samo nas podunavskih Bunjevaca ovdje u Bačkoj, nego i drugih grana – primorsko-ličkih, zapadno-hercegovačkih i dalmatinskih Bunjevaca. Svaka od ovih grana se razvijala u određenom povijesnom kontekstu, pod tuđinskom vlašću – mađarskom, mletačkom, turskom ili habsburškom... Cjelokupan opus prof. Černelić nije etnografija, odnosno jednostavno zapisivanje, nego jedan znanstveni pristup koji je složen, kroz korištenje znanstvenih metoda ona dolazi do određenih zaključaka«, kazao je predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. **Slaven Bačić**.

DOPUNA PREOSTALIH PRAZNINA

Recenzentica prof. dr. sc. **Jadranka Grbić Jakopović** je rekla kako prof. Černelić ovom knjigom dopunjuje neke preostale praznine u svojim znanstvenim spoznajama o Bunjevcima čime se bavi već nekoliko desetljeća.

»Oslanjajući se, sasvim

opravdano, na rezultate svojih prethodnih istraživanja, koji su objavljeni u nizu desetaka članaka te u dvije knjige, ovom posljednjom knjigom prof. Černelić dopunjuje neke preostale praznine u znanstvenim spoznajama o određenim povijesnim zbivanjima na prostoru jugoistočne Europe minulih stoljeća, gdje je po svojim spoznajama detektirala ishodišne lokacije bunjevačke zajednice. Ona ih uklapa u svekolike spoznaje o bunjevačkoj etnogenezi i etnokulturalnom oblikovanju, tj. u analizu i interpretaciju identifikacijskih procesa koji su se odvijali tijekom migracija koje su trajale nekoliko stoljeća ali i kroz posljedice tih migracija. Prije svega kroz prilagodbu, dakle kroz adaptacijske procese, kroz akulturacijske i transkulturacijske procese, napokon i kroz integracijske procese u novim prebivališnim sredinama odnosno krajnjim destinacijama njihovih migracijskih kretanja«, kazala je prof. Grbić Jakopović zaključivši kako rad Milane Černelić nije samo važan za afirmaciju bunjevačkih zajednica (u Hrvatskoj i dijaspori), nego za sveukupnu hrvatsku i europsku kulturnu povijest i općenito kulturu.

POVEZNICE SA STAROSJEDIOCIMA

Prof. Milana Černelić je kazala kako je zajedničko kulturno naslijeđe svih bunjevačkih ograna u knjizi stavila u širi povijesni kontekst, te nastojala utvrditi poveznice sa starosjedićkim stanovništvom na prostoru jugoistočne Europe (Vlasima), gdje postoje prožimanja elemenata doseljenog stanovništva, u prvom redu slavonskog koje se proširilo na različita područja ovog prostora.

»Obradila sam specifične elemente iz svadbenih običaja Bunjevaca koji su zastupljeni na određenim područjima. Svi oni se pojavljuju na približno istim područjima. Prilično su specifični da bi to bilo slučajno. Tragom toga krenula sam pratiti te elemente i došla do nekih mogućih saznanja o bunjevačkoj prapostojbini. Hercegovina i Dalmacija i dalje nisu sporne, ali neka starija prošlost vodi još malo jugoistočnije od tih područja. I neke specifičnosti vezane uz ulogu kuma kojih nema u drugim krajevima, ima ih u istočnom panonskom prostoru Slavoniji gdje su također bile migracije s tih južnih strana. To su specifični elementi koji nisu prisutni kod drugih slavonskih naroda, pa čak ni južnoslavenskih, nigdje im ima traga, ali upravo tamo vodeći od sjeverne Grčke se mogu pratiti ti tragovi«, kaže prof. Černelić.

Ona je također izrazila nadu da će njezin znanstveni rad posvećen Bunjevcima biti poticaj za mlađe generacije znanstvenika koji se žele baviti ovim temama.

D. B. P.

ZNANSTVENI KOLOKVIJ ZKVH-A U MONOŠTORU

Istraženi dijelovi baštine šokačkih Hrvata

Na znanstvenom kolokviju *Istraživanje tradicijske baštine šokačkih Hrvata u Bačkoj (Monoštor, Bereg)* predstavljen je sedmi broj Godišnjaka za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata i prezentirani rezultati istraživanja koje su studenti Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta iz Zagreba u Monoštoru i Santovu obavili tijekom 2016. godine. Godišnjak je predstavila **Sonja Periškić**, Monoštorka koja je kao studentica i kasnije kao diplomirana pedagoginja i etnologinja sudjelovala u istraživanjima. U *Godišnjaku* su objavljena Sonjina dva rada, prvi su dječje igre, a drugi posmrtni običaji i vjerovanja. »Istraživanje nekadašnjih dječjih igara dio je mog diplomskog rada, a cilj mi je bio ukazati na potrebu socijalizacije kroz slobodnu igru. Djeca su vani, upoznaju se s prirodom, aktivni su, imaju bolju koordinaciju pokreta, orijentaciju u prostoru. Današnja djeca, da ne budem gruba, ne znaju se *sigrati*, brzo im sve dosadi, nedostaje im komunikacije. Ono što je dobro nije samo to što sam ja na toj temi diplomirala, već što je taj rad mene potaknuo da u *Bodrogu* okupimo djecu, osnujemo najmlađu folklornu grupu i učimo ih nekadašnjim dječjim igrama«, kazala je Sonja, a koje su to igre mališani su pokazali u svom nastupu.

U istraživanje posmrtnih običaja Sonja se uključila da bi pomogla studentima koji su te običaje izučavali kao etnomuzikolozi. Umjesto kazivanja o tim običajima prikazan je jedan dio ispraćaja pokojnika. Ispraćaj

od kuće do groblja prikazale su *Kraljice Bodroga*, koje su sa prikazom tog običaja, koji je postavila **Marija Šeremešić**, sudjelovale na Pokrajinskoj smotri folklora. O temama i saznanja do kojih su došli u svojim istraživanjima govorili su studenti koji su ovih dana boravili u Monoštoru i Santovu.

TRADICIJSKA PREHRANA

Tradicijska prehrana Šokaca u Monoštoru tema je koju je istraživala **Kristina Jukić**. Njeni kazivači navodili su da su osnovu prehrane činila tri obroka – ručak, užna i večera, a ako se više radilo između užne i večere bila je užina, a osnovne namirnice bile su krumpir i *tisto*. »Većina kazivača u prehrani je koristila mlijeko i mliječne proizvode. Od mesa se jela svinjetina, pileтина i riba u obiteljima koje su živjele bliže Dunavu. Svinjetina se sušila kako bi duže trajala. Pileтина je bila obavezna barem jednom u tjednu, najčešće nedjeljom kao neki svečaniji ručak. Za Monoštor je karakteristična i janjetina koja se najčešće spremala na paprikaš. Bitan događaj bio je svinjokolj i nije to

bila samo prigoda za opskrbiti se mesom već i prigoda za druženje. To je u današnje vrijeme izgubljena tradicija i danas se svi ti poslovi obavljaju kod mesara. Kruh se pekao samo jednom ili dva puta u sedam dana i to uglavnom kod kuće. Ako se kruh nosio na pečenje u pekaru postojao je točan raspored kada koja obitelj nosi kruh na pečenje«, kazala je Kristina. Na temelju provedenih istraživanja njen zaključak je da je tradicionalna prehrana bitan dio kulturnog identiteta Monoštoraca i da je skoro u potpunosti očuvana.

GLAZBA I KRALJICE

Njena kolegica **Lucija Maroević** bavila se tradicijskom glazbom u Monoštoru, a tu temu ona je sagledavala kroz to na koji se način ta tradicijska glazba čuva i danas. »Generalno starije stanovništvo kaže da mlade uopće to ne zanima, dok mladi opet kažu da rad KUD-a i obnavljanje običaja vezanih za glazbu doživljavaju kao druženje. Kazivači su složni u tome da je sve ono što se danas izvodi u KUDH *Bodrog* u izvornom obliku. Iskustva iz mojih dosa-

dašnjih istraživanja su drugačija, tako da je ovo jedan specifikum vezan za Monoštor. Rekla bih i da je prikaz običaja, što prakticiraju u monoštorskoj udruzi rijetkost među KUD-ovima«, kazala je Lucija i iznijela svoj dojam da mladi u Monoštoru jesu zainteresirani za rad u udruzi, rado oblače nošnju i sudjeluju u programima koji se pripremaju. Na njeno izlaganje nadovezao se **Marino Mihalj** koji je u Monoštoru prikupljao podatke o običaju ophodnje *kraljica* na *Dove*. »*Kraljice* su išle na Duhove ili kako u Monoštoru kažu na *Dove*, 50 dana poslije Uskrsa, uvijek poslije podne. Išle su u više skupina i bile su podijeljene ili kvartovski ili po ulicama. Neki kazivači navode da su išle samo djevojčice, dok drugi pak kažu da su barjaktari bili dječaci. Dobna granica bila je od 10 do 12 godina i kako je jedna kazivačica rekla '10 sam išla u *kraljice*, a sa 16 sam se udala'. Ovaj običaj u selu se redovito održavao do 60-tih godina prošlog stoljeća, a dvadesetak godina kasnije sceniski ga je postavila **Katica Pašić**. U ophodu je od 10 do 12 djevojaka. Na čelu su bili barjaktari koji su nosili barjake, najčešće

su to bile trske na kojima su bile marama *delinske*. Njihova uloga bila je da štite povorku i *kraljicu*. Iza njih idu *kraljica* i *dvorkinja*. **Kraljica** je obučena u svečanu nošnju i njeno lice je pokriveno *burundžukom*. *Dvorkinja* je bila nešto jednostavnije obučena i nosila je košaru u koju je skupljala darove. Zadaća ostalih *kraljica* bila je da pjevaju i plešu. Skupina bi sa pjesmom ulazila u dvorište i hvatala se zatim u kolo. U jednom trenutku kolo se rastvara i *dvorkinja* sjeda na stolac koji je gazdarica pripremila, a njoj u krilo sjeda *kraljica* i otkriva lice. Na kraju pjesme *kraljica* uzima stolac diže ga u zrak i kaže – 'neka vam konoplja naraste'. Na kraju ophoda *kraljice* su darivane novcem, jabukom ili jajetom«, kaže Marino.

ISTRAŽIVANJE U SANTOVU

U ovo terensko istraživanje šokačke skupine Hrvata osim šokačkog Podunavlja uključeni su i Hrvati iz Santova u susjednoj Mađarskoj. »Santovo je jedino šokačko mjesto u mađarskom dijelu Bačke i da to mjesto ne bi ostalo izolirano uključili smo ga u ova naša istraživanja«, kaže mentorica istraživanja dr. sc. **Milana Černelić**.

Ivan Golubić u Santovu je

istraživao posmrtnu običaje i vjerovanja tamošnjih Šokaca. »U selu se po tomu je li se crkveno zvono oglašavalo tri, dva puta i jedan puta znalo je li umro muškarac, žena ili dijete. Pokojnik se čuvao u kući u čistoj sobi. Lijes se postavljao na sredinu sobe, a ljudi su dolazili u kuću jaukati. Uz pokojnika se bdjelo cijelu noć i to su uglavnom bili članovi obitelji, susjedi ili prijatelji. Nakon jedne noći provedene u kući pokojnik se iznosio vani gdje je dolazio svećenik s kantom. Nad njim se jaukalo prije nego što je krenula pogrebna povorka. Nakon pokopa slijedile su karmine koje su do 60-tih održavale u dvorištu pokojnika ili u kući. Posluživao se paprikaš ili gibanica. Jelo koje se posluživalo nije se spremalo u kući pokojnika već u kući susjeda ili prijatelja. Kajalo se od nekoliko mjeseci do dvije godine«, kazao je Ivan. Većina tih običaja je izgubljena, ali to nije zbog ljudskog nemara spram običaja već iz praktičkih razloga, s obzirom na to da se od pojave mrtvačnica i hladnjača pokojnici više nisu držali u kući.

NARODNA MEDICINA

Nikolina Vuković je od kazivača u Santovu prikuplja-

la podatke o primjeni narodne medicine.

»U selu su postojali namještači kostiju koji su liječili slomljene ili iščašene kosti, zatim maserke koje su nazivale *trlje* koje su masažom liječile bolove u ramenima i vratu. Postojale su osobe koje su vadile zube, babice koje su pomagale pri porodu, osobe koje su bajale. Narodni liječnici bili su kao i ostali seljani, a jedina razlika bila je što su uživali malo veći ugled u selu, jer su znali ono što ostali seljani nisu. Nisu bili školovani, a znanje se prenosilo s generacije na generaciju. Za svoj rad nisu uzimali novac, eventualno im je netko donio nešto ako je imao viška u kući. Od biljaka su se najčešće pravili čajevi i oblozi. Univerzalni lijek bila je rakija šljivovica. Od lijekova životinjskog podrijetla koristila se životinjska mast i to za liječenje kožnih bolesti, upale pluća, kašlja. Kao dezinfekcija i za liječenje kožnih bolesti koristila se mokraća«, kazala je Nikolina. Kada ništa od navedenih lijekova nije pomoglo ili kada se sumnjalo na urok išlo se vraćari i ona je uz određene pjesmice i rituale poništala urok i osoba je navodno ozdravila. Lijekom se smatrala i molitva posebice kod teških bolesnika.

Znanstveni kolokvij u Monoštoru organizirao je ZKVH uz potporu KUDH-a *Bodrog*. »ZKVH podupire ovakvu vrstu istraživanja, kao što je upravo istraživanje tradicijske baštine Šokaca. Kao što je poznato slično istraživanje urađeno je kod Bunjevaca. Ovo istraživanje je posebno značajno jer se radovi studenata objavljuju u *Godišnjaku za znanstvena istraživanja*. Također je poznato da je jedna od vrhunskih monografija posvećena Bunjercima tiskana u suradnji Filozofskog fakulteta iz Zagreba i ZKVH-a. Nama je plan, zajedno s voditeljicom ovog projekta profesoricom Černelić, da već iduće godine započnemo rad na velikoj monografiji koja će tematizirati Šokce u svim aspektima koji su istraživani tijekom dvije godine istraživanja na ovim prostorima. Planiramo zatim izlazak u Srijem. U Srijemu postoji veliki broj hrvatskih udruga i bit će zanimljivo vidjeti koliko su oni sačuvali od svoje tradicijske baštine. Srijem je ne samo izazov za istraživače, već naša obveza prema ljudima koji tamo žive«, kazala je **Katarina Čeliković**, menadžerica za kulturu ZKVH-a.

Zlata Vasiljević

Godišnji koncert HKPD-a Đurđin

Godišnji koncert HKPD-a Đurđin, povodom blagdana sv. Nikole, održan je u nedjelju, 4. prosinca, u župoj dvorani crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu. Manifestacija je organizirana petnaesti put te okupila veliki broj djece i odraslih.

Na koncertu su nastupile sekcije društva: tamburaška, literarna, dramska i dječji zbor. Tamburaše je pripremio **Vojislav Temunović**, a **Vera Dulić**, voditeljica zbora Društva i župnog zbora osmislila je i pripremila cijeli program. Ona kaže da voli

raditi s djecom te da joj je posebno zadovoljstvo kada vidi da su

djeca sretna i kada ima lijepu suradnju s roditeljima. Nakon

programa uslijedila je podjela paketića na opću dječju radost koju je donio dugo očekivani gost, sveti Nikola.

Predsjednica Društva **Marica Stantić** kaže da ova manifestacija obogaćuje kulturni život sela i da im želja Godišnji koncert pretvoriti u događaj u kojem ima mjesta za nove ideje.

Potporu za Godišnji koncert dali su Grad Subotica, Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i mještani sela.

J. D. B.

TAMBURAŠI HKPD-A JELAČIĆ PROSLAVILI JUBILEJ

Koncert u čast desetljeća rada

HKPD *Jelačić* iz Petrovaradina je u subotu 3. prosinca proslavilo obljetnicu – 10 godina djelovanja tamburaškog odjela i škole tambure koju vodi prof. **Stevan Mošo**. Nikada dosad pozornica nije bila toliko malena da bi primila više od 120 izvođača, kao ni prostor namijenjen publici (amfiteatar SPENS-a) koja je bila prebrojna. Obilježavanje desetljeća uspješnog rada, potaknulo je mnoge stalne članove, simpatizere i sugrađane da svojim dolaskom i pljeskom čestitaju onima koji su ustrajali i u okolnostima loših uvjeta rada – slabe financijske potpore, kao i nedovoljne motiviranosti pripadnika hrvatske zajednice čiji se broj iz godine u godinu poprilično smanjuje.

REPERTOAR I GOSTOVANJA

Danas, desetljeće nakon prvih koraka, načinjenih s ciljem osnutka vokalno-instrumentalnog orkestra *Jelačić* ima petnaestak mališana i petero odraslih glazbenika, članova tamburaškog orkestra. Uz tradicijsku, srijemsku i slavonsku tamburašku glazbu, orkestar pridaje važnost i djelima zabavnoga žanra tuzemnih i inozemnih autora. Veliki polet napretku orkestra daju česti nastupi i gostovanja na kojima osobitu naklonost publike pridobijaju najmlađi članovi orkestra. Do sada su s uspjehom nastupali u Ljutovu, Nijemcima, Oprisavcima, Pakracu, Rabu, Trogiru, Vinkovcima, Požegi i Zagrebu. U daljnjim planovima im je i snimanje CD-a s raznovrsnim skladbama.

BOGATI PROGRAM

U središtu pozornosti subotnjeg koncerta bili su, svakako, oni najmanji – osnovci i srednjoškolci koji u okviru tamburaškog odjela HKPD-a *Jelačić* pohađaju školu tambure. Iako nastupaju i samostalno, ovoga su puta, skupa s odraslima, bili dio jedinstvenog orkestra u kojem su zaskirali i poneki bivši članovi, zatim tamburaši KUD *Brile* iz Beočina, kao i gitaristi i flautisti Kreativnog *M* kutka iz Novoga Sada. Svi zajedno, instrumentalno su izveli blok od 9 popijevaka koje su pjevali članovi dječjeg zbora *Vivak* iz Srijemske Mitrovice. Bile su to poznate, stare skladbe poput *Tiho noći*, *Kad sam sinoć ovdje bila*, *Divan je kićeni Srijem* i dr., koje su uz kraći dramski igrokaz dječje-glumaca, mnoge od nazočnih posjetitelja mogle podsjetiti na neka davna vremena.

U drugom dijelu sadržaja programa nastupili su gostujući sastavi: HKUD *Ljutovo* iz Ljutova, **Miodrag Miša Bliznac** sa oktetom i Tamburaški orkestar *La banda* iz Novog Sada a publika je imala prigodu čuti izvedbu tradicionalnih bunjevačkih, klapskih, vojvođanskih i stranih skladbi.

U posljednjem bloku programa ponovno su zaskirali domaćini, ali ovaj put sa nešto zahtjevnijim skladbama poput *Mađarske igre br. 5*, *Starog župskog plesa*, *Pod krovovima Pariza* i solistom na harmonici **Bekimom Prešova**, kao i poznatim novim gradskim, zabavnim skladbama i šansonama koje su otpjevali **Sabina Trbara**, **Milan Bireš** i **Branko Ćorić**.

Zasluznim pojedincima i institucijama dodijeljene su zahvalnice HKPD-a *Jelačić*, nakon čega je izvedbom skladbe *Osam tamburaša* završena svečanost.

P. P.

DANI HRVATSKE KULTURE U SOMBORU

Rič o riči

U Somboru su u utorak održani *Dani hrvatske kulture*, koje priređuje UG *Urbani Šokci* iz Sombora. Održan je Međunarodni okrugli stol *O Šokcima je rič* i priređen koncert Velikog tamburaškog orkestra HGU *Festival bunjevačkih pisama* iz Subotice.

IDENTITETSKA ODREDNICA

»Udruženje građana *Urbani Šokci* deset godina je sudjelovalo na međunarodnom okruglom stolu koje organizira *Šokačka grana* iz Osijeka. Prvo smo mi četiri godine bili njihovi gosti u Osijeku, a nakon toga smo postali partneri, pa su Sombor i Osijek bili domaćini dvodnevnog okruglog stola. Ta suradnja bila je lijepa, a rezultat su radovi objavljeni u *Zborniku*. Međutim, kako nama financijska sredstva stižu tek na jesen, nismo na kvalitetan način više mogli sudjelovati u pripremama i organiziranju naših zajedničkih okruglih stolova, te smo se, da kažem, izdvojili iz te zajedničke suradnje, pa će *Šokačka grana* okrugle stolove ubuduće pripremati i organizirati sa ZKVH-om. S obzirom na to da mi, sada već četvrtu godinu, organiziramo manifestaciju *Dani hrvatske kulture*, da ne bi bili to samo koncerti i izložbe odlučili smo da i mi počnemo organizi-

rati međunarodne okrugle stolove. U dogovoru s profesorima iz Osijeka i Vinkovaca došli smo na ideju na tema bude šokaštvo. Znači na ovim okruglim stolovima govorit će se o svim oblastima vezanim za Šokce. Tema je široka i otvara mnoge mogućnosti, a sve kako bi se njegovao šokački izričaj, naša tradicija, kako se pod utjecajem europeizacije ne bi izgubila ta *lipa* šokačka ikavica«, pojašnjava razloge za organiziranje međunarodnog okruglog stola predsjednica UG *Urbani Šokci* **Marija Šeremešić**.

»Govor je ono što čini identitet jednog naroda. Znači nematerijalno kulturno dobro su govori, pa i šokački govori. U Hrvatskoj su već jednim dijelom i zaštitetni neki šokački govori kao nematerijalno dobro Republike Hrvatske, što pokazuje važnost da ih čuvamo i brinemo o njima. Onog trenutka kada umre posljednja osoba koja govori tim govorom on će otići u zaborav. Zato je važno da ih čuvamo i konzerviramo. Velika briga u Hrvatskoj vodi se o tome, a jedan od tih projekata je i znanstveni simpozij *Šokačka rič*, koji se održava u Vinkovcima. Na tom simpoziju stručnjaci s različitih aspekata proučavaju šokačke govore«, kaže dr. sc. **Milica Lukić**, profesorica Filozofskog fakulteta iz Osijeka.

Milica Lukić i Marija Šeremešić

JEZIK U TEMELJU SVEGA

Očuvanje govora poseban je izazov tamo gdje pripadnici nekog naroda žive van granica matične zemlje, kao nacionalna manjina u drugoj državi. »Treba se boriti zaštititi identitet na različite načine. To su kultura, povijest, narodne nošnje, plesovi, pjesme. No, često zaboravljamo da je u temelju svega toga jezik. Jezik je nešto što je imanentno čovjeku. Jezik čovjeka čini razumnim. Jezikom smo određeni na nekoliko planova. Na onom biološkom planu, kao ljudska vrsta. Drugi važan prostor čovjekove određenosti jezikom je sociološki plan, na kojemu se mi okupljamo u manje zajednice, kao što su narodi, rodovi, obitelji. Kada govorimo o zaštiti jezika važan je taj sociološki plan koji pokazuje naš identitet kao naroda, pogotovo na rubnim prostorima. Vi jeste ovdje neka vrsta rubnog prostora, koji je oslonjen na matičnu domovinu, ali je dijelom jedne druge države. Da biste ostali prepoznatljivi u jednoj višenacionalnoj državi u kojoj ste manjina morate profilirati stručnjake koji se mogu brinuti o toj zaštiti i očuvanju jezika. To se ne može učiniti etuzijazmom,

dobrom voljom, već morate imati stručnjake jezikoslovce, dijalektologe koji će znati što rade i kako sudjelovati u toj priči zaštite identiteta jednog naroda u jednoj višenacionalnoj zajednici«, kazala je profesorica Lukić.

Na okruglom stolu govorili su doc. dr. sc. **Silvija Ćurak** iz Osijeka koja je pobliže govorila o podravskim govorima u slavonskom dijalektu, znanstvena savjetnica dr. sc. **Anica Bilić** iz Vinkovaca čija je tema bila rukopisno čuvanje šokačkog idioma; znanstvena novakinja-asistentica iz Osijeka **Vera Blažević Krezić** govorila je o očuvanju slavonskih dijalekata u visokoškolskoj nastavi hrvatskog jezika te znanstvena novakinja-asistentica **Tena Babić Sesar** i **Marko Sesar** iz Osijeka koji su na primjeru Babine Grede govorili o neformalnom i informalnom učenju u službi očuvanja tradicijske kulture. Namjera organizatora ovog okruglog stola je da se ovi radovi objave u zborniku.

U drugom dijelu programa u Gradskoj kući održan je koncert Velikog tamburaškog orkestra HGU *Festival bunjevačkih pisama*.

Z. V.

BLAGDAN U ČAST SVETE BARBARE U BEOČINU

Trajni izazov i provokacija

Sveta Barbara kao djevica mučenica uvijek donosi jedan trajni izazov i jednu provokaciju svim uspavanim kršćanima, rekao je vlč. Čabrajac

Crkveni god blagdan svete Barbare, jedne od adventskih gласnica koja nam navješta Božić proslavljen je 4. prosinca u srijemskim mjestima Vrdniku i Beočinu. Sveta Barbara zaštitinica je vatrogasaca, rudara i dobre smrti, a seljaci je zazivaju za nevremena da ih zaštiti od groma i vatre, dok su je u ratovima u pomoć zvali i artiljerici.

U DUHU EKUMENIZMA

Zaštitinici župe u Beočinu, svetoj Barbari, proslava je počela misnim slavljem koje je predvodio osječki donjogradski župnik župe Preslavnoga Imena Marijina vlč. **Ivan Jurić** u zajedništvu sa župnikom župe Beočin vlč. **Zdravkom Čabrajcem** i vlč. **Markom Lošom** župnikom u Petrovaradinu. Misno slavlje svojim duhovnim skladbama, uvećao je mješoviti pjevački zbor župe Preslavnoga Imena Marijina iz Osijeka. Osnovna poruka koja je toga dana prenijeta župljanima ove danas malobrojne, župe u Srijemu koju

krasi nacionalna šarolikost, bila je, da svi zajedno bez obzira na vjeroispovijest, djeluju u kršćanskom dostojanstvu i u duhu ekumenizma.

Gosti ovogodišnjeg crkvenog goda stigli su u Beočin iz Osijeka – župljani skupa sa svojim donjogradskim župnikom Ivanom Jurićem. Obraćajući se vjernicima on je posebno istaknuo da su gradovi u Srijemu i Hrvatskoj, još u ranoj povijesti bili u zajedništvu koje niti jedna teška situacija u državama nije mogla srušiti. »Ovi krajevi u Srijemu su odmah nakon odlaska Turaka s ovih prostora, naseljeni nemačkim, hrvatskim, srpskim i mađarskim stanovništvom. Uvijek je ovdje živjelo po nekoliko nacija i vjera zajedno tako da su ovo oduvijek ekumenska mjesta. Još kada mnogi nisu znali za ekumenizam, Srijemci su ga provodili i živjeli«, rekao je vlč. Jurić.

Župa u Beočinu ima preko 300 vjernika. Kako navodi tamošnji župnik vlč. Zdravko Čabrajac sada je »vrijeme za egzistencijalni život kršćana,

ali se sveta Barbara tradicionalno svečano obilježava. Svako crkveno slavlje, pa tako i sveta Barbara, uvijek nas podsjeća da su prethodnici ovih krajeva, kako prošlih tako i sadašnjih vremena, bili na tlu mučeništva. U Srijemu sam župnik 11 godina i uvijek govorim da nema potrebe dijeliti Istok i Zapad. Moramo magnetizirati druge, a to ćemo učiniti ako zajedno i kršćanski i katolici i pravoslavci i protestanti, svi skupa djeluju u kršćanskom dostojanstvu. Sveta Barbara kao djevica mučenica, uvijek donosi jedan trajni izazov i jednu provokaciju svim uspavanim kršćanima zapadnog doba i vremena.«

PRIGODA ZA OKUPLJANJE

Župljani Beočina s radošću iščekuju proslavu crkvenog goda. To je prilika kako kažu, da se svi okupe u crkvi. Najprije na svetoj misi, a poslije na druženju, ali i isto tako da i svoje susjede pravoslavce pozovu na slavlje. »Moj otac je bio rudar i sjećam se da je i pored toga

što se Dan rudara proslavljao 6. kolovoza, ostao je i ovaj datum, 4. prosinac. Slušao sam od starijih ljudi da su taj dan slavili svi bez obzira na vjeroispovijest. Svi su poštivali svetu Barbaru pa i u ono vrijeme kada Beočinci nisu imali svoju crkvu, nego jedan stari dom u kome je bila improvizirana crkva«, kaže župljanin **Karlo Šetalo**.

Župljanka **Nada Žužul-Šušnjar** kaže da joj je ova crkva iznimno važna – ovdje je krštena. »Ova crkva je izgrađena prije pravoslavne crkve u Beočinu tako da su je posjećivali i pravoslavni i katolički vjernici, jer jedno vrijeme nije bilo druge crkve. I danas i ovdje dolaze i ostali vjernici. Ima dosta mješovitih brakova i ja sam iz jednog takvog braka, ali i pored toga redovito dolazim ovdje i suprug me ne sputava u tome. Tako rade i drugi, dolaze redovito ovdje bez obzira što su izmiješani, i svi se jedni prema drugima ophodimo s velikim poštivanjem, bez obzira na vjeroispovijest«, priča Žužul-Šušnjar.

S. Darabašić

Obnovljen pil u Pančevu

Početkom studenoga u Pančevu je označen kraj radova na obnovi monumentalnog pila Presvetog Trojstva koji resi Gimnazijski trg i plato ispred crkve sv. Karla Boromejskoga. Pil je podignut oko 1870. godine i dar je **Elizabete Benedeto**.

Prema riječima župnika iz Pančeva, vlč. **Róberta Pastyika**, izvođačima nije bilo nimalo lako. Osim toga što su svoj posao morali raditi na visini i u lošim vremenskim uvjetima, oni su skulpturi morali vratiti originalni izgled što je bilo veoma teško s obzirom na to da su njezini dijelovi vremenom otpali, a fotografija koje svjedoče o tome kako je prije izgledala nije bilo. Povrh svih poteškoća, Zavod za zaštitu spomenika kulture sa sredstvima iz proračuna grada je uspio obnoviti pil, a njegov dio pod nazivom *Gloria* koji predstavlja Duha Svetoga oplemenjen je pozlatom.

D. Mergel

IN MEMORIAM

ANDRIJA FRANCIŠKOVIĆ

UMRO U 64. GODINI

Dragi naš Andrija, ostat ćeš zauvijek u našim srcima i mislima kao dobar prijatelj.

Počivao u miru Božjem
obitelj Miće Skenderovića

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Proroka Izaiju nazivamo još i peti evanđelist, jer je on više od ostalih proroka govorio o Mesijinom dolasku i opisivao kako će izgledati mesijansko vrijeme. Stoga ne čudi da se upravo odlomci iz tih mesijanskih proroštava čitaju tijekom došašća, kada se pripremamo za Isusov dolazak.

NADA I VJERA U BOGA

Mesijansko vrijeme o kojem govori Izaija u svojoj knjizi je vrijeme radosti i blagostanja, vrijeme u kojem nema patnje i zla na koje je čovjek navikao u ovom životu. On govori o vremenu u kojem se pustinja raduje, raspucana zemlja se veseli, sasušena stepa kliče od veselja i cvjeta. U njegovoj viziji cijela se zemlja raduje. No, pustinja i stepa kroz koje će poteći voda i koje će procvjetati samo su mjesto gdje će doći novi, radostan čovjek.

Za bolje razumijevanje ovih Izaijinih proroštava treba imati na umu vrijeme u koje ih on izgovara. Naime, za njegova života jedan dio Židova odveden je u babilonsko ropstvo, no naslućivao je on još veću katastrofu koja će se dogoditi njegovom narodu. Izraelci su izgubili sve: razoreni su im gradovi, sela, srušen im je Hram, nisu više imali svoju zemlju ni svoje kraljeve. Nije bilo više ničeg što je odražavalo njihov vjerski i nacionalni identitet, bili su poniženi i uništeni, nemoćni da bilo što učine kako bi se

Radost u Bogu

iz toga izbavili. Vrijeme progonstva za njih je bilo vrijeme tame. Život nije više bio život, nego naporno preživljavanje u tuđini i ropstvu. Jedino što nisu izgubili u vrijeme ropstva su nada i vjera u Boga. Čvrsto su vjerovali i nadali se da će Bog vidjeti njihove nevolje i da će ih izbaviti, te da će se ostvariti ono što je najavio po Izaiji i drugim prorocima, koji su djelovali u vrijeme babilonskog ropstva.

Iako su Babilonci Izraelcima uzeli i razorili sve, vjeru i nadu koje su u srcu imali nitko im nije mogao oduzeti. To je i proroku Izaiji bilo jasno. Nadahnut Duhom Božji Izaija je uvjeren kako radost i veselje koje čovjek u srcu nosi, vjera i nada koje ima, mogu nadvladati svaku tugu i žalost, svaku bijedu koju život donese, nemoć i nesreću. A to je zato jer su naša nada i naša radost u Bogu. Bog daje da slijepi vide, gluhi čuju, hromi hodaju. Zapravo, kada dopustimo Bogu da uđe u naš život, s njim će nam doći mir i radost. Izaija svojim sunarodnjacima nije naviještao samo radost spasenja iz ropstva u kojem su se našli, nego radost susreta s Bogom, koja dolazi onda kada čovjek želi Boga u svom životu, kada prihvati Onoga koji mu ide ususret, a ta radost može doći odmah sad, ne treba čekati neki povoljan trenutak.

NOVI ČOVJEK

U Matejevom evanđelju kada su Ivanovi učenici pitali Isusa je li on onaj koji ima doći, ili treba drugog čekati, on na sebe primjenjuje riječi proroka Izaije: »Slijepi progledaju, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromasima se navješćuje Evanđelje« (Mt 11,?). Isusovo

vrijeme je vrijeme radosti, vrijeme kada ne bi trebalo biti straha ni tuge. Krist je na najsvršeniji način ispunjenje svega što su proroci navijestili i svojim nam životom pokazao put kojim trebamo hoditi. Na tom putu zadatak svakog kršćanina je preobrazba o kojoj je govorio još prorok Izaija. Kao što Bog preobražava prirodu, tako može preobraziti i nas, ali za to je potrebna naša volja i pristana. Naša preobrazba uvjet je za preobrazbu svijeta u kojem živimo. Sve je to moguće ukoliko pustimo Boga u svoj život, ako ostanemo budni za njegove poticaje, na što nas podsjeća ovo vrijeme došašća u kojem se nalazimo.

Naš je život pun teškoća, žalosti, strahova i tjeskoba. Sve je neizvjesno i nesigurno. No Bog po proroku Izaiji poručuje da ostanemo jaki i ne bojimo se, On je s nama. I unatoč svim nedaćama ovoga života trebamo živjeti radosno ako slijedimo Isusa i ostavljamo Bogu prostora u svom životu. Tako ćemo postati novo stvorenje koje nije duhovno slijepo i gluho, bit ćemo pravi kršćani za koje se Isus rodio, te umro i uskrsnuo. Samo takvi bit ćemo navjesticitelji evanđelja, a taj navještaj neće biti prazne riječi koje nosi vjetar, već odraz našeg života, kao što je bilo i kod Ivana Krstitelja.

Kršćanin živi za onostrano, s posebnim zadatkom na ovom svijetu. Stoga, jer mu Bog daje sigurnost i radost, to treba donijeti svima s kojima živi, kako bi se i oni otvorili Bogu i započeli s njim živjeti ovdje za vječnost. Budnost i kršćansko poslanje zadaci su koji ostaju i nakon što vrijeme došašća prođe.

MINI INTERVJU: BRUNO ŠIMLEŠA, AUTOR BESTSELERA LJUBAVOLOGIJA

Sve je na nama

Na Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu hrvatski pisac Bruno Šimleša je promovirao srpsko izdanje svoje iznimno popularne knjige *Ljubavologija*, djela koje o ljubavi govori na jedan posve drugačiji način.

Što biste nam kao autor mogli reći o svojoj knjizi *Ljubavologija*, koja je u Hrvatskoj doživjela prodanost u više od 10.000 primjeraka?

Ljubavologija nije klasična knjiga samopomoći u kojoj se obećavaju brda i doline u tri jednostavna koraka ili samo misli pozitivno pa će ti se sve dobro ubrzo dogoditi, jer ona prije svega ne potcjenjuje ljudsku inteligenciju i kompleksnost nekih problema kojima se svakodnevno suočavamo u našim životima. Ona nam ne govori što trebamo napraviti nego i kako to da ostvarimo.

Zašto ljudi često ne vole sebe dovoljno?

Svugdje se o tome piše i mi to jednostavno znamo, ono što treba nas naučiti ili nadahnuti je kako zavoljeti sebe ili kako oprostiti drugima ono što su vam učinili nažao. Moje knjige se upravo bave tom problematikom i nastoje ljudima pomoći kako da povrate samopouzdanje, razviju zdrav odnos s partnerima, kvalitetno odgajaju svoju djecu i što je jako važno, razviju zdravu ljubav prema samom sebi i nauče voljeti sebe dovoljno.

Koliko je teško biti pozitivan u vremenima koja su sve više negativna?

Mislim kako je to čak i nužnije, s tim što se ja osobno ne zalažem da stavimo ružičaste naočale i sve doživljavamo kao prekrasno u našem savršenom svemiru. Ali se zalažem da kad počnemo o nečemu razmišljati, krenemo od nečega pozitivnog, nečega što nam ide u prilog. Jer mi se često toliko zapletemo u taj negativni dio, u neke mane, probleme i neuspjehe, da se i ne sjetimo doći do onoga pozitivnoga u nama.

Kako onda po Vama trebamo sebe percipirati?

Ako krenemo prvo od svojih vrlina, prednosti i uspjeha onda ćemo imati mnogo više snage, energije i volje riješiti te mane i probleme. Ne negirati probleme, ali krenuti od onoga što funkcionira u nama i oko nas.

Je li novac u današnje vrijeme na našim prostorima postaje osnovni faktor ljudske sreće?

Iskreno mislim kako to kod nas još nije toliko izraženo i dominantno kao što je to bilo dugo vremena recimo u Zapadnoj Europi, pa su oni postali zasićeni dostupnošću brojnim stvarima i već polagano počeli mijenjati svoj stav shvaćajući kako materijalne vrijednosti nisu jedini faktor ljudske sreće. Mi još nismo ni stigli do zasićenosti stvarima. Imam dojam kako mi, još kako tako, imamo bolji balans i više sreće tražimo u nekom unutarnjem istraživanju, u odnosima prema drugim ljudima. Mislim kako to prije svega ovisi o nama nego što nas društvo pritišće da jurimo za novcem i materijalnim dobrima.

Na koncu, kako kao pisac gledate na odnos svojih knjiga i čitatelja, odnosno sveze koja postoji između njih na putu ostvarenja životne sreće?

Knjiga ne može odlučivati umjesto nas, niti ne može živjeti umjesto nas. Može nas nadahnuti, sugerirati nam odgovore na neka pitanja, protresti nas i potaknuti da se trgnemo u određenom problematičnom trenutku i vidimo što trebamo napraviti sa samim sobom. I dalje je sve na nama.

Dražen Prčić

IGRA

Šijavica

Igra je u sličnom obliku (par-nepar) bila poznata još u antici i starom Egiptu.

U današnjem obliku poznata je iz starog Rima pod imenom *micatio*, odnosno *micare digitis* (približno značenje brzanje prstima), iz koga se dalje proširila na cijelo Sredozemlje.

U Hrvatskoj je igra rasprostranjena u Istri, Kvarnerskom primorju i Dalmaciji.

PRAVILA: Šijavica se igra uglavnom u četvero, a rjeđe udvoje ili ušestero. Osnovna igra je samo između dva igrača. Oni istovremeno, jednom svojom rukom izbacuju određeni broj prstiju. U istom trenutku, oba igrača izgovaraju jedan broj od 2 do 10, pokušavajući pogoditi zbroj prstiju, svojih i protivnikovih. Bacanje se smatra bezuspješnim ako ni jedan igrač nije pogodio zbroj ispruženih prstiju. Ako pogode obojica, računa se neriješeno. Pogodi

li samo jedan igrač, on osvaja jedan bod, punat. Igra se do unaprijed dogovorenog broja punata.

Izgovaraju se modificirani (iskrivljeni) talijanski brojevi:

- 2 - Do
- 3 - Tre
- 4 - Kvatro
- 5 - Cinkve
- 6 - Šije
- 7 - Šete
- 8 - Oto
- 9 - Nove
- 10 - Tuti (=svi)

Obično se igra za stolom (tola), po kome se bacaju prsti i po kome se lupa kad se osvoji punat. Kad stigne do određenog broja punata, igra se ne prekida, već se pobjednik okreće sljedećem protivniku koji čeka, i igra teče dalje do dogovorenog kraja.

TAKTIKA: Iako igra ima elemente sreće, vještina igrača je presudna. Potrebno je brzo razmišljanje i puna koncentracija. Uz to, igrač također mora uzeti u obzir protivnikov stil igre, pa praviti u glavi neku vrstu statistike, pamteći koji broj prstiju protivnik najčešće pokazuje i kakvu prognozu najčešće izvikuje. Istodobno mora igrač razrađivati i vlastitu taktiku, pa posezati za nekim trikovima koji će zbuniti protivnika, tako što će, na primjer, više puta uzastopce pokazati isti broj prstiju uzvikujući uvijek različitu prognozu. Jedan od trikova su i slavodobitne i duhovite doskočice koje igrač izvikuje u času kad pogodi broj (lezi!, moj si! i slično).

TV PREPORUKA

PETAK, 9. PROSINCA, HRT1 20.55

Naši dani – priče o hrvatskom roku

dokumentarna serija
Epizoda: LUPI PETAMA

Ova priča prati veliki uspjeh albuma *Zaustavite zemlju Prljavog kazališta*. Kako je pjesma *Mojoj majci* posvećena pokojnoj majci **Jasenska Houre** postala *Ruža* cijele Hrvatske? Legendarni koncert Prljavaca na zagrebač-

kom Trgu, tada Republike, zbog velikog pritiska milicije jedva se održao uz do tada neviđeni broj publike.

Priča je to i o grupi *Psihomodo pop* koja doživljava veliki uspjeh u Nizozemskoj i završava na tada veoma popularnom MTV-ju. Ali, sve to zaustavlja rat.

Kako su se rokeri snašli u to bolno vrijeme i koliko su svojom glazbom doprinijeli oslobođenju Hrvatske u ovoj priči govore: **Jasenko Houra, Davor Gobac, Hus, Marijan Ban, Ivan Piko Stančić, Aki Rahimovski** i mnogi drugi.

Suradnici na scenariju: **Siniša Škarica, Hrvoje Horvat, Arsen Oremović, Milan Majerović Stilinović**

Narator: **Goran Navojec**

Režija: **Andrija Vrdoljak**

Montaža: **Alfred Kolombo**

Urednik: **Tomislav Štengl**

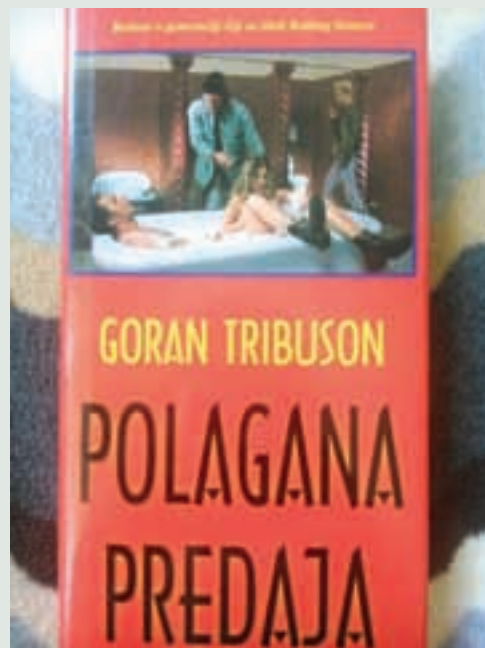
Izvršni producent: **Hrvoje Habeković**

KNJIGA

GORAN TRIBUSON

Polagana predaja

Kako **Mick Jagger, Jim Morrison i Lou Reed** mogu pomoći zagrebačkome marketingašu **Petru Gorjanu**, glavnom junaku romana? On želi živjeti u glazbenoj vremenskoj kapsuli, slušajući svoje rok-idole. Želi spriječiti zaborav na vlastitu mladost, spriječiti starenje, ne dopustiti da se kult šezdesetosamških godina njegove generacije izrodi u konformizam. Jer, inače čemu *Beatlesi, Rolling Stonesi, Che Guevara, Marlon Brando, Dubčak i Palach*, koji gori...

PJESMA ZA DUŠU:

A vitar puše
Oliver Dragojević

Su zrnion soli, su mrvu kruva
i puno duše
ova nas ljubav topli i čuva
a vitar puše

Su pjaton juve kad projdu dani
i stvari luše
ova nas ljubav jača i rani
a vitar puše

Ref.

I neka projdu sve obilance
svi lipi gusti i sve uzance
i neka nima ni sna ni smija

uz tebe uvijek znan ča bi tija
a vitar puše, a vitar puše
a vitar puše, nek samo puše

Su kapju uja, su šaku zeja
kad sni se ruše
ova nas ljubav diže sa tleja
a vitar puše

Kad gori svića a nima loja
kad udru suše
ova je ljubav sira od poja
a vitar puše

Ref.

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (37.)

Pripema: Milovan Miković

Novo kazališno razdoblje grada

Kolikogod su scenske postavke tzv. Muzičke grane – operete, opere i baletne predstave – dobro primljene kod subotičkog gledateljstva, zanimanje publike za repertoar dramskog teatra ostalo je nepromijenjeno i nesmanjeno, dapače, bjelodano uvećano kada pred nju dospiju djela poput *Ča Bonine razgale* Matije Poljakovića, koju subotička Hrvatska drama premijerno izvodi 28. listopada 1950. Utoliko se, imajući na umu doslovce erupciju zanimanja za ovu vrstu scenske igre, promatramo li je iz različitih očista, može smatrati čak prekretnom pojavom, od koje započinje novo razdoblje u kazališnom životu grada. Dovoljno je reći da će ova predstava biti izvedena više od sto puta i uvijek igrana pred prepunim gledalištem. Poljakovićeve pučke igrokaze, u kojima se, kako zapaža tekstopisac *Hrvatske riječi*, prikazuje »bunjevački seljački život na sceni«, uz splet narodnih običaja, plesova i pjesama. Dodajmo, u povodu stote izvedbe zabilježeno je da ju je vidjelo preko 55 tisuća gledatelja. Nakon *Ča Bonine razgale*, toga u biti »dramatiziranog spleta narodnih običaja« [J. Buljovčić, 2008.], postavljena je komedija iz bunjevačkog seljačkog života u tri čina *Niko i ništa* premijerno izvedena 26. siječnja 1952. a uslijedilo je djelo *Vašange* prikazano 29. studenoga 1952. godine. Izvedbe prvih triju Poljakovićevih djela subotička je kritika dočekala s odobravanjem, a publika – osobito *Ča Boninu razgalu* – s oduševljenjem. Pučke su to komedije u kojima je kako bilježi subotički tisak, prikazan bunjevački seljački život na sceni. [Hrvatska riječ, 1952.]

ŠTA ĆE SVIT KAZAT?

S pojavom, ovih, a kasnije i drugih Poljakovićevih djela

Hrvatska drama dobiva i novo redateljsko ime – glumac **Mirko Huska** pokazao se i uspješnim redateljem njegovih dramskih ostvaraja. »*Niko i ništa*, novi komad Matije Poljakovića, odigrava se na bunjevačkom salašu i to neposredno pred Drugi svjetski rat« – navodi Huska [*Naša pozornica*, 2, 1951./52., 5-]. »On

Mirko Huska

je pisan već s ozbiljnijom književnom i dramaturškom pretenzijom, nego što je to očito bio slučaj kod *Ča Bonine razgale*, gdje je jasno izbijala piščeva namjera da prikaže bunjevačke narodne običaje i bogatstvo bunjevačkog folklor na sceni. Ovdje se Matija Poljaković pozabavio s nekoliko značajnijih društvenih problema i tipičnih pojava, nastojeći da i kroz likove i zbivanje ostane vjerran sredini koju je želio prikazati i o kojoj govori.« U komadu *Niko i ništa* pisac gradi dramsku radnju na sukobu roditelja i djece. Mara Patarčićeva, nesretna je mlada žena jer su je roditelji natjerali u brak s bogatim čovjekom kojega ona ne voli. Osuđena je na trpljenje i ponižavanje, a roditelji se odlučno odupiru njezinu nastojanju da zbaci okove neželjene bračne zajednice, koja to zapravo i nije, jer: »Šta će svit kazat?« Marino srce, međutim, kuca za Ivana Bilinovića, ona je zaljubljena u toga siromašnoga, ali njoj dragoga i karakternoga

Scena iz komada *Niko i ništa*,
Milica Radaković i Petar Vrtipraški

mladića koji radi na očevu posjedu kao komencijaš i kojega, uz ostalo, odlikuje i urođeni smisao za temeljne ljudske vrijednosti kao što su pravda i istina, a o njemu će Mirko Huska u naznakama svoje redateljske postavke, zapisati: »On je ona klica koja je prouzročila raspad obitelji Kaze Patarčića, Marinog oca« za kojega je Ivan zapravo »niko i ništa«, budući da je u njegovim očima tek siromašan čovjek bez imutka, zbog čega se Marini roditelji ne libe ni nečasnih postupaka, laži i spletki, kako bi sproveli svoj naum, bolje reći zasitili svoju bolesnu glad za zemljom, a na račun sreće svoje kćeri.

DOBRO, LIJEPO I KORISNO

Na kraju, ipak, ljubav između gazdačke kćeri i siromašnoga mladića pobjeđuje, a ova vječna tema, dobro poznata ne samo kod Hrvata u Bačkoj, pokazala je spisateljsko umijeće Matije Poljakovića, ali i redateljske potencijale Mirka Huske, a o njihovu učinku nepotpisani kritičar *Hrvatske riječi* navodi: »... Osnovna draž je u tome

što ponovno gledamo na sceni *Hrvatske drame* komad iz bunjevačkog života. U tom smislu je premijera *Niko i ništa* bila prijatan doživljaj za sve gledaoce.« Zacijelo je ovo bila zajednička nakana pisca i redatelja, o čemu Mirko Huska u svom predlošku bilježi i ovo: »Lak stil i vedrina s kojom je pisac prilazio obradi problematike ovoga komada, zatim živi, neposredni dijalozi i mnoge izreke koje se često upotrebljavaju u bunjevačkom žargonu, kao i mnoge podrugljive doskočice učinit će, da se predstava ovoga komada prati sa zabavom i razonodom. Ona će biti jedna stepenica više za sve one koji su se tek kroz predstavu *Ča Bonina razgala* zainteresirali za kazalište i na taj način doći do spoznaje da se u kazalištu kraj zabave i razonode može ponešto dobro, lijepo i korisno naučiti.« [Anonim, *Hrvatska riječ*, 1. II. 1952., 4] U ovoj predstavi uloge su tumačili: **Klara Peić, Giza Katančić, Geza Kopunović, Josip Bajić, Nikola Dulić, Miloš Jojkić, Milica Radaković, Pero Vrtipraški** i **Grozdana Ikonović**, a scenograf je bio **Bela Marki**.

Šest desetljeća sloge

U ovim dugačkim zimskim predvečerjima umirovljenik **Ivan Jakšić** i njegova supruga **Kata** tiho prebiru po starom albumu, pothranjujući sjećanja na prvi dan od njihovih šest desetljeća zajedničkog života. Nalaze crno-bijele fotografije, urađene rukom tada u okolici vrlo popularnog fotografa **Čapande** iz Bogojeva. Fotografije su nijeme, ali mnogi kažu da svaka od njih govori više no tisuću riječi. Sudbonosno »da« pred sončanskim matičarem **Adamom Lukićem** Ivan i Kata su rekli točno na blagdan svete Kate, daleke 1956. godine. U crkvi sv. Lovre, pred Bogom i njegovim izaslanikom, župnikom vlč. **Markom Palićem**, nepuni sat kasnije prisegnuli su na vjernost dok ih smrt ne rastavi.

SPREMNA ZA MOTIKU I UDAJU

»Dobro se sjećam i danas, svadba nam je bila nedjeljom, na dan mojega imendana. Bio je lijep dan, meni najljepši. Tada je svaka cura sanjala udaju. Bila su druga vremena, nije se išlo u školu kao danas. Tek rijetki su završavali osmoljetku, većina nas je išla dok ne svlada čitanje, pisanje i najjednostavnije računske operacije. Kad bi se cura *zadivojčila*, držalo se da je spremna za motiku i za udaju. No, ja se nisam udala baš toliko mlada, poput većine tadašnjih sončanskih cura. Valjda mi je moj Iva bio suđen, pa se udesilo tako da sam ga morala pričekati«, prisjeća se baka Kata.

»Nije tada bilo ni nekog dugog hodanja, ili kako kažu zabavljanja kao kod današnje mladeži. Ne kažem da nije bilo malo duljih pogleda, ne kažem da srca nisu malo brže zakucala, ali ništa više od toga. Zajednička šetnja ili javno držanje za ruke bio bi veliki blam za djevojku. Za nas je najveću sreću predstavljalo

ukoliko bismo se na *čošu* uspjeli uhvatiti u kolo jedno pored drugog i tako se bar na koju minutu držati za ruke. Eh, kako bi tada srce zakucalo!« nadovezuje se na priču dida Ivan.

No, mladost je tražila svoje, svaka prepreka je morala biti svladana. I bez dugog hodanja nalazilo se načina da srca koja kucaju jedno za drugo, brzo zakucaju i jedno uz drugo. »Iva i ja se baš i nismo dugo poznavali, a pogotovo ne i zabavljali. Vidjeli bismo se na korze, doduše samo izdaleka, izmijenili koji sramežljivi pogled i to je bilo to. Odjedamput, tamo negdje koncem listopada te 1956. godine prišao mi je i obavijestio da će mi tih dana njegovi donijeti kaparu. To je bila njegova proševina i tu više nije bilo nikakvih nejasnoća, za mene bi bila velika

sramota odbiti ga. Ne daj Bože da se tako nešto pročuje po selu, nitko me drugi ne bi htio. To su, dakako, doznali i moji, a sve je bilo ozvaničeno kad ih je Iva došao upoznati i obavijestiti ih da će sutra njegovi donijeti kaparu. Tako je i bilo. Otac je zaklao prase, majka ispekla gibanice s orasima i makom, koje su tada bile najsvečaniji kolač. I stvarno, sutradan su došla ženska čeljad iz Ivine kuće i donijela jabuku i darove sukladno običajima, a i mi smo darivali njih. Tako sam isprošena i svadba je ugovorena baš za svetu Katu«, prisjeća se baka Kata.

SJEĆANJE ZA CIJELI ŽIVOT

»Ja sam sa svojim pajtašima čekao na obližnjem *čošu* i kad

nam je najmlađa tetka dojavila da su Katini primili kaparu, uputili u njihovu kuću. Našle su se tu i tamburice, pa smo malo i zapjevali i zaigrali«, dodaje dida Ivan.

Vrijeme od proševine do svatova nije bilo dugo, svega tri tjedna. U mladim i đuevijim obiteljima obavljene su pripreme, buklijaš je obišao i ispozivao predviđene uzvanike. »Osvanuo je i dan svadbe, lijep, jesenski, kakav se može samo poželjeti. Opremila sam se, srce mi je bilo razigrano, baš sam se radovala, što ću eto, od sutra, imati svoj dom, svoju obitelj. Dan mi je prošao kao u transu, a da kod matičara i prisega u crkvi ostali su mi urezani u sjećanju za cijeli život«, priča baka Kata. Tih godina Sonta je bila selo sirotinje. »Zajednički život započeli smo u kući mojih roditelja. Živjelo se sirotinjski, nadničarski, ali s puno više zadovoljstva nego danas, mada je ovaj život, rekao bih, puno luksuzniji nego nekadašnji. Mi smo, valjda, generacije koje su odgajane u posve drugom duhu. Nismo toliko robovali materijalnom, roditelji su nas učili da moramo biti zadovoljni onim što imamo. Kuću u kojoj danas živimo kupili smo iz darovnine i nešto malo roditeljske pomoći, pa smo ju kasnije dograđivali. I eto, ostarili smo u njoj, sad bi nam dovoljna bila i onako mala kakovu smo ju kupili«, s osmijehom priča dida Ivan. »Cijeli život proveli smo u slozi i međusobnom poštovanju, jedino nam je žao što nam Bog nije dao da imamo svoju djecu. No, mi smo svoju ljubav darivali djeci od naše rodbine, prijatelja, susjeda. Djeca su tu ljubav uvijek znala uzvratiti pa nas i danas, kad su mnogi od njih odrasli i vrlo uspješni ljudi, redovito obilaze i to nam je najveća satisfakcija za ljubav koju smo im pružali«, završava priču baka Kata sa suzama u očima.

Ivan Andrašić

Posjet Osijeku za pamćenje

Osijek je mjesto gdje su u ponedjeljak, 5. prosinca, putovali najbolji recitatori Vojvodine na hrvatskom jeziku. Učenici osnovnih i srednjih škola koji su osvojili nagradu na XV. Pokrajinskoj smotri recitatora koju organizira Hrvatska čitaonica stekli su pravo na nagradni izlet.

Djeca, na svakom koraku okružena pažnjom predusretljivih domaćina i zamjetnom medijskom pozornošću, radost susreta i bogatstvo doživljenoga podijelili su i sa svojim voditeljima i s domaćinima. Za goste iz Vojvodine upriličen je prijam u Gradskom poglavarstvu, gdje su im domaćini bili zamjenik gradonačelnika **Denis**

Amruš i pročelnik Upravnog odjela za društvene djelatnosti **Dražen Alerić**. U Dječjem kazalištu Branka Mihaljevića pogledali su predstavu *Legende o Kristu*, obišli su gradsku knjižnicu, postavku adventskih uradaka, Muzej Slavonije, a nakon bogatog ručka kojega su im priredili osječki franjevci, posjet su završili obilaskom svečano postavljenog Adventa na tvrđi 2016 na prostoru središnjeg trga Starog grada. Gostima iz Vojvodine kroz cijelo vrijeme posjeta Osijeku na raspolaganju je bila viša savjetnica – specijalistica **Ljerka Hedl**.

I. A.

OŠ Ivan Goran Kovačić, Sonta

Sveti Nikola donio darove

Hrvatsko nacionalno vijeće skupa sa svetim Nikolom i ove godine je razveselilo najmlađe. Sveti Nikola je obišao sve vrtiće na hrvatskom jeziku u Subotici, Tavankutu i Maloj Bosni i podijelio im darove, a oni su njega nagradili divnim programom koji su spremili. Događaju su pridonijeli i glumci dječjeg dramskog odjela HKC-a *Bunjevačko kolo* s predstavom *Lepeza svetog Nikole* pod vodstvom **Nevene Mlinko**. Sveti Nikola nije zaobišao ni učenike osnovnih škola koji uče na hrvatskome jeziku (Subotica, Mala Bosna, Tavankut i Đurđin), kao ni one koji slušaju izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture (Sonta, Plavna, Vajska, Srijemska Mitrovica, Sot, Monoštor, Bezdan, Breg i Žednik).

Osim darova pod pokroviteljstvom HNV-a, djeca su se diljem Vojvodine razveselila darovima koje je sveti Nikola donio u hrvatske udruge kulture, kao što su HKC *Bunjevačko kolo* iz Subotice, HKPD *Đurđin* iz Đurđina i HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta. Vjerujemo da je bio još ponegdje, a sigurni smo da je dar ostavio i vama.

Vrtić Marija Petrković - Biser, Subotica

HKPD Đurđin, Đurđin

HKPD Matija Gubec, Tavankut

NOVOGODIŠNJA AKCIJA

-20 **-17**

SUBOTICA 024/ 551 045

PETAK
9.12.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:08 Dobro jutro, Hrvatska
 09:35 McLeodove kćeri, serija
 10:20 Na vodenome putu :
 Bermudski otoci -
 Krunski dragulj u
 Atlantiku, dokumentarna
 serija
 11:10 Riječ i život: Jezik više
 od jezika
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Život teče dalje
 13:15 Hrvatska uživo
 13:58 Kod doktora, talk-show
 14:41 Normalan život
 15:26 Znanstveni krugovi
 15:55 Kako je obranjena
 Hrvatska, dokumentarna
 serija
 17:00 Vijesti
 17:20 Moj HRT
 17:50 Manjinski mozaik:
 Labinski rudnik talijanske
 kulture
 18:10 Vjetar u kosi,
 dokumentarna serija
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Škola kuhanja: Quiche
 20:10 Crno-bijeli svijet, serija
 20:55 Naši dani - priče
 o hrvatskom rocku,
 dokumentarna serija
 21:55 Hrvatska za 5
 22:50 Eurojackpot
 23:00 Dnevnik 3
 23:35 Fargo, serija
 00:27 Papa Greenwich Villagea,
 američki film
 02:27 McLeodove kćeri, serija
 03:12 Kod doktora, talk-show
 03:55 Hrvatska uživo

04:37 Tema dana
 04:49 Život teče dalje
 05:48 Regionalni dnevnik
 06:28 Vrijeme na Drugom
 06:31 Džepni djedica, serija
 06:43 Džepni djedica, serija
 07:00 Juhuhu
 08:31 Vlak dinosaura
 08:56 Medvjedići,
 dokumentarna serija
 09:02 Andyjeve divlje
 pustolovine
 09:22 Potepuh, dokumentarna
 serija

09:30 Školski sat: Zdrava
 prehrana - Ribe
 10:00 Brlog
 10:15 Ton i ton: Oblici iz
 prirode i glazba na ulici
 10:30 Mentalna blokada, serija
 11:00 Kućni ljubimci Marca
 Morronea, dokumentarna
 serija
 11:25 Don Matteo, serija
 12:30 Neodoljive slastice
 Rachel Allen: Hedonizam,
 dokumentarna serija
 12:55 Mali kućni čudotvorci,
 dokumentarna serija
 13:30 U hakerskoj mreži,
 njemački film
 15:05 Kirstien i Philov savršeni
 Božić, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Magazin rukometne LP
 17:15 Windsor (Kanada):
 Plivanje - SP kratki bazeni,
 snimka
 18:20 Dobra žena, serija
 19:10 Kruške i jabuke
 20:00 Umorstva u Midsomeru
 21:30 Vrijeme na Drugom
 21:40 Posrednica, mini-serija
 23:15 Mračni zločini, serija
 00:25 Windsor (Kanada):
 Plivanje, SP kratki bazeni
 - Prijenos
 02:30 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, (R)
 06:45 Sve u šest, magazin (R)
 07:20 Lego Nexa Knights, (R)
 07:50 TV prodaja
 08:05 Prava žena, serija (R)
 09:05 Naša mala klinika,
 humoristična serija (R)
 10:05 TV prodaja
 10:20 Pet na pet - (R)
 11:15 TV prodaja
 11:30 Najbolji ninja ratnici, (R)
 12:30 Wipeout, game show
 13:30 Ruža vjetrova, serija
 14:30 Ranjena ljubav - serija
 15:25 Mijenjam ženu - nove
 epizode, (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Najbolji ninja ratnici,
 zabavno-natjecateljski reality
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet - nove
 epizode, kviz
 20:00 Sam u kući 3, igrani film,
 komedija
 22:15 Ljubav i praznici, film,
 romantična komedija
 01:00 Namještajka, igrani film,
 triler/ akcijski
 02:40 RTL Danas, (R)
 03:30 Kraj programa

SUBOTA
10.12.2016.

05:52 Klasika mundi
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:10 Tulsa, američki film
 - Kinoteka, ciklus
 klasičnog vesterna
 10:35 Kućni ljubimci
 11:10 Duhovni izazovi
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira
 13:13 Potrošački kod
 13:47 Prizma
 14:36 Crno-bijeli svijet, serija
 15:21 Profesija: glazbenik
 - Doktore, pomozite!,
 dokumentarna serija
 15:57 Slatka kuharica
 16:22 Lovac na bilje: Krka
 17:00 Vijesti
 17:20 Fotografija u Hrvatskoj -
 fotografska obitelj
 Smokvina
 17:40 Lijepom našom: Donja
 Stubica (2.dio)
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Loto 7/39
 20:05 Priča o igračkama,
 američki animirani film
 21:30 Dnevnik 3
 22:05 Poštena igra, američki
 film
 23:55 Tony Bennett i Lady
 Gaga - Cheek to Cheek
 uživo, glazbeno-
 dokumentarni film
 00:50 Tulsa, američki film
 - Kinoteka, ciklus
 klasičnog vesterna
 02:10 Fotografija u Hrvatskoj -
 fotografska obitelj
 Smokvina
 02:22 Reprizni program
 05:10 Tema dana
 05:22 Veterani mira
 06:07 Prizma

05:48 Regionalni dnevnik
 06:28 Vrijeme na Drugom
 06:31 Džepni djedica, serija
 06:43 Džepni djedica, serija
 07:00 Juhuhu
 08:30 Vlak dinosaura
 08:55 Medvjedići
 09:03 Andyjeve divlje
 pustolovine
 09:17 Potepuh, dok. serija
 09:25 Val d'Isere: Skijanje
 svjetski kup - veleslalom,
 prijenos 1. vožnje
 10:15 Dokumentarni film
 10:30 Pite i pudinzi Paula
 Hollywooda, serija

11:20 Vrtlarica
 11:50 Strani dok. film
 12:25 Val d'Isere: Skijanje
 svjetski kup - veleslalom,
 prijenos 2. vožnje
 13:20 Auto Market Magazin -
 sponzorirani program
 13:40 Najljepši vrtovi - pogled
 iz zraka
 14:30 Luka i prijatelji
 14:55 Windsor (Kanada):
 Plivanje - SP kratki
 bazeni, snimka
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:25 Indeks
 16:55 Košarka, PH: Jolly JBS -
 Šibenik, prijenos
 18:50 Najduži dan:
 Organizatorica vjenčanja
 20:05 Svete rijeke sa
 Simonom Reeveom:
 Ganges, dok. serija
 20:55 Vrijeme na Drugom
 21:00 Ludnica u Clevelandu
 21:30 Ray Donovan, serija
 22:20 Graham Norton i gosti,
 talk-show
 23:05 Vino u krvi, serija
 00:35 Windsor (Kanada):
 Plivanje, SP kratki
 bazeni - prijenos
 02:40 Noćni glazbeni program

05:40 RTL Danas, (R)
 06:30 Jezikova juha
 07:35 Mala sirena
 08:00 Lego Ninjago
 10:05 Naša mala klinika, (R)
 11:05 TV prodaja
 11:20 Ranjena ljubav - nova
 serija, serija (R)
 12:25 Ranjena ljubav - nova
 serija, serija (R)
 13:30 Barbie: Matovilka, igrani
 film, animirani
 15:10 Sam u kući 3, igrani film,
 komedija (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna
 emisija
 16:40 Sam u kući 3, igrani film,
 komedija (R)
 17:20 10 najkontroveznijih
 osoba Hrvatske, zabavna
 emisija
 18:30 RTL Danas
 19:20 Galileo, zabavno-
 obrazovna emisija
 20:10 Američki gangster,
 igrani film, kriminalistički/
 biografski
 23:40 Boks: Joshua Vs. Molina,
 prijenos
 00:45 Ljubav i praznici, film,
 romantična komedija (R)
 03:30 RTL Danas, informativna
 emisija (R)
 04:15 Kraj programa

NEDJELJA
11.12.2016.

06:54 TV kalendar
 07:10 Jeanne Eagels, američki
 film - Zlatna kinoteka
 09:00 Iza zavjese, politički
 talk-show
 09:50 Biblija
 10:00 Peščenica: Misa -
 završetak jubileja
 800 godina postojanja
 dominikanskog reda,
 prijenos
 11:10 Pozitivno
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:45 Ovo je opera: Don
 Giovanni - Wolfgang
 Amadeus Mozart
 17:00 Vijesti
 17:15 Halo, halo, gledate Radio
 Zagreb!
 17:20 Village Folk: Ana i
 Virgillio
 17:40 Volim Hrvatsku
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Loto 6/45
 20:10 Novine, serija
 21:05 Profesije osobno: Do grla
 u vodi, dokumentarna
 serija
 22:00 Dnevnik 3
 22:35 Krivotvoritelji, austrijsko-
 njemački film
 00:10 Nedjeljom u dva
 01:15 Jeanne Eagels, američki
 film - Zlatna kinoteka
 03:00 Ovo je opera: Don
 Giovanni - Wolfgang
 Amadeus Mozart
 03:50 Reprizni program
 05:05 Plodovi zemlje
 05:55 Tema dana
 06:07 Rijeka: More

06:03 Regionalni dnevnik
 06:28 Vrijeme na Drugom
 06:31 Džepni djedica, serija
 06:43 Džepni djedica, serija
 07:00 Juhuhu
 08:30 Svete rijeke sa
 Simonom Reeveom:
 Ganges, dokumentarna
 serija
 10:15 Detektiv Murdoch, serija
 11:00 Ciglu po ciglu - Bryk
 preuređuje,
 dokumentarna serija
 11:30 Vrtlarica: Ukrasne
 penjačice
 12:00 Kratki
 dokumentarni film
 12:25 Val d'Isere: Skijanje
 svjetski kup - slalom
 13:35 Dobar, bolji, najbolji...

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Spremni za put...

Najbrže i najjednostavnije
do polise putnog osiguranja

FILIJALA SUBOTICA - Karađorđev put 38, tel. 024 555 867

MILENIJUM®
OSIGURANJE

www.webshop.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

Kroz ušicu igle,
dokumentarna serija
14:40 (Re)kreativac
15:10 Phoebe u zemlji čudesa,
američki film
16:50 Jura Hura, serija za djecu
17:20 Windsor (Kanada):
Plivanje, SP kratki bazeni
- snimka
18:25 Maher za tehnologiju,
dokumentarna serija
18:54 Kamenita vrata - koncert
popularne duhovne
glazbe, 2. dio
19:44 I to je Hrvatska:
Gornjogradske kule
20:00 Casino, američko-
francuski film - Filmovi
Roberta de Nira
22:51 Vrijeme na Drugom
23:00 Vikinzi, serija
23:50 Pa to je fantastično,
humoristična serija
02:40 Noćni glazbeni program

04:45 RTL Danas, (R)
05:30 Jezikova juha
06:30 Jezikova juha
07:30 TV prodaja
07:50 Lego Ninjago
09:05 Naša mala klinika, (R)
10:05 InDizajn s Mirjanom
Mikulec, lifestyle emisija
10:55 Ranjena ljubav - (R)
12:00 Ranjena ljubav - (R)
13:00 Princ otkriva Ameriku,
igrani film, komedija
15:15 Mir, ljubav i nesporazum,
film, humorna drama
16:30 RTL Vijesti
16:40 Mir, ljubav i nesporazum
17:20 10 najpoznatijih parova
Hrvatske, zabavna emisija
18:30 RTL Danas
19:20 Galileo, emisija
20:00 Glup, gluplji, najgluplji -
TV premijera, komedija
22:00 Veliki snježni izazov,
film, obiteljska komedija
00:00 Vozilo 19, film, akcijski
01:40 Astro show, emisija uživo
02:40 RTL Danas, (R)
03:20 Kraj programa

PONEDJELJAK 12.12.2016.

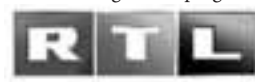
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Plodovi zemlje
11:12 Treća dob
12:00 Dnevnik 1
12:20 Život teče dalje

13:15 Hrvatska uživo
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža -
medicina
15:56 Profesije osobno: Do grla
u vodi, dokumentarna serija
16:41 Obrazovna emisija
17:00 Vijesti
17:20 Kraljica noći, telenovela
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Škola kuhanja
20:05 Dva : jedan u gostima
20:40 CSI Hrvatska: Zločinački
umovi, dokumentarna serija
21:30 Ljeta u Indiji, serija
22:50 Otvoreno
23:35 Dnevnik 3
23:50 Vijesti iz kulture
00:10 Novine, serija
01:00 McLeodove kćeri, serija
01:45 Kod doktora, talk-show
02:27 Treća dob
02:57 Skica za portret
03:16 Hrvatska uživo
03:58 Otvoreno
04:38 Društvena mreža
05:43 Tema dana
05:55 Život teče dalje

06:00 Riječ i život
06:30 Vrijeme na Drugom
06:33 Dvorac igračaka, serija
07:00 Juhuhu
08:31 Vlak dinosaura
08:56 Medvjedići
09:02 Andyjeve divlje
pustolovine
09:22 Potepuh, dokumentarna
serija
09:30 Školski sat: Nagradni
projekt - Zanemarena
baština: Materijali
10:00 Notica: Fagot
10:15 Jezični crtići: Televizija
10:18 Navrh jezika: Slatko
10:30 Mentalna blokada, serija
11:05 Indeks
11:30 Don Matteo, serija
12:30 Neodoljive slastice
Rachel Allen: Nije samo
za djecu, dokumentarna
serija
12:55 Mali kućni čudotvorci,
dokumentarna serija
13:35 Ein Praktikant furs
Leben, njemački film
15:10 Kirstien i Philov savršeni
Božić, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat: Nagradni
projekt - Zanemarena
baština: Materijali
17:15 Magazin LP
17:45 Dobra žena, serija
19:35 I to je Hrvatska
20:05 Pustolovke, serija
20:56 Vrijeme na Drugom
21:00 TV Bingo

23:05 Crna lista, serija
23:50 Ein Praktikant furs
Leben, njemački film
01:20 Noćni glazbeni program

07:20 RTL Danas, (R)
08:00 Sve u šest, magazin (R)
08:40 Mala sirena
09:25 Naša mala klinika, (R)
10:35 Pet na pet - (R)
11:35 TV prodaja
11:50 Najbolji ninja ratnici, (R)
12:50 Wipeout, game show (R)
13:45 Ruža vjetrova, serija
14:45 Glup, gluplji, najgluplji -
TV premijera, film, (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:25 Pet na pet - kviz
20:00 Ranjena ljubav
21:15 Tri, dva, jedan - peci!
22:15 RTL Direkt
22:55 Tri, dva, jedan - peci!
23:20 Kronike zločina, serija
00:00 Kronike zločina, serija
00:30 Kriza, serija
01:00 Kriza, serija
01:35 CSI, serija
02:30 CSI, serija
03:25 Astro show, emisija uživo
04:25 RTL Danas, (R)
04:55 Kraj programa

UTORAK 13.12.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Na vodenome putu : Na
ruskoj obali Sjevernog
mora - Murmansk i
poluotok Kola,
dokumentarna serija
11:17 Glas domovine
12:00 Dnevnik 1
12:20 Život teče dalje
13:15 Hrvatska uživo
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
15:55 Skica za portret
16:06 Dva : jedan u gostima
16:36 Informativka
17:00 Vijesti
17:20 Kraljica noći, telenovela
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Škola kuhanja
20:05 Naknadno
20:40 Global, vanjskopolitički
magazin

21:15 Downton Abbey, serija
22:15 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:15 Vijesti iz kulture
23:23 Sport
23:27 Vrijeme
23:35 Na vodenome putu : Na
ruskoj obali Sjevernog
mora - Murmansk i
poluotok Kola
00:20 Igre moći, serija
01:05 McLeodove kćeri, serij
02:15 Kod doktora, talk-show
02:58 Skica za portret
03:18 Glas domovine
03:43 Hrvatska uživo
04:25 Otvoreno
05:05 Global
05:35 Tema dana
05:47 Život teče dalje

05:50 Regionalni dnevnik
06:30 Vrijeme na Drugom
06:33 Dvorac igračaka, serija
07:00 Juhuhu
08:31 Vlak dinosaura
08:56 Medvjedići
09:02 Andyjeve divlje
pustolovine
09:22 Potepuh
09:30 Školski sat: Skitanje Skita
10:00 Kratki spoj: Hackeri
10:10 Cak junior: Prostor
za sve
10:18 Ta politika: Građanski
neposluh
10:30 Mentalna blokada, serija
11:05 (Re)kreativac
11:35 Don Matteo, serija
12:35 Neodoljive slastice
Rachel Allen: Slatke
proslave, dok. serija
13:00 Mali kućni čudotvorci
13:35 Najbolja studentica,
američki film
15:05 Kirstien i Philov savršeni
Božić, dok. serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat: Skitanje Skita
17:15 Zakon!, serija
19:05 Tea Mamut
19:10 Krške i jabuke
20:00 Istinite ispovijesti,
američki film - Filmovi
Roberta de Nira
21:50 Vrijeme na Drugom
22:00 Pad, serija
23:00 Crna lista, serija
23:45 Najbolja studentica,
američki film
01:10 Noćni glazbeni program

10:55 Najbolji ninja ratnici, (R)
11:55 Wipeout, game show (R)
12:50 Ruža vjetrova, serija
13:50 Ranjena ljubav - (R)
14:50 Tri, dva, jedan - peci! R
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:25 Pet na pet - kviz
20:00 Ranjena ljubav
21:15 Tri, dva, jedan - peci!
22:15 RTL Direkt
22:55 Tri, dva, jedan - peci!
23:20 Kronike zločina, serija
00:00 Kronike zločina, serija
00:30 Kriza, serija
01:00 Kriza, serija
01:35 CSI, serija
02:30 CSI, serija
03:25 Astro show, emisija uživo
04:25 RTL Danas, (R)
04:55 Kraj programa

SRIJEDA 14.12.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Na vodenome putu ,
dokumentarna serija
11:17 Eko zona
12:00 Dnevnik 1
12:20 Život teče dalje
13:15 Hrvatska uživo
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
15:55 Skica za portret
16:06 Naknadno
16:36 Informativka
16:41 Obrazovna emisija
17:00 Vijesti
17:20 Kraljica noći, telenovela
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Loto 7/39
20:05 Škola kuhanja
20:10 Pola ure kulture
20:45 Labirint
21:20 Downton Abbey, serija
22:20 Otvoreno
23:05 Dnevnik 3
23:40 Na vodenome putu ,
dokumentarna serija
00:25 Igre moći, serija
01:10 McLeodove kćeri, serija
02:20 Kod doktora, talk-show
03:02 Skica za portret
03:15 Eko zona
03:40 Hrvatska uživo
04:22 Otvoreno
05:02 Labirint

05:32 Tema dana
05:44 Život teče dalje

05:50 Regionalni dnevnik
06:30 Vrijeme na Drugom
06:33 Dvorac igračaka, serija
07:00 Juhuhu
08:31 Vlak dinosaura
08:56 Medvjedići
09:02 Andyjeve divlje pustolovine
09:22 Potepuh
09:30 Školski sat: Kihanje i kašljanje
10:00 Majstori svirači: Solisti Muzičke akademije, 1. dio
10:30 Mentalna blokada, serija
11:05 Luka i prijatelji
11:30 Don Matteo, serija
12:35 Neodoljive slastice Rachel Allen: Slastice iz kontinentalne Europe, dokumentarna serija
13:00 Mali kućni čudotvorci
13:35 Revenge, američki film
15:05 Lampice, lampice, svijetle cijelu noć, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat: Kihanje i kašljanje
17:10 Medvjedići
17:16 Andyjeve divlje pustolovine
17:32 Potepuh, dokumentarna serija
17:45 Vaterpolo, Supercup: Jug - Brescia, prijenos
19:25 Kratki dokumentarni film
20:00 Seoska gozba: Vodnjani

20:46 Vrijeme na Drugom
20:54 Larry Crowne, američki film - Filmske večeri s komedijama
22:33 Crna lista, serija
23:18 Revenge, američki film
00:43 Noćni glazbeni program

06.15 RTL Danas, (R)
07.05 Sve u šest, magazin (R)
07.45 Lego Ninjago, (R)
08.25 Naša mala klinika, (R)
09.30 TV prodaja
09.45 Pet na pet - kviz
10.55 Najbolji ninja ratnici, (R)
11.55 Wipeout, game show (R)
12.50 Ruža vjetrova, serija
13.50 Ranjena ljubav - (R)
14.50 Tri, dva, jedan - peci! (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Najbolji ninja ratnici
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.25 Pet na pet - kviz
20.00 Ranjena ljubav - serija
21.15 Tri, dva, jedan - peci!
22.15 RTL Direkt
22.55 Tri, dva, jedan - peci!
23.20 Kronike zločina, serija
00.00 Kronike zločina, serija
00.30 Kriza, serija
01.00 Kriza, serija
01.35 CSI, serija
02.30 CSI, serija
03.25 Astro show, emisija uživo
04.25 RTL Danas, (R)
04.55 Kraj programa

**ČETVRTAK
15.12.2016.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:29 McLeodove kćeri, serija
10:14 Na vodenome putu, dokumentarna serija
11:12 Šokački disko, emisija pučke i predajne kulture
12:00 Dnevnik 1
12:20 Život teče dalje
13:15 Hrvatska uživo
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža - znanstveni četvrtak
15:35 Prometej
16:00 Pola ure kulture
16:30 Jezik za svakoga
16:41 Obrazovna emisija
17:00 Vijesti
17:20 Kraljica noći, telenovela
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Škola kuhanja
20:05 Šifra, kviz
21:00 Kako je obranjena Hrvatska, dok. serija
21:55 Otvoreno
22:40 Dnevnik 3
23:15 Romano Bolković - 1 na 1, talk-show
00:00 Na vodenome putu
00:45 Igre moći, serija
01:30 McLeodove kćeri, serija
02:38 Kod doktora, talk-show
03:20 Skica za portret
03:38 Emisija pučke i predajne kulture
04:08 Hrvatska uživo
04:50 Otvoreno

05:30 Tema dana
05:42 Život teče dalje

05:50 Regionalni dnevnik
06:30 Vrijeme na Drugom
06:33 Dvorac igračaka, serija
07:00 Juhuhu
08:31 Vlak dinosaura
08:56 Medvjedići
09:02 Andyjeve divlje pustolovine
09:22 Potepuh
09:30 Školski sat: Dekonstrukcija Orašara
10:00 Čarobna ploča - Širimo vidike: Povijest umjetnosti-Barok i rokoko
10:10 Jezični crtići: Osmijeh
10:12 EBU dokumentarni film: Ernestinka, češki dok. film za djecu
10:30 Mentalna blokada, serija
11:05 Pozitivno
11:35 Don Matteo, serija
12:30 Neodoljive slastice Rachel Allen: Slastice nadahnute Amerikom
12:55 Veterinarske priče, dokumentarna serija
13:25 Der mann in ihrer seite, njemački film
15:00 Lampice, lampice, svijetle cijelu noć, dok. serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat: Dekonstrukcija Orašara
17:10 Medvjedići
17:16 Andyjeve divlje pustolovine
17:30 Potepuh

17:45 Zakon!, serija
18:25 Dobra žena, serija
19:10 Kruške i jabuke
20:00 Edvardijanska farma
21:01 Vrijeme na Drugom
21:10 Prave mučke, američki film - Filmske večeri s komedijama
22:40 Crna lista, serij
23:25 Der mann in ihrer seite
00:55 Noćni glazbeni program

06.15 RTL Danas, (R)
07.05 Sve u šest, magazin (R)
07.45 Lego Ninjago, (R)
08.25 Naša mala klinika
09.45 Pet na pet - kviz
10.55 Najbolji ninja ratnici, (R)
11.55 Wipeout, game show(R)
12.50 Ruža vjetrova, serija
13.50 Ranjena ljubav - (R)
14.50 Tri, dva, jedan - peci! (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Najbolji ninja ratnici
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.25 Pet na pet - kviz
20.00 Ranjena ljubav
21.15 Tri, dva, jedan - peci!
22.15 RTL Direkt
22.55 Tri, dva, jedan - peci!
23.20 Kronike zločina, serija
00.00 Kronike zločina, serija
00.30 Kriza, serija
01.00 Kriza, serija
01.35 CSI, serija
02.30 CSI, serija
03.25 Astro show, emisija uživo
04.25 RTL Danas, (R)
04.55 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjetonik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatne emisije emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati na Trećem programu Radija Novi Sad.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKE EMISIJE NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro-info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijerom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. *Zlatna škatulja* emisija posvećena tradicijskoj kulturi bačkih Hrvata, emitira se nedjeljom u 10, a reprizira se utorkom u 9.30 sati.

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT1 utorkom od 11.17 sati. Radijski program *Glasa Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelome svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 20.15, koju prenosi i Prvi program Hrvatskoga radija.

Pomoću nove multimedijske usluge HRTi u stvarnome se vremenu u cijelome svijetu može

gledati i cjelokupni Četvrti program HTV-a. Taj se televizijski program sve više profilira kao program namijenjen međunarodnoj javnosti i Hrvatima izvan Hrvatske.

U NEKO LIKO SLIKA

Sv. Nikola

Crkva sv. Križa, Srijemska Kamenica

HKC Srijem - Hrvatski dom, Srijemska Mitrovica

Vrtić Marija Petković - Petar Pan, Tavankut

HKC Bunjevačko kolo, Subotica

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Zornice

Piše: Branko Ivković

Faljnīs čeljadi moja, eto borme izlazi lagano već i druga nedilja adventa a nikako da se načudimo kako vrime prolazi kraj nas, kugod ovaj gornjak što duva pa nam samo natirava puna kola zime, a borme baš dobro prazni komare i drvinjake. Doduše, ne tribamo se

na to žalit bar mi na salašu i po šorovima. Toliko je na njivama propalo ogriva da je sve sramota od Boga što nas drži vake nikake. Čutaka se moglo napabirčit na prikolice samo da je kogod tijo, a i rasuti kuruza ispod kombaja da se ladno mož izranit i dvoje troje ranjenika. »Al šta bi ti bože iz Branišom, nevdiš da nema ko pabirčit. Eto već tvoji rade po firmama ovim novim od jutra do mraka, kad dođu kući triba malo poradit i propalit pa kraj, već je mrkli mrak. Da ne bi ti pabirčijo, a nisi više vridan ni ispravit hrknjaču kad se sagneš. Niki dan kad si tiro krmaču u svinjak iz korlata došo si na četiri noge u ambe-tuš«, veli mi moj rođo Joso. Nisam se tijoistiravat, al valdar se i kadgod radilo pa se poradilo, ja inkab držim da smo se mi ulinili. Jeto i sam priznam da mi pokadgod mrzi ujutru ustati pa se opravljati i otići na zornicu, a nigdi ne radim. Ne stojim baš dobro ni s josagom i pridamnom je sve vrime svita, ako sam dobro brojo već sam tri propuštijo, pa šta onda čekati od mladeži. A i borme njim dosta svega, i nama matorima od ovi izmišljeni zakona, koji kaki davanja i izmotavanja oko novaca. Baš me Pere lipo nasmiyo niko jutro kad smo išli s zornice iz naše lipe crkve Prisveto Trojstvo. Veli on da će cigorno bit taj novi Beograd na vodi kako divanidu. Mi se izdrecili pa pogledamo u njega, nima valda došlo rđavo kad je odjedared prišo s divanom s cine svinja na tu vodenu varoš, a on ni pet ni šest veli: »Ta šta se čudite bože pa nevdi koliko ste dobili za odvodnjavanje i pošto se na toj artiji nevdi ni ko to šalje ni ko to naplaćiva cigorno čedu tu vodu tamo odvodnit pod tu varoš, a novci čedu bit da se to i opravi. Niste čitali da je taj što je glavni kako kažu investor imo na računu svega dvi crvene pa jeto naša dobra vlast oma opravila ministarstvo za vodu, ko vele triba pomoć sirotom čoviku.« Doduše kad me prošlo smijanje moro sam priznat da sam i ja to isto čito, al novinama nije virovat baš uvijek. Sve je to meni jasno čeljadi, al kako objasniti to da na onim papiru iz katekizma mi piše da mi je prihod toliko i toliko, a kad zbrojim porez i to odvodnjavanje ondak mi je veće to što tribam izdat od onog što mi prihod. Nisam se zbunijo, nemojte mi sad tu zakerati, ta računam i na prste i dičijom računaljkom, a imadem borme i kineski digitron i to onaj s velikim brojevima, svudan mi isto izađe. Meni je dida divanijo da su kadgod morali dati meter žita kralju, meter žita u crkvu, a i gazdi ako si bijo arendaš meter, znači ostalo ti sedam metara jel onda je manje rodilo. Po ovom njevom nauku ja moram ići na kvantaš kupiti još par metara da isplatim dug. Niki sam se zbunijo, moždar ti kraljovi ni nisu bili taki rđavi... Idem inkab jopet priračunati. Zbogom.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Ka tuđe daješ
najviše daješ

Vrime ide ko da leti, bać Iva se samo čudi kako se, eto, već nako ofanj unišlo u advent, a još ni pravoga zaboravijo ni kirbaj, ko da bijo juče. On i njegova postu, al ne baš nako ko kadgoda davno njevi stari, da se u cilomu adventu ne poji baš ni trunke masnoga. Svetu Katu bi lipo proslavili, malo bolje pojili, pa onda do božićnjega fruštuka na krstolama ne bi smilo bit ni pulice masti. Uvatili naki red kaki se držo u kuća di su otriniti. I njegovi, a i njezni očevi i matere, sridom nisu jili mesa, a petkom ništa masno. Tako i oni otkako se uzeli, pa tako naučili i njeve cure. Bać Iva vidi i čuje o puno nji da se zavitovali Bogu da za vrime ciloga adventa neće jal ništa pit, jal pušit, jal covat, jal tuć ženu i dicu, a bit redovni na zornica. Samo, koliko ji znade, brzo potli adventa sve će to nadoknadit, ko i svake godine. Eto, imade i taki što na zornice dolazu za ciloga adventa, a ka dojde setva jal žetva, traktore i kombaje ne trnu ni nediljom ni svecom. U sridu on i njegova sili za fruštuk, ka na vraća kum Tuna. Ide sa posla, veli mora u varoš na koferenciju. Bać Iva mu oma naljo fraklić, znade da zoto i naide ko nji. Kuma ne dojde š njim, ona se pod matoru glavu stala sve više modit, pa bome, svima obnarodovala i da se bacila na nikake dijete. Veli ako ne omršavi, neće se moć sprimit u nu aljinu što već kupila, pa će je navući ka ide u crkve i za jedan i za drugi Božić. A aljina lipa, ne može bit lipša, jedino što bi više pristajala kake cure od dvajs godina, neg žene o pedes. Tako sad i ne dolazi doma fruštukovat štogoda kršteno, neg ka ide na posov, nusput kupi peretak, a svaki treći dan nuž njega i jogurt. I bome, otkako tako živi, stalno jidovna. Samo bi se sa svima i brog svačega protirivala, ko da ograjisala. Vi dana i ona stala divanit da posti zoto što došo advent, a u ne druge crkve veliki post počo malo kasnije neg u njeve, pa za svaki slučaj, drži i njega. Njoje i kumu Tune bi bilo malo nezgodno ka se međ vima iz njeve partije stane divanit o posta, a svi idu u nu drugu crkvu, da se pokažu o koji su. Tako o pri nekoliko godina stali slavit i svetoga Nikolu, pa našega i propušću, al noga drugoga ne, pa za devetnajsti prosinac napeću i prase i jagnje i svakake živine, skuvu i speču ribe i to samo ranitoga šarana, vada ni ne znu da i u druge crkve taj svetac spada u dane velikoga posta. A o vi što jim dojdju na slavu, skoro niko to ni ne opazi, kanda su i svi ti taki virnici ko i kum Tuna. I popa se samo malo jače namrgodi, al ne prikrine službu, ne bi jim se zamiro, jel o taki uvijek i dobije najveću lemozinu i još dobrog radaša priko lemozine. A i potli, ka o selcki i varoški otaca štogoda išće za njegovu crkvu, ope će bit nako kako kažu ti što se za sve pitu. Ni popa ni o juče, znade i on da čeljade najviše i daje ka ne daje svoje.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Pessoa:** Ne posjedujemo ništa, jer niti sebe ne posjedujemo.
- **Franklin:** Ne uspijevaći u pripremama, pripremate se da ne uspijete.
- **Platon:** Nikad ne obeshrabruj nekoga tko kontinuirano napreduje, bez obzira koliko to bilo sporo.

KVIZ

Ivo Tomić

Koje godine i gdje se rodio glasoviti radijski novinar **Ivo Tomić**?
 Kada je započeo svoju radijsku karijeru?
 S kojim hrvatskim novinarskim legendama je surađivao?
 Po čemu je bio poznat najširoj slušateljskoj audijenciji?
 Koje hrvatske izraze je prvi uveo na radio valove?
 Kako su glasile neke od njegovih najpoznatijih opaski?
 Koji je nogometni susret posljednji prenosio?
 Koje godine je otišao u mirovinu?
 Kada i gdje je umro Ivo Tomić?

Umro je 14. veljače 1992. godine u Zagrebu.
 1990. godine.
 Hrvatska – Rumunjska, 22. prosinca 1990. godine.
 Nogometni ban Zvone Boban, Zaječ zeko – Dinamovo med i mljeko....
 Kut (kornet) i zafjeđe (offside).
 Po osebujućom stilu sportskih prijenosa.
 S Hrvojem Macanovičem i Mladenom Delićem.
 1954. godine u sportskoj redakciji Radio Zagreba.
 Radio se 18. srpnja 1929. godine u Pleternici.

FOTO KUTAK

Još malo...

VICEVI

- Priđe djevojka momku u teretani:
- Što radiš u subotu uveče?
- Pa, radit ću bicepse i tricepse. – odgovori mladić.
- Dolazi čovjek kod čarobnjaka i kaže:
- Možete li me osloboditi kletve?
- Naravno da mogu, ali ako se sjećate pravih riječi.
- Kako da se ne sjećam: Proglašavam vas mužem i ženom!

MALI OGLASI

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com
Prodaje se trosoban stan od 73 m ² , dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.
Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marama, pregače, ponjave, čaršavi, muške čakšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.
Prodaje se dvosoban stan (51 m ² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.
Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićeva naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.
Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.
Potrebn radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369
Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.
Prodaje se apartman od 36 m ² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.
Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.
Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetkom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.
Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.
Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.
Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m ² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.
Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.
Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.
Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.
U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.
Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupao, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupao) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.
Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m ² , topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.
Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metara po jutru. Tel.: 064 305 14 88
MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupao, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupao, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kunic. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637
Potrebno udomljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepjene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.
Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tereta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.
Naprodaj IMT sijačica za žito 23 reda i OLT sijačica GAMA-18 s lulama širine 2,25 m, sadilica za kukuruz OLT sa 4 reda, dvobrazni plug LEOPARD 12 coli u vrlo dobrom stanju i prikolica čutaka. Tel.: 532-570 ili 528-682.
PRODAJEM sitno radene neuramljene vilerove goblene: Dan-noć i Monaliza, kao i kompletan materijal za Pastirsku idilu. Tel.: 024-730-270 ili 063-713-1828.
Izdajem garsonjeru 23 m ² – novogradnja u centru Subotice, kod katedrale. Slobodno za useljenje. Soba, kuhinja, kupao. Namještena stvarima i priključcima. Mala režija. Cijena 80 € + depozit. Tel.: 754-650 ili 064 2015689.
Prodajem crjepanu kaljavu peć, braon boje 136/82 cm i šivači stroj bagat <i>singericu</i> . Tel.: 024 4527499, mob.: 064 1839591.
Prodaje se veći i manji (skoro nekorišten) trajno žareći štednjak. Tel.: 024 528682.
Tražim kupca za vikendicu u Vrboškoj, otok Hvar, prizemnica pod pločom, 52 m ² , suvlasništvo parcele 500 m ² prilaznog puta 105 m ² . Papiri uredni. Cijena: 65.000 eura. Tel./viber: 063 7139337, e-mail: meridijan12@gmail.com.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 16. 12. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA
KARADORDEV PUT 2
TEL: 024/555765
WWW.TIPPNET.RS

POGLED S TRIBINA

Dva derbija

Protekloga vikenda odigrana su u dvije nacionalne nogometne lige dva nogometna derbija koji pored toliko različitosti (u kvaliteti lige, proračunima klubova, broju gledatelja i naravno transfernim vrijednostima i basnoslovnim plaćama glavnih vedeta) ipak imala mnogo toga zajedničkog. A što to povezuje duel *Dinama* i *Rijeke* s najvećim španjolskim, a vjerojatno u današnjim okvirima gledano i svjetskim nacionalnim nogometnim derbijem.

Prvo: Oba derbi susreta igrane su momčadi koje zauzimaju vrh prvenstva tablice, što u konačnici i definira status derbija.

Drugo: *Rijeka*, odnosno *Real Madrid* kao prvoplasirane

momčadi 1. HNL odnosno La lige (Primere) imaju šest bodova prednosti nad svojim prvim pratiteljem (*Dinamo* odnosno *Barcelona*).

Treće: Oba susreta završena su identičnim, neodlučenim rezultatom (1:1).

Četvrto: Zbog otvorenosti euro nogometnog tržišta i u Zagrebu odnosno Madridu, glavnu riječ su mahom vodili strani igrači. Oba pogotka u hrvatskom derbiju (**Gorgon-Rijeka** i **Sigali-Dinamo**), te vodeći pogodak Barcelone (Suarez), dok je čast domaćeg nogometa spasio izjednačujući zgoditak **Ramosa** za *Real*.

Peto: I za hrvatsku javnost najzanimljiviji je podatak koji će ući u nogometnu povijest. Prvi puta se u postavama *Reala* i *Barce* u El Classicu, na obje strane našao barem jedan hrvatski nogometaš. U majici kraljevskog kluba od prve minute su zaiigrali **Luka Modrić** i **Mateo Kovačić**, dok je na drugoj strani za katalonski ponos starter bi **Ivan Rakitić**. Ovom činjenicom, izuzev velikih nogometnih super sila, ne može se pohvaliti baš puno zemalja.

Za derbi hrvatskog prvenstva nije se nadaleko čulo, osim možda u okruženju država koje su bile sastavni dio nekadašnje Jugoslavije, ali je zato cijeli sportski svijet znao kako u početnim sastavima *Reala* i *Barcelone* igraju Modrić i Rakitić.

I još kad je Luka centrirao loptu na Ramosovu glavu za izjednačenje...

Mala zemlja velikih nogometaša!

D. P.

NOGOMET

Rijeka ostala i dalje neporažena

Po jedan gol na obje strane donio je neodlučeni rezultat derbi susreta dvije, već godinama, najbolje hrvatske momčadi *Dinama* i *Rijeke* (1:1), pa je i nakon 18. prvenstvenog kola bodovna razlika ostala na jednakim pozicijama (+6).

Ostali rezultati 18. kola: Slaven – Hajduk 2:1, Split – Osijek 1:1, Inter – Istra 1961 2:2, Cibalia – Lokomotiva 1:4.

Tablica 1. HNL: Rijeka 46, Dinamo 40, Hajduk, Osijek 34, Slaven 21, Istra 1961, Inter 19, Lokomotiva 17, Split, Cibalia 8.

KOŠARKA

Tri pobjede

Svi hrvatski predstavnici u Regionalnoj košarkaškoj ligi zabilježili su pobjede u 12. prvenstvenom kolu. *Cedevita* je slavila protiv

Olimpije (102:87), *Cibona* bila bolja od *Mega Leksa* (82:71), dok su Zadrani upisali bodove u duelu s *Karpoš Sokolijem* (93:74). Na tablici ABA lige *Cedevita* i *Cibona* zauzimaju četvrto i peto mjesto (8:4), a *Zadar* je sedmi (5:7).

RUKOMET

Poraz na početku

Ženska rukometna reprezentacija Hrvatske poražena je od Rusije (26:32) u prvom susretu skupine D na Europskom prvenstvu u Švedskoj. U drugom kolu izabranice **Gorana Mrđena** igrane su protiv Norveške, dok će posljednji susret u kvalifikacijskoj skupini igrati protiv Rumunjske.

ULTRAMARATON

Prekogranični ultramaraton Apatin – Osijek

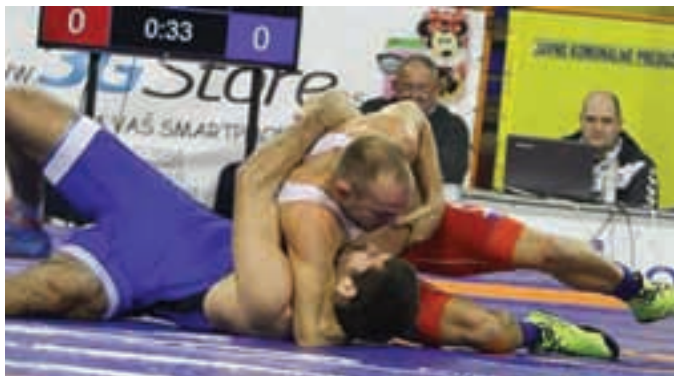
APATIN – Drugi međunarodni ultramaraton Apatin – Osijek s duljinom trase od 50 km, održat će se u nedjelju, 18. prosinca. Za razliku od prošlogodišnje, ovogodišnja utrka počat će u Apatinu i trčat će se do Osijeka. U utrci se boduju tri kategorije pojedinačno (muškarci, žene) 50 kilometara, štafete s dvije izmjene (20,2 km + 29,8 km) i štafete s tri izmjene (20,2 km + 17,7 km + 12,1 km). Početak utrke predviđen je za 9.30 sati ispred glavnog ulaza u *Banju Junaković*, a limit je 6 sati i 30 minuta. Do sada su pristigle prijave natjecatelja iz Turske, Mađarske, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije. Organizatori utrke su Atletski klub Apatin i Udruga *Zdravo trčanje* iz Osijeka, a pokroviteljstvo je prihvatila predsjednica Republike Hrvatske **Kolinda Grabar-Kitarović**.

I. A.

HRVANJE

Proleter osvojio naslov

SUBOTICA – Hrvači subotičkog *Spartaka* nisu uspjeli na svojoj strunjači osvojiti naslov prvaka Srbije, jer su u finalnom duelu

protiv favoriziranog *Proletera* hrvali neodlučenih 4:4 pa je šampionski pokal, zbog većeg broja tuševa, pripao Zrenjanincima. Za najboljeg hrvača finalnog turnira na kojemu su još sudjelovale i ekipe *Partizana* (Beograd) i *Potisja* (Kaniže), izabran je olimpijski šampion **Davor Štefanek** (*Spartak*).

NOGOMET

Preokret Spartaka ŽK

NOVI PAZAR – Tri gola **Mudrinskog** i jedan **Ivanovića** donijela su veliku pobjedu nogometašima *Spartaka* ŽK na gostovanju kod *Novog Pazara* (4:2) u susretu 19. kola Superlige Srbije. S novim bodovima Subotičani se nalaze na šestom mjestu prvenstvene tablice s 29 osvojenih bodova.

ODBOJKA

Nova bodovi

KURŠUMLIJA – Odbojkaši *Spartaka* svladali su domaći sastav *Topličkih vitezova* (3:1) u prvenstvenoj utakmici 8. kola Prve lige

Srbije. *Spartak* se trenutačno nalazi na trećem mjestu, a sljedeći susret igrat na domaćem terenu protiv *Borca* iz Starčeva.

KOŠARKA

Vrbas Medela – Spartak 74:60

VRBAS – Domaća ekipa pokazala se prejakom za košarkašice *Spartaka* izborivši pobjedu (74:60) u 9. kolu prvenstva Prve lige

Srbije. *Golubice* se nalaze na osmom mjestu s 14 osvojenih bodova, a sljedeći susret igrat će na svom parketu u subotu, 10. prosinca, protiv Vojvodine.

RUKOMET

Kiks putara

PANČEVO – Rukometaši *Spartak Vojputa* poraženi su na gostovanju kod *Dinama* (19:18) u 13. kolu i sada s 15 osvojenih bodova zauzimaju četvrto mjesto na tablici Superlige.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, na temelju članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja za životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

O DONESENOM RJEŠENJU KOJIM JE DANA SUGLASNOST NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Dana 5. 12. 2016. godine nositelju projekta JKP Vodovod i kanalizacija Subotica, Trg Lazara Nešića 9/A je dana suglasnost na studij o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta: *Bušenje, opremanje i povezivanje bunara B-3/I na izvoru Mala Bosna na katarskoj parceli br. 38704/2 KO Donji grad, grad Subotica (46.084055°, 19.673848°)*.

Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na internet adresi:

http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08-501-297-2016.pdf

STEVAN MIHALJEV, TRENER ŽRK SONTA

Dokazuje se sebi i drugima

ŽRK Sonta posljednjih sezona mijenja trenere kao na tekućoj vrpici. Problemi su nastali povlačenjem s kormila ekipe **Gorana Matića** prije nepune dvije godine. Uloge »vatrogasica« prihvatile su se **Terezija Bukovac** i **Jelena Danilović**, no s djevojkama su izdržale samo jednu natjecateljsku sezonu. Zbog privatnih obveza i jedna i druga su se povukle s užarene klupe. Prije pola godine na mjestu trenera prve ekipe zamijenio ih je pedesetčetverogodišnji **Stevan Mihaljev**, kojem u radu po potrebi asistira sin **Ivan**.

TRAŽIO SEBE

Mihaljev je svestrani sportaš od rane mladosti. Nekada je igrao košarku, a povremeno je trenirao i nogomet. Jedno vrijeme trenirao je i s rukometašima sončanskog *Dinama*, ali nikada nije registriran, pa tako nije odigrao niti jednu zvaničnu utakmicu. »Za mene, osim sporta, niti jedan drugi hobi nije postojao. Volio sam sve sportove, lutao sam i tražio sebe, ali mi je do posljednjeg koraka uvijek nedostajala sitnica. Taj posljednji korak napravio sam osamdesetih godina, kad je osnovan Košarkaški klub Sonta. Nekako sam osjetio da je to moj sport, odustao sam i od rukometa i od nogometa i posve se posvetio košarci. Bio je to pun pogodak, postao sam nezaobilazni član prve petorke. Za ligu u kojoj smo počeli bio sam posve solidno krilo«, prisjeća se Mihaljev. KK Sonta se nije dugo natjecao. Dolaskom ratnih devedesetih i financijskih nedaća, natjecateljske aktivnosti su zamrznute, najviše zbog sigurnosti momaka

koji su igrali, a na gostovanjima su bili izloženi svakojakim pritiscima. Stevan i supruga **Anđelka** ostali su i bez uposlenja, jer im je poduzeće, poput mnogih u cijeloj državi, propalo u postupku pljačkaške privatizacije. Nekoliko godina su tavorili, radeće sve što im je došlo pod ruku, a potom su trbuhom za kruhom otišli u Hrvatsku. Po povratku u Sontu Anđelka se uposlila u tekstilnoj grani, a Stevan radi na obiteljskom malom gazdinstvu i, po zovu srca, evo ga opet u sportu.

IZNENAĐUJUĆI ODABIR

Iako mu je košarka najviše prirasla srcu, svjestan nemogućnosti da se u tom sportu, glede oživljavanja kluba koji je već dugo neaktivan, nešto uradi preko noći, okrenuo se problemima u ŽRK Sonta. »Uprava kluba bila je pred zidom. Bukovac i Danilović su se povukle iz privatnih razloga, pa je preko noći klupa ostala upražnjena. Nikoga od Sončana nisu imali u vidu za trenera, a za dovođenje stručnjaka sa strane nije bilo novaca. Što je još gore, klub je odjedanput ostao i bez većine iskusnijih igračica. Otišle su zbog studija, zbog sezonskih poslova u inozemstvu, zbog udaje, sve u svemu, od povjerenog igračkog kadra ostale su samo **Marijana Gomboš**, **Monika Čonka**, **Jovana Tančik** i **Tanja Šegrt**. Preostale djevojke, da ne kažem djevojčice, bile su učenice 6. 7. i 8. razreda OŠ *Ivan Goran Kovačić*. Bio sam u velikoj dilemi, prihvatiti izazov ili mirno gledati kako se klub gasi«, priča Mihaljev. Sjeo je na užarenu klupu, zasukao je rukave i radio s rukometašicama koje je imao na raspolaganju. Košar-

ka, koja mu je više prirasla srcu, potisnuo je u drugi plan.

RUKOMET

Poslije ljetnih priprema s ovako mladom ekipom ušao je u polusezonu TRLS, skupina *Banat*. »Zbog odustajanja nekoliko ekipa od natjecanja ugašena je TRLS – *Srijem – Južna Bačka*, pa smo se našli u sadašnjoj skupini, koja zahtijeva puno dulja putovanja na gostovanja. U jesenskom dijelu prvenstva zabilježili smo tri pobjede i tri poraza. Mislim da je to jako dobar rezultat, jer smo po dobi igračica najmlađa i najneiskusnija ekipa u ligi. Po dogovoru s upravom ušli smo u ciklus stvaranja nove ekipe u narednih tri do četiri godine«, optimist je Mihaljev. Ova polusezona za Mihaljeva je bila veliki izazov. »Svakako, pored rada s igračicama, morao sam dosta raditi i na osobnoj edukaciji. Posve je normalno da svaki trener želi napredovati, pa sam se uključio u sve dostupne obrazovne akcije rukometnog saveza. No, planovi su jedno, a stvarnost nešto po-

sve drugo. Zbog opće društvene situacije, seoske cure već nakon završetka osnovne škole odlaze, a u većini slučajeva u selo se ne vraćaju. I one koje ostaju, mahom su egzistenciju vezale za sezonske poslove u inozemstvu. Tako su već sada vratarka **Marijana Gomboš** i igračica **Jelena Miloš** najavile odlazak, pa na njih ne mogu računati u proljetnoj polusezoni. To će nam stvoriti vrlo veliki problem, jer smo u samo godinu i pol ostali bez dvije vrlo kvalitetne vratarke, a treće, jednostavno, nemamo i uprava će morati riješiti taj problem«, kaže Mihaljev. U svoj rad s rukometašicama uključio je i sina Ivana. »Mislim da je on, zbog svojih godina, veći trenerski potencijal nego ja. Obojica imamo vrlo dobru suradnju s roditeljima rukometašica, što je neophodno, jer su sve cure maloljetne. Raduje me podatak da su baš sve naše rukometašice ujedno i odlične učenice. I još samo jedna napomena, imamo vrlo dobru suradnju s MZ Sonta«, završava priču Stevan Mihaljev.

Ivan Andrašić

SVEČANI GODIŠNJI KONCERT HKC „BUNJEVAČKO KOLO“

Sudjeluju sve folklorne sekcije HKC „Bunjevačko kolo“

Gosti: HGD „Sv. Cecilija“ Korčula

KUD „Mate Balota“ Pula

Ženska pjevačka skupina „Mendule“ Vrsar

Subota 10.12.2016. u 19.00 sati

Sportska dvorana Tehničke škole „Ivan Sarić“

Trg Lazara Nešića 9

Cijena ulaznice: 300 dinara

Pretprodaja karata će se vršiti u HKC „Bunjevačko kolo“
radnim danima 08-14 sati i na ulazu u dvoranu Tehničke škole „Ivan Sarić“
prije početka koncerta.

Pokrovitelji su:

gosp. Mirko Ivković Ivandekić

Info tel.: 024/556-888